

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

**SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN
ÖNLENMESİNE DAİR KANUN ÇERÇEVESİNDE
FUTBOL KARŞILAŞMALARINDA ŞİKE VE
TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARI**

Yüksek Lisans Tezi

MURAT YILMAZ

İSTANBUL, 2013

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU

**SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN
ÖNLENMESİNE DAİR KANUN ÇERÇEVESİNDE
FUTBOL KARŞILAŞMALARINDA ŞİKE VE
TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARI**

Yüksek Lisans Tezi

MURAT YILMAZ

Tez Danışmanı: DOÇ. DR. ALİ KEMAL YILDIZ

İSTANBUL, 2013

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU

Tezin Adı: Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Çerçevesinde
Futbol Karşılaşmalarında Şike ve Teşvik Primi Verme Suçları
Öğrencinin Adı Soyadı: MURAT YILMAZ
Tez Savunma Tarihi: 11.06.2013

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu
_____ Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Ünvan, Ad ve SOYADI
Enstitü Müdürü
İmza

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ayşe NUHOĞLU
Program Koordinatörü
İmza

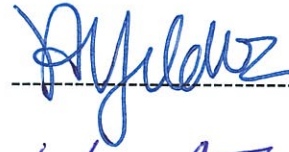


Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ali Kemal YILDIZ



Üye
Yard. Doç. Dr. Asiye Selcen ATAÇ



Üye
Yard. Doç. Dr. Mehmet Sinan ALTUNÇ



ÖZET

SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUN ÇERÇEVESİNDE FUTBOL MÜSABAKALARINDA ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARI

Murat YILMAZ

Kamu Hukuku

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali Kemal YILDIZ

Haziran 2013, 104 sayfa

Spor, insanın yaşadığı her zamanda var olmuş, gerek bireysel gerekse takım halinde oynanmış ve içerisinde her zaman rakibe karşı galip gelme güdüsü barındırmıştır. Bunun sonucunda da spor ahlakı ile bağdaşmayan bir takım fiillere başvurulmuş ve müsabakadan bu şekilde galip gelme isteği sporcularda artmıştır. Bu çalışmada özellikle şike ve teşvik primi verme eylemleri incelenmiş, bu fiiller gerek spor hukuku gerekse 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında incelenmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde, genel açıklamalara yer verilmiştir.

İkinci bölümde, şike ve teşvik primi fiillerinin tarihi gelişimi, türleri, uluslararası hukukta şike ve teşvik primi fiillerinin düzenlenişi, suçun unsurları tek tek ele alınmış, ve suça ilişkin diğer hususlar hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölümde, şike ve teşvik primi fiillerinin suç genel teorisi içerisindeki yeri açıklanmış, bunu yaparken tartışılan noktalara değinilmiştir.

Son bölümde, genel değerlendirme yapıldıktan sonra konuya ilişkin farklı çözüm yolları sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 6222, Şike, Teşvik Primi, Spor, Şiddet, Düzensizlik

ABSTRACT

THE PREVENTION OF VIOLENCE IN SPORT AND DISRUPTIONS WITHIN THE FRAMEWORK OF THE LAW GRANTING INCENTIVE MATCH- FIXING AND FOOTBALL COMPETITIONS IN CRIMES

Murat YILMAZ

Public Law

Thesis Supervisor: Doç. Dr. Ali Kemal YILDIZ

June 2013, 104 pages

Sports, every time there has been inhabited by people, both individually and as a team, and played all the time in the home of the motive of coming to win against an opponent. As a result, a number of acts incompatible with the ethics applied to sport and a desire to come victorious athletes in the competition has increased in this way. In this study, examined the actions do not match-fixing and incentive bonus, both of these actions as well as sports law under the Law No. 6222 on the Prevention of Violence and Disorder in Sports examined.

In the first section, the general explanations given.

In the second part, the historical development of the acts of match-fixing and incentive bonus, types, international law, acts of match-fixing and incentive bonus arrangement, the individual elements of the offense are dealt with, and provides information on other matters related to the crime.

In the third chapter, the general theory of criminal acts in the place of match-fixing and incentive bonus is explained when it debated points mentioned.

The last chapter, after the general evaluation of different solutions on the subject will be presented.

Keywords: 6222, Match-Fixing, Incentive, Sports, Violence, Disorder

TEŐEKKÜR

Yüksek lisans yapmam konusunda beni her zaman teşvik eden ve bu konuda karar almamı kuvvetlendiren, maddi ve manevi desteklerini her zaman yanımda hissettiğim başta annem Kudret YILMAZ olmak üzere aileme, tez süreci boyunca ihtiyacım olan her an yanımda olan, gerek lisans gerekse yüksek lisans sürecim boyunca kendisinden çok şey öğrendiğim danışmanım Doç. Dr. Ali Kemal YILDIZ'a, lisans ve yüksek lisans sürecimde kendilerinden çok şey öğrendiğim hocalarım Prof. Dr. Feridun YENİSEY ve Prof. Dr. Ayşe NUHOĞLU'na, tezin Fransızca kısımlarının tercümesinde yardımlarını hiç esirgemeyen ve aynı zamanda lisans hayatım boyunca da kendisinden çok şey öğrendiğim Yard. Doç. Dr. Fatma Burcu SAVAŞ'A, tezin planlanması hususunda her daim yardımlarını esirgemeyen dostum Av. Erkan SARITAŐ'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bu tez çalışmasını bugünlere gelmemde çok emeği olan ve yanımdan çok erken ayrılan babam Aydın YILMAZ ve ablam Zahide Yılmaz DÖNDERİCİ'nin aziz hatıralarına ithaf ediyorum.

İçindekiler

TABLolar	ix
KISALTMALAR	x
I. GENEL OLARAK	1
1) GİRİŞ	1
2) GENEL BİLGİ	3
II. ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARININ TANIMLANMASI , KANUNİ DÜZENLEMESİ, SUÇUN TARİHSEL GELİŞİMİ, MODERN CEZA HUKUKUNDA DÜZENLENİŞİ	11
1) ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARINA İLİŞKİN KANUNİ DÜZENLEME	11
1.1) Spor Hukukunda Şike Suçunun Düzenlenişi	11
1.2) 6222 Sayılı Kanunda Şike Suçunun Düzenlenişi	12
2) ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ VE TÜRLERİ	14
2.1) Tarihsel Gelişimi	14
2.2) Şikenin Türleri	21
2.2.1) Taraf Şikesi	21
2.2.2) Bahis Şikesi	22
2.2.3) Hakem Şikesi	25
2.2.4) Transfer Şikesi	25
2.2.5) Kazanma Amacı Olmadan Yapılan Şike	28
2.2.6) Hatır Şikesi	29
2.2.7) Spor Dışı Unsurların Katılması ile Gerçekleştirilen Şike	32
2.2.8) Sponsorluk Şikesi	32
3) TÜRK HUKUKUNDA ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARI	33
3.1) 6222 Sayılı Kanun Öncesi Dönem	33
3.2) 6222 Sayılı Kanun Sonrası Dönem	35
3.2.1) Kanunun Hazırlanma Amacı	35
3.2.2) Kanunun Hazırlanma Süreci	37
3.2.3) Kanunda Tanımlanan Şike Ve Teşvik Primi Verme Suçları	40
4) ULUSLARARASI HUKUK DÜZENLEMELERİNDE ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARI	45
4.1) Genel Olarak	45
4.1.1) Almanya	45
4.1.2) İtalya	48

4.1.3) Fransa.....	48
4.1.4) İngiltere.....	50
4.1.5) İspanya.....	50
III. ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARININ SUÇ GENEL TEORİSİ İLE İLİŞKİSİ	51
1)KORUNAN HUKUKSAL MENFAAT	51
2) FAİL	54
3) MAĞDUR.....	57
4)SUÇUN UNSURLARI	58
4.1) Spor Hukukuna Göre Şike ve Teşvik Primi Verme Suçlarının Maddi Unsuru	58
4.2) 6222 Sayılı Kanuna Göre Şike Suçunun Maddi Unsuru.....	59
4.2.1) Şike Anlaşması	59
4.2.2)Sair Menfaat Temini	60
4.2.3)Kazanç Temini.....	60
4.3) MANEVİ UNSUR.....	63
IV. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	65
1) TEŞEBBÜS	65
2) İŞTİRAK.....	67
3)HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ	69
4)KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HALLER.....	70
5) İÇTİMA	71
6)GÖNÜLLÜ VAZGEÇME VE ETKİN PİŞMANLIK	73
7) CEZAYI ARTICI VE AZALTICI NEDENLER.....	75
7.1) Cezayı Artırıcı Nedenler	75
7.1.1) Kamu Görevinin Sağladığı Güven veya Nüfuzun Kötüye Kullanılması Suretiyle İşlenmesi	75
7.1.2) Suçun Spor Kulübünün Yönetim Kurulu Başkan veya Üyeleri Tarafından İşlenmesi.....	76
7.1.3) Suçun Suç İşlemek Amacıyla Kurulmuş Bir Örgütün Faaliyeti Çerçevesinde İşlenmesi	77
7.1.4) Suçun Bahis Oyunlarının Sonuçlarını Etkilemek Amacıyla İşlenmesi.....	78
8)YARGILAMA	79
8.1)Spor Hukuku Açısından	79
8.2)Ceza Hukuku Açısından	82
9)YAPTIRIM	87

9.1) Spor Hukuku Açısından.....	87
9.2) Ceza Hukuku Açısından	89
10) TEŞVİK PRİMİ	92
11) ŞİKENİN REKABETE AYKIRILIĞI SORUNU	94
12) SONUÇ.....	96
KAYNAKÇA.....	98

TABLolar

- Tablo 1** : Lisanslı ve Sezon Sonu İtibarı ile Faal Sporcu Sayıları
- Tablo 2** : 2012/2013 Sezonu Bazı Liglerin Transfer İstatistikleri
- Tablo 3** : Ligimizin 4 Büyük Futbol Kulübünün Piyasa Değerleri
- Tablo 4** : Bahsi Geçen Sezonda Ligin Son Haftası Puan Durumu

KISALTMALAR

AIHM.	:	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AIHS.	:	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AYM.	:	Anayasa Mahkemesi
BK	:	Borçlar Kanunu
CAS.	:	Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi
CMK.	:	Ceza Muhakemesi Kanunu
CONI	:	İtalya Milli Olimpiyat Komitesi
FDT.	:	Futbol Disiplin Talimatı
FFL.	:	Fransa Futbol Ligi
FIFA.	:	Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği
GMBH	:	FİFA Erken Uyarı Sistemi
HAGB.	:	Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması
İFF.	:	İtalya Futbol Federasyonu
İNFL.	:	İngiltere Futbol Ligi
PFSTT.	:	Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı
StGB	:	Alman Ceza Kanunu
TDK.	:	Türk Dil Kurumu
TFF.	:	Türkiye Futbol Federasyonu
UEFA.	:	Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
UNİRE	:	At Irklarının Desteklenmesine İlişkin İtalyan Birliği

I. GENEL OLARAK

1) GİRİŞ

Spor, hemen hemen her yaşta insan tarafından bireysel ya da toplu olarak yapılan ve aynı zamanda çok geniş kitlelere hitap eden bir vücut ve beyin egzersizi olmasının yanında, özellikle günümüzde spor kulüplerinin ekonomik olarak çok büyük imkanlara sahip olmaları onları sürekli olarak spor müsabakalarında kazanma hırsına itmekte ve bunun sonucunda spor ahlakı ile uyuşmayan bir takım eylemlere başvurulabilmektedir.

Spor ahlakına aykırı olarak başvuru olan ilk eylemler olarak akla şike ve teşvik primi eylemleri gelmekle beraber, şike ve teşvik primi eylemleri yalnızca toplumumuzun bir sorunu olmayıp, bugün uluslararası hukukun ve sporun geliştiği her ülkenin başlıca sorunları arasında yer almaktadır. Bu eylemler, spor müsabakalarının sonucunu doğrudan etkilemesi, rekabeti azaltıcı ve artıcı etkilerinin olması, örgüt kapsamında çok rahatlıkla işlenebilmesi gibi bir çok özelliği de içerisinde barındırmaktadır. Ülkemizde neredeyse her zaman toplumun zihninin bir köşesinde her zaman şike ve teşvik primi eylemleri kendisine yer edinmiş, zaman zaman ise toplum tarafından tartışılmıştır.

Her ne kadar toplumda bu eylemler toplumu oluşturan bireyler tarafından her zaman tartışılmış ise de bu eylemlerin suç olması ancak 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun, 14 Nisan 2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi ile mümkün olmuş ve böylelikle şike ve teşvik primi verme eylemlerinin ceza hukuku kapsamında değerlendirilmesinin de önü açılmıştır. Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki zamanlarda şike ve teşvik primi verme eylemlerinin herhangi bir cezai müeyyidesi bulunmamakta idi ve yalnızca federasyon tarafından çıkarılan ve düzenleyici işlem sayılan talimatlar çerçevesinde disiplin cezalarına hükmedilebiliyordu.

Şike ve teşvik primi verme eylemleri, sporun her branşında ve her evresinde adından söz ettirse de hepimizin hafızasına 3 Temmuz 2011 tarihinde başlayıp, 4 Temmuz 2012 tarihinde sonuçlanan ve medyada "**Şike Davası**" olarak bilinen dava ile kazanmıştır. Türkiye'nin önde gelen spor kulüplerinin başkanlarının, yöneticilerinin, sporcularının, sporcu menajerlerinin de yargılandığı bu dava gündemi bir hayli meşgul etmiş, şike ve teşvik primi üzerine çokça konuşulup görüşler ileri sürülmüştür.

Bu tez çalışması 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte ceza hukuku kapsamında değerlendirilmeye başlanan şike ve teşvik primi verme eylemlerini incelemek üzere yazılmıştır.

6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 11. maddesinde düzenlenen şike ve teşvik primi verme eylemlerini inceleme gereği duymamdaki asıl amaç, bu suç tiplerinin ceza hukuku içerisinde çok yeni düzenlenmiş olmasının yanında, spor hukuku ve ceza hukuku açısından bu suçların benzer ve farklı yönlerini açıklamaktır çünkü spor hukuku ve ceza hukukunun cezalandırmak istediği eylemler farklı olmakla birlikte bu iki hukuk dalının korumak istediği değer de şüphesiz birbirinden farklıdır.

Bu suç tipleri incelenirken öncelikle suçların tanımlaması, genel düzenleniş şekilleri, daha sonra bu suçların tarihsel gelişimi ve türleri, sonrasında suç genel teorisi ile ilişkisi üzerinde durulduktan sonra son olarak 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'da şike için özellikle düzenlenen iletişimin denetlenmesine değinilecektir. Bunları yaparken öncelikle genel bilgileri açıklayacak, sonrasında doktrinde ileri sürülen görüşleri inceleyecek ve son olarak da ileri sürülen bu görüşlerle ilgili olarak kendi kanaatimizi açıklayacağız. Dolayısıyla her başlık altında ileri sürülen görüşler kendi görüşlerimiz olmamakla birlikte kendi kanaatimizi yine her başlık altında ve ileri sürülen görüşleri açıkladıktan sonra gerekçeleri ile birlikte belirteceğiz.

İnceleme aşamasında yalnızca ceza hukuku kapsamı içerisinde kalmayıp, spor hukuku kurallarına da değinerek şike ve teşvik primi verme eylemlerinin spor hukuku mevzuatı içerisindeki düzenleniş şekline de değineceğiz. Bunları yaparken ülkemizde spor denildiğinde akla ilk gelen spor branşının futbol olması sebebi ile şike ve teşvik primi verme eylemlerini futbol mevzuatı içerisinde anlatacağız. Bir başka ifade ile bu tez

içerisinde spor hukuku mevzuatı denildiğinde anlaşılması gereken şey futbol mevzuatı olacaktır ve tüm spor hukuku yine sporun bir parçası içerisinde olan futbol üzerinden anlatılacaktır.

Tüm bu incelemeler bittikten sonra ise yani gerek ileri sürülen görüşler, gerekse kendi kanaatimizi açıkladıktan sonra sonuç kısmını açıklayarak bu konuda ne gibi çözümler olabileceği görüşüne değineceğiz.

2) GENEL BİLGİ

Anayasamız 59. maddesinde "*Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.*" diyerek Türk vatandaşlığına sahip herkesin spora teşvik edilmesinin sağlanmasını amaçlamış, bununla birlikte sporun devlet nezdinde güven duygusu içerisinde yapılmasını istemiştir. Anayasamızın ilgili maddesinden de görüleceği üzere devlete sporu teşvik edici bir görev yüklenmiştir.

Burada üzerinde durulması gereken husus Türk vatandaşı tanımıdır ki bu tanım yine anayasamızda "*Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür*" şeklinde tanımlanmıştır.¹ Buradaki Türk tanımı bir kan bağı şartı aramamakta dolayısıyla aranan kıstas yalnızca vatandaşlık bağıdır. Bunun yanında toplumda yaşayan her bireyin spor yapma hakkının bulunduğu zaten bir gerçekliktir ve devlet bireylerin spor yapma hakkını özgürce desteklemek amacıyla gerekli yükümlülüklerini de yerine getirmelidir.

Spor ise tanım olarak "*Kişisel veya toplu yarışlar biçiminde yapılan, bazı kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümü*" şeklinde tanımlanmıştır.² Dolayısıyla sporun bireysel ve toplu yarışlar şeklinde yapılabildiği ve aynı zamanda bazı kurallara tabi olduğu bu tanımdan açıkça anlaşılmaktadır. Sporun bazı kurallara tabi olmasının nedeni ise, spor müsabakalarında yarışan tüm sporcuların spor düzenine aykırı bir takım hareketlerde bulunmamaları ve böylelikle spora olan güvenin sağlanmak istenmesidir. İşte bu birtakım kurallara uyulmasını sağlamak amacıyla belirli düzenlemeler

¹ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun No:2709, Kabul Tarihi: 07.11.1982.

² <http://tdkterim.gov.tr/bts/> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

yapılmakta, bazı eylemler disiplin cezasına tabi tutulmakta, bazı eylemler ise toplumda daha fazla zarar meydana getirdiğinden ceza yaptırımına tabi tutulmaktadır.

TABLO 1: Lisanslı Ve Sezon Sonu İtibari İle Faal Sporcu Sayıları

Ad	Lisanslı Sporcu			Faal Sporcu		
	KADIN	ERKEK	TOPLAM	KADIN	ERKEK	TOPLAM
DANS	4.570	3.584	8.154	1.528	1.186	2.714
KANO	1.042	3.980	5.022	95	315	410
BİLARDO	1.611	20.229	21.840	71	2.721	2.792
BUZ PATENİ	1.615	1.339	2.954	703	630	1.333
HALTER	1.143	6.355	7.498	228	1.116	1.344
KAYAK	6.159	18.325	24.484	1.109	2.906	4.015
BEDENSEL ENG.	595	3.624	4.219	252	1.552	1.804
MODERN PENTATLON	843	1.735	2.578	228	425	653
MUAY-THAİ	6.175	34.757	40.932	2.081	10.636	12.717
GÜREŞ	3.516	77.747	81.263	1.029	17.162	18.191
KIZAK	90	111	201	72	84	156
ORYANTİRİNG	2.471	5.351	7.822	797	1.763	2.560
ATLETİZM	53.679	98.416	152.095	6.521	11.495	18.016
BİSİKLET	2.811	13.543	16.354	372	2.373	2.745
İŞİTME ENG.	1.462	7.702	9.164	620	3.539	4.159
TENİS	11.758	15.688	27.446	4.150	5.359	9.509
DAĞCILIK	8.648	24.617	33.265	1.280	3.453	4.733
HERKES İÇİN SPOR	31.860	54.471	86.331	5.414	12.800	18.214
İZCİLİK	19.719	43.497	63.216	9.002	19.595	28.597
VOLEYBOL	101.409	81.940	183.349	19.558	11.852	31.410
BUZ HOKEYİ	1.918	4.128	6.046	561	1.740	2.301

GELENEKSEL	448	8.330	8.778	198	2.539	2.737
HALK OYUNLARI	52.793	39.585	92.378	10.837	8.667	19.504
HOKEY	2.966	5.010	7.976	588	1.086	1.674
SU TOPU	1.164	4.616	5.780	481	1.768	2.249
TRİATLON	584	2.302	2.886	119	524	643
YÜZME	35.805	55.394	91.199	8.315	12.670	20.985
BASKETBOL	44.863	194.969	239.832	9.832	48.788	58.620
HENTBOL	29.693	59.228	88.921	4.585	9.828	14.413
KÜREK	1.023	3.398	4.421	145	459	604
MOTOSİKLET	1.163	4.937	6.100	980	2.874	3.854
SUALTI SPORLARI	2.632	6.707	9.339	403	1.101	1.504
BİNİCİLİK	1.593	2.219	3.812	362	295	657
BOKS	7.150	60.598	67.748	1.340	10.506	11.846
GOLF	1.978	4.273	6.251	708	1.124	1.832
HAVA SPORLARI	290	1.366	1.656	157	716	873
KARATE	37.075	98.467	135.542	11.139	25.265	36.404
SATRANÇ	75.642	213.207	288.849	28.277	86.961	115.238
WUSHU	8.584	37.031	45.615	2.773	10.726	13.499
YELKEN	2.488	8.428	10.916	862	3.035	3.897
ATICILIK VE AVCILIK	2.659	18.145	20.804	490	2.510	3.000
GÖRME ENG.	827	2.950	3.777	289	1.192	1.481
KICK BOKS	13.905	88.543	102.448	3.280	18.164	21.444
ÖZEL SPORCULAR	3.210	9.855	13.065	546	2.126	2.672
RAGBİ	1.166	5.922	7.088	417	2.311	2.728

VÜCUT GEL., FİTNESS	4.807	19.882	24.689	769	3.036	3.805
BADMİNTON	19.423	27.901	47.324	3.605	4.792	8.397
BOCCE, BOWLING VE DART	3.685	8.456	12.141	593	1.715	2.308
BRİÇ	1.733	8.694	10.427	389	2.643	3.032
CİMNASTİK	14.149	9.145	23.294	2.602	1.109	3.711
ESKRİM	3.387	6.005	9.392	311	415	726
GELİŞMEKTE OLAN SPOR BRANŞLARI	1.146	2.227	3.373	402	843	1.245
JUDO	16.270	39.676	55.946	3.822	7.247	11.069
MASA TENİSİ	24.265	56.047	80.312	3.034	7.200	10.234
OKÇULUK	3.921	7.712	11.633	628	1.257	1.885
OTOMOBİL SPORLARI	338	3.775	4.113	60	516	576
TAEKWON-DO	73.808	199.136	272.944	14.634	30.940	45.574
GENEL TOPLAM	759.727	1.845.275	2.605.002	173.643	429.650	603.293

Kaynak: <https://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/rapor.aspx?RaporID=3>

Günümüzde spor, endüstrileşmiş ve aynı zamanda çok büyük kitlelere hitap eder bir hal almıştır. Dolayısıyla büyük kitlelerce takip edilen ve desteklenen spor kulüplerinin bütçeleri de bununla doğru orantılı olarak artmıştır. Bu büyümenin etkisi ile spor kulüpleri tesisleşme, altyapı, transfer gibi konulara çok büyük bütçeler ayırmaya başlamışlardır. Bunun yakın tarihteki örneği ise hepimizin yakından tanıdığı dünyaca ünlü futbolcu Cristiano Ronaldo'ya, Real Madrid tarafından ödenen 80 milyon dolarlık

bonservis bedelidir.³ Bir futbol kulübü tarafında futbolcunun bonservisine ödenen bu bedel futbol kulüplerinin bütçelerini göstermek açısından son derece önemlidir. Bu örnek yalnızca bir tane olmakla beraber bunun gibi yüzlerce hatta binlerce büyük transfer ücreti örneği verilebilir.

TABLO 2 - 2012/2013 Sezonu Bazı Liglerin Transfer İstatistikleri

Müsabaka	Giderler	Gelirler	Toplam
1. Premier League (İngiltere)	629.635.000 € 1.460.621.845 TL	301.150.000 € 698.605.174 TL	- 328.485.000 € - 762.016.670 TL
2. Serie A (İtalya)	386.380.000 € 896.320.993 TL	394.180.000 € 914.415.365 TL	+ 7.800.000 € + 18.094.372 TL
3. Bundesliga (Almanya)	246.980.000 € 572.942.074 TL	144.110.000 € 334.305.136 TL	- 102.870.000 € - 238.636.939 TL
4. Ligue 1 (Fransa)	233.100.000 € 540.743.370 TL	169.550.000 € 393.320.628 TL	- 63.550.000 € - 147.422.742 TL
5. Premier Liga (Rusya)	226.270.000 € 524.899.195 TL	36.750.000 € 85.252.333 TL	- 189.520.000 € - 439.646.862 TL
6. Primera Division (İspanya)	130.600.000 € 303.399.052 TL	190.570.000 € 442.716.366 TL	+ 59.970.000 € + 139.317.313 TL
7. Süper Lig (Türkiye)	88.530.000 € 205.665.529 TL	35.415.000 € 82.273.181 TL	- 53.115.000 € - 123.392.348 TL
8. Super Liga (Portekiz)	106.498.000 € 253.465.240 TL	117.812.000 € 280.392.560 TL	+11.314.000 € +26.927.320 TL
9. Campeonato Brasileiro Seria A (Brezilya)	79.370.000 € 188.900.600 TL	100.265.000 € 238.630.700 TL	+20.895.000 € +49.730.100 TL
10. Eredivisie (Hollanda)	71.431.500 € 156.425.500 TL	126.075.000 € 300.058.500 TL	+66.128.500 € +143.633.000 TL

³ http://www.sabah.com.tr/multimedya/galeri/spor/iste_dunyanin_en_buyuk_transferleri [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013]

Kaynak: Transfermarkt 2012-02-10, Kaynak: TAVAK 2012

Yukarıdaki tablodan da açıkça görüleceği üzere dünya futbolunda transfere harcanan ücretlerin ne kadar yüksek olduğu hususu gayet açıktır. Futbol kulüplerinin transfere bu denli büyük bütçeler ayırmasının altında yatan ise şüphesiz ki bu gideri karşılayacak gelirlerinin olması gerçeğidir. Çoğu kez futbol kulüpleri transfer ettiği futbolcunun yıllık transfer ücretini bu futbolcunun forma satışı ile gelir haline dönüştürebilmektedir.

TABLO 3: Ligimizin 4 Büyük Futbol Kulübünün Piyasa Değerleri

TFF	Haziran	15 Temmuz	31 Aralık	Değişim oranı
Fenerbahçe	1.781.250 TL	1.344.564 TL	1.000.000 TL	- 43.8%
Galatasaray	1.059.472TL	970.841 TL	455.851 TL	- 56.9%
Beşiktaş	410.000 TL	363.126 TL	264.800 TL	- 35.4%
Trabzonspor	445.000 TL	481.781 TL	281.250 TL	- 36.7%

Kaynak:KTAVAK Vakfı - Ağustos 2012

Yukarıdaki tablodan da açıkça görüldüğü üzere Türkiye Futbol Ligi'nin dört büyük futbol kulübünün sahip olduğu piyasa değeri görülmekte ve kulüplerinin piyasa değerinin 2 milyar TL gibi bir meblağa tekabül ettiği görülmektedir.

Özünde kazanmak ve kaybetmek gerçeğini barındıran bir yarış olan spora her zaman kazanma içgüdüleriyle yaklaşan sporcuların bulunmasının bir sonucu olarak bazı spor müsabakalarına bir takım hukuk dışı eylemler karışmaktadır. İşte bu eylemlerin başında ise şike ve teşvik primi verme eylemleri gelmektedir çünkü bireysel ya da takım halinde yapılan spor müsabakalarının sonuçlarının etkilenmesi bu eylemlerle daha kolay şekilde sağlanabilmekte ve dolayısıyla istenilen sonuç daha kolay elde edilmektedir. Bu eylemler yalnızca ülkemizin spor müsabakalarında olmamakla birlikte neredeyse tüm dünyada yaygın bir hal almış ve mücadele edilmesi gereken önemli bir suç olarak görülemeye başlanmıştır. Bu sorunun ulusal düzeyde olmayıp uluslararası boyutlara ulaştığının en yakın örneği ise çok kısa süre önce Europol ve FIFA tarafından ortak

yürütülen ve bu soruşturma sonucunda Avrupa'da 400'e yakın müsabakada şike yapıldığının açıklanmasıdır.⁴

Spor müsabakalarında iki tür taraftar vardır ve bunlardan ilki spor müsabakasını izleyerek bundan zevk almayı amaçlarken diğer grup ise spor müsabakalarını sorunlarından arınma yolu olarak seçerek şiddet eğilimli holiganlardır ki bu kaynak sorunu çözmeden kanun yapmak yersizdir.⁵ Müsabakayı izleyerek bundan zevk almayı hedefleyen taraftar topluluğunun asıl amacı müsabakayı sporun bir dalı olarak görüp bundan keyif almak iken, diğer grup taraftarların ortak özelliği spor müsabakasına yalnızca şiddet eğilimi için gelmiş olmalarıdır.

Şike, kökü itibarı ile "*chiqe*" kelimesinden gelen ve en genel tanımı ile bir spor müsabakasının anlaşıldığı şekilde bitirilmesidir.⁶ TDK ise şikeyi "" *Belirli bir spor karşılaşmasının sonucunu değiştirmek için maddi ya da manevi bir çıkar karşılığı varılan anlaşma*" teşvik primini ise " *Belirli bir iktisadi ya da sosyal amaca ulaşabilmek için maddi destek ve hukuki kolaylıklar biçiminde verilen ödül*" olarak tanımlanmıştır.⁷ Yapılan bu tanımlamalar çok genel ve eylemlerin sözlük anlamları olması sebebiyle, öncelikle şike ve teşvik priminin FDT ve 6222 Sayılı kanundaki tanımlamalarını açıklamakta fayda vardır.

FDT " *Müsabakanın sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek veya buna teşebbüs etmek yasaktır. Bir futbolcuya veya kulübe teşvik primi verilmesi de bu kapsamdadır.*" diyerek, şikeyi müsabaka sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek olarak tanımlamıştır.⁸ Buradan da anlaşılacağı üzere müsabaka sonucunun mutlak suretle anlaşıldığı şekilde etkilenmiş olması gerekmektedir. Örneğin A takımı ile B takımı, müsabakayı A takımının kazanacağı üzerine anlaşmış ancak

⁴ <http://haber.mynet.com/400e-yakin-avrupa-macinda-sike-suphesi-676633-dunya> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

⁵ Ertaş E., Sporda Şiddet Yasayla Önlenbilir mi?, BİLTEM, Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2012, Sayı:2, s.6.

⁶ http://www.futbolekonomi.com/index.php?Itemid=81&catid=172:murat-baaran&id=928:sportf-muesabaka-sonucuna-zararli-etk-ke-ve-tesvk-prmnn-hukuksal-zemn-dar-ve-mal-sonuclari&option=com_content&view=article [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

⁷ <http://tdkterim.gov.tr/bts/>, Erişim Tarihi: [07 Şubat 2013].

⁸ Futbol Disiplin Talimatı m.57 (Ağustos 2012 Tarihli).

müsabaka berabere bitmiş ise bu durumda şike suçu tamamlanmamış, teşebbüs aşamasında kalmış olacaktır.

6222 Sayılı kanun ise şikeyi " *Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin edilmesi*" teşvik primi ise " *Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi*" şeklinde tanımlanmıştır.⁹ Dolayısıyla 6222 sayılı kanunda yapılan düzenleme spor hukuku düzenlemesine göre farklılık göstermektedir. Bu farklılık ise, futbol mevzuatı açısından müsabaka sonucunun anlaşıldığı şekilde bitmiş olması aranmakta iken, 6222 Sayılı kanunda müsabaka sonucunun anlaşıldığı şekilde bitmesine gerek olmaması ve dolayısıyla şike suçunun anlaşma ile tamamlanıyor olmasıdır.

TBMM araştırma komisyonu raporunda şikenin tanımı: "*Danışıklı yarışma yapma diyebileceğimiz şike, sporcuların, spor kulüplerinin yöneticilerinin veya diğer mensuplarının belli bir ekonomik menfaat karşılığı ya da başka güdüler ile anlaşarak, müsabakayı önceden belirledikleri sonuca uygun olarak tamamlamaları halidir.*"¹⁰ diyerek tanımlanmıştır. Meclis komisyon raporu da spor hukuku mevzuatı ile paralellik göstermekte olup müsabaka sonucunun tarafların anlaştığı şekilde bitmesini aramaktadır.

⁹ 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun m.11.

¹⁰ <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> [Son erişim tarihi: 21 Mayıs 2013].

II.ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARININ TANIMLANMASI , KANUNİ DÜZENLEMESİ, SUÇUN TARİHSEL GELİŞİMİ, MODERN CEZA HUKUKUNDA DÜZENLENİŞİ

1) ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARINA İLİŞKİN KANUNİ DÜZENLEME

1.1)Spor Hukukunda Şike Suçunun Düzenlenişi

Türkiye Futbol Federasyonu'nun görevlerinden biri de şike ve teşvik primi verme eylemleri ile mücadele etmektir.¹¹ Dolayısıyla TFF, futbol müsabakalarının güven duygusu içerisinde yapılmasını sağlamakla görevli olup bunun sağlanabilmesi açısından bir takım talimatlar düzenlemektedir. FMT m.25 ve FDT m.57 şike suçunu "*Müsabakanın sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek yasaktır.*" şeklinde tanımlamıştır. Dolayısıyla futbol müsabakalarında şike suçu açısından önemli olan müsabaka sonucunun hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilenmesidir. Müsabaka sonucunun ne şekilde etkileneceği açıkça düzenlenmemiştir ve dolayısıyla, gerek kazanç ya da sair menfaat temin edilerek gerekse kazanç ya da sair menfaat temin edilmeksizin müsabaka sonucunun hukuka ve spor ahlakına aykırı olarak değiştirilmiş olması gerekmektedir. Müsabaka sonucunu etkilemeye çalışılmış olmasına rağmen müsabaka sonucunun anlaşılan yönde bitmemiş olması durumunda ise teşebbüs hükümleri meydana gelecektir. Spor hukukuna göre, müsabaka sonucunun anlaşıldığı şekilde bitmesi şartı aranması nedeniyle taraflar arasında hatır ilişkisi içerisinde gerçekleştirilen ve tarafların anlaşığı şekilde biten müsabakalar için de şike eylemi kuşkusuz disiplin suçu olarak nitelendirilecektir.

¹¹ Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun No:5894, m.3/1-g

1.2) 6222 Sayılı Kanunda Şike Suçunun Düzenlenişi

6222 sayılı 11. maddesinde şike ve teşvik primi verme suçlarını yasak fiiller ve ceza hükümleri başlığı altında düzenlemiştir. Kanunun ilgili maddesine göre ;

"(1) Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin eden kişi, (Değişik ibare: 6259-10.12.2011/1.m.) "bir yıldan üç yıla kadar" hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kendisine menfaat temin edilen kişi de bu suçtan dolayı müşterek fail olarak cezalandırılır. Kazanç veya sair menfaat temini hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(2) Şike anlaşmasının varlığını bilerek spor müsabakasının anlaşma doğrultusunda sonuçlanmasına katkıda bulunan kişiler de birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Kazanç veya sair menfaat vaat veya teklifinde bulunulması halinde, anlaşmaya varılmadığı takdirde, suçun teşebbüs aşamasında kalmış olması dolayısıyla cezaya hükmolunur.

(4) Suçun;

a) Kamu görevinin sağladığı güven veya nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle,

b) (Değişik: 6259-10.12.2011/1.m.) Federasyon veya spor kulüpleri ile spor alanında faaliyet gösteren tüzel kişilerin, genel kurul ve yönetim kurulu başkan veya üyeleri, teknik veya idari yöneticiler ile kulüplerin ve sporcuların menajerleri veya temsilciliğini yapan kişiler tarafından,

c) Suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde,

ç) Bahis oyunlarının sonuçlarını etkilemek amacıyla,

işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi halinde bu madde hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

(6) Bu madde hükümleri;

a) Milli takımlara veya milli sporculara başarılı olmalarını sağlamak amacıyla,

b) Spor kulüpleri tarafından kendi takım oyuncularına veya teknik heyetine müsabakada başarılı olabilmelerini sağlamak amacıyla,

prim verilmesi veya vaadinde bulunulması halinde uygulanmaz.

(7) Suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, ayrıca bunlara, şike veya teşvik primi miktarı kadar idari para cezası verilir. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı yüzbin Türk Lirasından az olamaz.

(8) Müsabaka yapılmadan önce suçun ortaya çıkmasını sağlayan kişiye ceza verilmez.

(9) (Ek: 6259-10.12.2011/1.m.) Bu madde kapsamına giren suçlarla ilgili olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesine göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez.

(10) (Ek: 6259-10.12.2011/1.m.) Bu maddede tanımlanan suçların bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi halinde, bunlardan en ağır cezayı gerektiren fiilden dolayı verilecek ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılarak tek cezaya hükmolunur.

(11) (Ek: 6259-10.12.2011/1.m.) Bu maddede tanımlanan suçlardan dolayı cezaya mahkûmiyet halinde, kişi hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesi hükümlerine göre, spor kulüplerinin, federasyonların, bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına hükmolunur." şeklinde düzenlenmiştir.

2) ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ VE TÜRLERİ

2.1) Tarihsel Gelişimi

Şike ve teşvik primi verme eylemleri her ne kadar gündemimizi son zamanlarda meşgul etse de bu eylemler aslında çok eski tarihlere dayanmaktadır. Bu eylemlerin eski zamanlara kadar uzanması ise normal bir olgudur, çünkü sporun tarihine baktığımız zaman spor olgusu çok eski çağlara kadar uzanmaktadır ve dolayısıyla kazanma içgüdüsünün olduğu yerde de sporcuların şike veya teşvik primi eylemlerine başvurması da kaçınılmaz olmuştur. Bu eylemler çok eski zamanlardan beri süregelmesine rağmen özellikle 20. yüzyılda sporun gelişmesi ve spor kulüplerinin şirketler haline gelip kurumsallaşması sonucu büyük artış göstermiş ve neredeyse önüne geçilemez bir hal almaya başlamıştır. Şike ve teşvik primi verme eylemleri sporun her branşında görülmekle birlikte toplumun spora bakış açısındaki değişiklik dolayısı ile ülkeden ülkeye farklı spor branşları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Amerika toplumunda spor denildiğinde akla gelen ilk sporlar Amerikan futbolu, basketbol ve beyzbol iken ülkemizde spor denildiğinde akla gelen branş kuşkusuz futboldur. Dolayısıyla ülkemizde şike denildiğinde toplumu oluşturan bireylerin zihinlerinde canlanan ilk spor branşı da futbol olacaktır.

M.Ö 388 yılında Thessialı Eupolos adındaki atletin diğer rakiplerine karşı üstün gelebilmek için spor ahlakına aykırı olarak şike yapması ve olimpiyatlarda birinci olması bilinen en eski şike eylemi olarak anılmaktadır.¹² Yukarıda da belirttiğimiz gibi sporcuların insan olması ve bunun yanında kazanma iç güdülerinin ağır basması sonucu sporcular bu duygularına yenik düşerek belki de istemeyerek de olsa spor ahlakına aykırı olarak şike eylemlerini gerçekleştirebilmektedirler.

¹² Wolfgang Maennig, "Corruption in international sports and how it may be combated", IASE/NAASE Working Paper Series, Paper No. 08-13, August 2008, s:3'den aktaran Özen M, & Yılmaz S, Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi,, 2012/2, s.21.

Günümüzden 196 yıl öncesinde yani 1817 yılında ise dünyaca ünlü bir kriket yıldızı olan William Lambert kriket sporunda şikeye karışarak adından söz ettirmiştir.¹³ William Lambert 1779 yılında Burstow'da doğmuş, 1801-1817 tarihleri arasında ise kriket sporunda dünyaca ün ve başarılar kazanmış, 1817 yılında karıştığı bu şike olayı sonucunda spordan ömür boyu men edilmiş ve 1857 yılında Nutfield'da yaşamını yitirmiştir.¹⁴ Görüldüğü gibi dünyaca ünlü bir kriket yıldızı olan William Lambert dünyanın tanıdığı bir üne sahip olmasına rağmen adını şike suçuna karıştırmak belki de telafisi olmayan bir ün kaybı yaşamıştır.

Dünyada meydana gelen bazı şike olayları kitaplara ve hatta filmlere bile konu olabilmeyi başarmıştır. Bunlardan yalnızca bir tanesi fakat o dönem adında çok söz ettiren bir şike olayı 1919 yılında meydana gelen bir şike olayı olup Eight Men Out adlı filme de konu olmuştur. Beyzbol sporunda her biri çok yetenekli ve ünlü olan Chiago White Sox kulübünün oyuncularını hak ettikleri paraları kulüpten bir türlü alamadıklarını düşünmeye başladıkları bir anda ortaya çıkan bir bahis çetesi tarafından ikna edilerek şike yapmaları konusunda kendileri ile anlaşılmıştır. Aradan geçen zamanda bu şike olayı tespit edilmiş, bunun sonucunda 8 sporcu ömür boyu spordan müsabakalarından men edilmiştir.¹⁵ Eight Men Out isimli filmde ise Chiago White Sox kulübünün efsanevi oyuncusu "*Sholess*" lakaplı Joe Jackson'ın adının bu anılan şike olayına karışmasına rağmen aslında şike yapmadığını ve suçsuzluğunu ispatlayabilmek için verdiği hukuk mücadelesi anlatılmaktadır.¹⁶ Günümüzde ise efsanevi sporcu Joe Jackson adına bir müze yaptırılmış, ziyaretçilere açılmıştır.¹⁷

Avrupa'da futbol denildiğinde ise insanların aklına ilk gelen şüphesiz İngiliz futboludur. İngiltere ligi gerek sahip olduğu kulüplerinin başarıları gerekse bünyesinde bulundurduğu dünya yıldızı futbolcuları ile insanların zihninde hep farklı bir yere sahip olmuştur. Böylesine futbol ile yatıp futbol ile kalkan bir ülkede ise şike eylemi yapılmaması kuşkusuz düşünülemez. Avrupa futbolunda ilk şike olayı İngiltere Ligi

¹³ http://dailymtimes.com.pk/default.asp?page=2010%5C09%5C09%5Cstory_9-9-2010_pg7_7 [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

¹⁴ <http://www.espnricinfo.com/england/content/player/16395.html> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

¹⁵ http://tbconsulting.info/assets/files/StatsDocsSurveys/History_on_Match_Fixing_Sept2010.pdf [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

¹⁶ http://www.imdb.com/title/tt0095082/?ref_=sr_1 [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

¹⁷ http://www.tripadvisor.com.tr/LocationPhotos-g54258-d3572265-Shoeless_Joe_Jackson_Museum-Greenville_South_Carolina.html [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

takımlarından Liverpool - Manchester United arasında 1914-1915 sezonu içerisinde olmuş, Liverpool bu mücadelede rakibine bilerek yenilmiş, mahkeme 4 Liverpool, 3 Manchester United oyuncusunu spordan ömür boyu men etmiştir.¹⁸

1926-1927 futbol sezonuna gelindiğinde ise dünyada son zamanlarda şike konusunda adından en çok söz ettiren İtalya liginde bir şike olayı yaşanmıştır. 1926-1927 sezonunda Torino, Juventus'u 1-0 yenerek tarihinde ilk kez 1. lige çıkma başarısını göstermiş ise de Torino, Juventus'un futbolcusu Luigi Allemandi'ye bu maçta şike yapması yönünde para vermiş ve bu husus tespit edildikten sonra ise İFF Torino'nun şampiyonluğunu iptal etmiş, Allemandi'yi ise ömür boyu spordan men etmiştir.¹⁹

Şike, yalnızca ulusal ligleri meşgul eden bir eylem olmayıp uluslararası müsabakalarda da çoğu zaman şike eylemi yapılması yoluna gidilmiş olmakla beraber bunlardan sadece birisi ise; 1934 yılında İtalya - Yunanistan mücadelesinde galibiyete çok ihtiyaçları olan İtalyanlar'ın Mussolini aracılığı ile şike yaptığının bilinmesidir.²⁰

1950'li yıllara gelindiğinde şike artık giderek yayılan ve neredeyse bütün spor branşlarında hakim olan bir eylem olma yoluna girmiştir. İskoç Milli Takımı'nın önemli oyuncularından birisi olan Ian St. John kendisi ile yapılan bir röportajda kendisinin futbol oynadığı 1950'li yıllarda İNFL'de şikenin çok fazla yaygın olduğu ve bunun yanında açıkça yapıldığını ifade etmiştir.²¹ Bir ülkenin milli takımı oyuncusu olan bir sporcunun yaptığı bu itiraf ise şikenin gerçekten yaygın ve aynı zamanda kolaylıkla yapılabildiğini açıkça göstermektedir.

1979-1980 futbol sezonuna gelindiğinde İtalya futbolu dünyaya adını şike ile bir kez daha duyurmuştur. 1979-1980 sezonu içerisinde Milan takımının başkanı Felice Colombo'nun Perugia, Legge, Lazio ve Avvelino takımlarında forma giyen bir çok futbolcuya şike yapmak amacıyla para verdiği, bununla da yetinmeyip Milan başkanının

¹⁸ Şeker F.S., Futboldaki Bahis Şikesinin Toplumsal Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2011, s.14.

¹⁹ <http://www.frmtr.com/futbol/4110976-dunyada-sikenin-tarihi.html> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

²⁰ Gülşen R., Spor Hukuku, s.195.

²¹ Declan Hill, A critical mass of corruption: why some football leagues have more matchfixing than others; International Journal of Sports Marketing & Sponsorship, April 2010, s:225, aktaran Özen M, & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi., 2012/2, s.22.

yasadışı olarak bahis oynadığı tespit edilmiştir.²² Buna bağlı olarak 1970li yıllarda "*Kara Loto*" olarak adlandırılan bahis şikesi, İtalya'da bazı futbolcuların da ilgisini çekmeyi başarmış, futbolcular oynadıkları bahis şikесinin sonuçlarına göre maçların sonuçlarını etkilemeyi başarmış, bahis şikесinden elde ettiği bu haksız gelir 1980'lerde ispatlanınca bir çok futbolcu spordan men cezası almış, Milan ve Lazio takımları ise Seri B ligine düşürülmüştür.²³ Görüldüğü gibi şike yalnızca saha içinde kalmamış daha da ileri götürülerek saha içinde etkilenen müsabaka sonuçlarından bir de maddi kazanç elde edilmiştir. Bir başka ifade ile futbolcular önceden sonucunu bildikleri müsabakalar için aynı zamanda bahis oynayarak maddi gelirlerini daha da artırmayı başarmışlardır.

Şikenin yalnızca ulusal liglerde değil uluslararası müsabakalarda da yaygın olduğunu yukarıda örneği ile belirtmiştim. Bunlardan bir tanesi de 1986 yılında, uluslararası turnuva olan The Merlion Cup'ta Kanada milli takımının bir kaç futbolcusunun Kuzey Kore mücadelesinde rakipleri olan Kuzey Kore lehine şike yapmaları ve bunun sonucunda müsabakanın 2-0 Kuzey Kore üstünlüğü ile tamamlanmasıdır.²⁴

1993 senesine gelindiğinde FFL'yi lider olarak tamamlayıp şampiyon olan Marsilya kulübünün Valenciennes'i 1-0 mağlup ettiği karşılaşmada Valenciennes takımından bazı futbolculara şike yapmaları yönünde para verildiği ortaya çıkmış ve bunun sonucunda Marsilya futbol takımı küme düşürülmüştür.²⁵

2001 yılında Çin Futbol Ligi'nde "Kara Düdükler" olayı olarak bilinen bir olay yaşanmış olup, Song Weiping adlı bir inşaat şirketinin patronu ligin 2. lig takımlarından birine sponsor olmuş ve bunun sonucunda bir çok hakeme şike yapmak amacıyla rüşvet verdiğini itiraf etmiş, bunun sonucunda yapılan araştırma ile toplamda hakemlere 800.000 Çin Renminbisi verildiği ortaya çıkmış, 2002 Dünya Kupası'nda turnuvayı gol atamadan kapatan Çin Milli Takımı'na karşı yapılan şike iddiaları gündemi bir hayli meşgul etmiştir.²⁶

²² <http://www.goal.com/tr/news/2556/editorial/2011/07/03/2558761/goalcom-%C3%B6zel-d%C3%BCnyada-%C5%9Fikenin-tarih%C3%A7esi> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

²³ <http://www.haberhakki.com/genel/dunya-sike-tarihi.html> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

²⁴ Hill D., Şike Futbol ve Organize Suçlar, Çev: Eren Odabaşı, s.31.

²⁵ <http://www.fmrtr.com/futbol/4110976-dunyada-sikenin-tarihi.html> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

²⁶ Hill D., Şike Futbol ve Organize Suçlar, Çev: Eren Odabaşı, s.16-17.

Portekiz'de 2003-2004 sezonunda yapılan ve bir yıl sonra Altın Düdükler olayı olarak anılan olayda Boavista kulübü küme düşürülmüş ve bunun yanında 180.000 euro para cezası verilmiş, hakemlere para verdiği belirlenen Porto kulübünün başkanı Jorge Nuno Pinto da Costa ise 2 yıl spordan men edilerek, 10.000 euro para cezasına mahkum olmuştur.²⁷

Daha önceleri bir çok kez şike ile adını duyurmuş olan İtalya belki de şike denildiğinde ilk akla gelen ülke konumundadır. Dünyada bir çok şike olayının yaşanmasına rağmen belki de dünyada en çok adından söz ettireni 2006 yılında İtalya'da ortaya çıkan ve "*Temiz Ayaklar*" olarak adlandırılan şike soruşturmasıdır. Savcı Stefano Palazzi yaptığı araştırmalar sonucunda Juventus kulübü genel sekreteri Luciano Moggi'nin Juventus'un oynayacağı futbol müsabakalarında, İFF'ye açıkça Juventus müsabakalarını yönetecek olan hakemlerin adlarını verdiği, maçları bu hakemlerin yönettiğini ve bunun sonucunda ise bu müsabakaları Juventus'un galip bitirdiğini, bu şekilde toplam 29 müsabakadan galibiyetle ayrıldığını tespit etmiştir.²⁸ Bunun üzerine soruşturmayı genişletmiş Juventus, Fiorentina, Milan ve Reggina takımlarının da aralarında bulunduğu bir şike şebekesi tespit etmiş, soruşturma sonucunda ilk verilen cezalara göre Juventus, Fiorentina ve Lazio kulüpleri küme düşürülmüş, Milan kulübü ise Şampiyonlar Ligi'ne katılım hakkını yitirmiştir.²⁹ Daha sonra ise verilen bu cezaların bir kısmında indirimlere gidilmiş, Fiorentina ve Lazio kulüplerinin küme düşürülmesinden vazgeçilmiş, Juventus kulübünün Seri B'ye küme düşürülmesinin yanında lige -9 puanla başlaması ve ayrıca son iki yılda kazandığı şampiyonlukların alınmasına karar verilerek, Fiorentina'nın lige -15, Reggina'nın -11, Milan'ın -8, Lazio'nun ise -3 puanla başlamasına karar verilmiştir.³⁰ Şunu özellikle belirtmekte fayda vardır ki Juventus'un kazandığı kupalar bir mahkeme kararı ile değil, İFF'nin vermiş olduğu kararlarla geriye alınmıştır.

²⁷ Şeker F.S., Futboldaki Bahis Şikesinin Toplumsal Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2011, s.16

²⁸ <http://www.haberhakki.com/genel/dunya-sike-tarihi.html> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

²⁹ <http://www.goal.com/tr/news/2556/editorial/2011/07/03/2558761/goalcom-%C3%B6zel-d%C3%BCnyada-%C5%9Fikenin-tarih%C3%A7esi> [Son erişim tarihi :07 Şubat 2013].

³⁰ <http://www.fmtr.com/futbol/4110976-dunyada-sikenin-tarihi.html> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

Türk futbol tarihinde mahkeme kararı ile tescillenen ilk şike eylemi ise 1963-1964 senesinde 2. Lig 23 Mayıs 1964 tarihinde oynanan Karşıyaka - Kasımpaşa arasındaki mücadele olmuştur ve mahkeme müsabaka sonucunu iptal etmiştir.³¹

28 Mayıs 1978 tarihinde oynanan Altınordu - İskenderunspor mücadelesinde müsabakadan Altınordu 8-1'lik galibiyetle ayrılmış ve TFF bu takımların şike yaptığını saptayarak bu iki takımı 3. Futbol Ligi'ne düşürmüş ve bu karara karşı başvuru yolda ise Danıştay başvuruyu reddetmiştir.³² Şike olduğu saptanan bu futbol sezonunun puan durumu ligin son haftasında aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

TABLO 4: Anılan Bahsi Geçen Sezonda Ligin Son Haftası Puan Durumu

Takımlar:	O.	G.	B.	M.	A.	Y.	P.
Göztepe	30	21	5	4	67	21	47
Rizespor	30	20	7	3	46	15	47
Şekerspor	30	14	7	9	39	22	35
Aydın	30	12	7	11	30	24	31
K. İd. Y.	30	9	12	9	29	30	30
İskenderun	30	10	10	10	24	35	30
Elazığ	30	9	11	10	26	23	29
Vefa	30	10	8	12	27	29	28
Tirespor	30	7	12	11	18	30	26
Tekirdağ	30	10	6	14	24	39	26
Sakarya	30	10	6	14	21	37	26
Ank. D. S.	30	8	9	13	23	27	25
Isparta	30	8	9	13	23	30	25
Beykoz	30	10	5	15	30	40	25

³¹Güven Ö & Kavasoglu İ., Mahkeme Kararı ile Şike Yapıldığına Dair Karar Verilen Altınordu-İskenderunspor Müsabakası (28 Mayıs 1978), Ankara Barosu Av. Atila Elmas'a Armağan, s.415.

³²Güven Ö & Kavasoglu İ., Mahkeme Kararı ile Şike Yapıldığına Dair Karar Verilen Altınordu-İskenderunspor Müsabakası (28 Mayıs 1978), Ankara Barosu Av. Atila Elmas'a Armağan, s.411.

Altınordu	30	10	5	15	32	44	25
Sivas	30	8	9	13	20	33	25

Kaynak : Güven Ö & Kavasoglu İ., Mahkeme Kararı ile Şike Yapıldığına Dair Karar Verilen Altınordu-İskenderunspor Müsabakası (28 Mayıs 1978)

1995 senesine gelindiğinde Akçabat - Kayseri mücadelesinin 1-2 bitmesine aracılık ettiği iddia edilen Gökdeniz Karadeniz 2005 yılında bu olaydan dolayı 6 ay spordan men cezası almıştır.³³

4 Ağustos 2009 tarihinde TFF'nin Sarıyer Cumhuriyet Savcılığı'na yaptığı ihbar ile başlayan soruşturma sonucunda İstanbul Mali Şube görevlileri 26 ilde çeşitli operasyonlar yapmış, bunun sonucunda 26 kişi tutuklanmış, kamu kurum ve kuruluşlarının zararına dolandırıcılık yapmaktan 3-10 yıl hapis cezası istemi ile yargılanmışlardır.³⁴

3 Temmuz 2011 tarihine gelindiğinde ise ülkemizde üzerine çokça yazılıp çizilen ve aynı zamanda gündemi çok fazla meşgul eden ve "*Şike Davası*" olarak bilinen yargılama süreci yaşanmıştır. 4 Temmuz 2012 tarihinde sonuçlanan bu davada örgüt, şike ve teşvik primi verme eylemlerinden çok sayıda sanık ceza almış, bazı yönetici ve sporcular için geçici sürelerle spordan men kararları verilmiştir.³⁵

Görüldüğü üzere çok eski tarihlerden günümüze kadar gelinen zaman diliminde sporun neredeyse tüm branşlarında şike ve teşvik primi verme eylemlerine başvurulmuştur. Girişilen bu eylemlere karışan kişilere karşı genellikle spordan men cezaları verilmesine karşın özellikle son zamanlardaki şike ve teşvik primi verme eylemlerinde spordan men cezasının yanında hapis cezalarının da verildiği görülmektedir. Hapis cezası verilmesinin nedeni ise şike ve teşvik primi verme eylemleri ile etkin olarak mücadele edilip bu yollara başvurulmasını engellemek olduğu kanaatindeyiz. Bununla birlikte şike artık yalnızca ulusal liglerin bir sorunu olmayıp uluslararası sporun bir sorunu haline gelmiştir. Özellikle internetin gelişmesi ile birlikte bahis oyunlarının artması ve

³³ Şeker F.S., Futboldaki Bahis Şikesinin Toplumsal Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2011, s.18.

³⁴ Şeker F.S., Futboldaki Bahis Şikesinin Toplumsal Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2011, s.21.

³⁵ Ceza alan kişiler hakkında ayrıntılı bilgi için: <http://www.ntvspor.net/haber/spor-toto-super-lig/64322/pfdk-sike-kararini-acikladi-video> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

bunun sonucunda büyük paraların kazanılması spor ahlakına aykırı olan bu hareketlere başvurulmasını kolaylaştırmaktadır.

2.2) Şikenin Türleri

Şike eylemi farklı yollarla yapılabilen bir eylem olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla şike eylemleri yapılış şekillerine göre farklı türlere ayrılmıştır. "*Türk Sporunda Şiddet, Şike, Rüşvet ve Haksız Rekabet İddialarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla*" gerçekleştirilen meclis komisyon raporuna göre 5 çeşit şike bulunmakla birlikte bunlar: taraf şikesi, hatır şikesi, hakem şikesi, kazanma amacı gütmeyen yapılan şike, spor dışı unsurların katılması ile gerçekleşen şike olarak belirtilmiştir.³⁶ Buna ek olarak son dönemlerde transfer şikesi ve bahis şikesi olarak adlandırılan şike türlerinin de olduğu görüşü ileriye sürülmüştür. Doktrinde henüz ileriye sürülmemekle birlikte şike eylemi sponsor aracılığı ile de işlenebilmektedir ve dolayısıyla "*sponsorluk şikesi*" olarak adlandırılan yeni bir şike türü de olduğu kanaatindeyiz.

2.2.1) Taraf Şikesi

Taraf şikesi, "*Müsabakaların tarafı olan sporcu veya kulüplerin yönetici veya diğer mensuplarının müsabaka neticesi üzerinde anlaşmalarıdır*" şeklinde tanımlanmıştır.³⁷ Taraf şikesinin tarafları sözünden anlaşılması gereken şey kulüp ile bağı olup müsabakaya etki edebilecek olan kişilerdir ve aynı zamanda burada belirtilen sporcu kelimesinden anlaşılması gereken şey tüm takım sporcuları değildir.³⁸ Dolayısı ile kulüp ile herhangi bağı bulunmayan kişilerin taraf şikesi suçunu işlemeleri de mümkün

³⁶ <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> [Son erişim tarihi: 21 Mayıs 2013].

³⁷ TBMM Komisyon Raporu, <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

³⁸ Memiş P, Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorunluluğu, Doktora Tezi, Ocak 2010, GSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.254.

değildir. Burada yalnızca müsabakanın tarafı olan sporcu veya kulüplerin yönetici veya diğer mensupları denilerek aslında taraf şikesinin tarafları dar bir alana indirgenmiştir.

2.2.2) Bahis Şikesi

Spor kulüplerinin günümüzde çok büyük ekonomik güce sahip olmaları ve bunun yanında şirketleşmeleri bir takım olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu olumsuzluklardan bir tanesi spor kulüplerinin aralarında oynadığı mücadelelerde yasal olarak oynanan bahis oyunlarının sonuçlarının etkilenmesidir. Bahis şikesi, yasal olarak oynanabilen bahis oyunlarının sonuçlarının etkilenmek istemesi amacıyla, ve asıl elde edilmek istenen şeyin maçın kazanılması ya da kaybedilmesinden çok bahis oyunlarından elde edilecek olan gelir ya da menfaatin istenildiği şike türüdür.³⁹ Bir başka ifade ile burada asıl önemli olan şey şike eyleminde bulunacak kişi ya da kişilerin asıl amaçlarının bahis oyunlarından elde edecekleri gelirdir.

Antik Mısır'da M.Ö 3500 yılında bulunan bir mezarın duvarında çizili olan ve zar atan insan figürlerini simgeleyen resimler bahis oyunlarının ne kadar eski tarihlere dayandığını göstermektedir.⁴⁰ Buradan da açıkça anlaşılacağı üzere insanlar tarihin çok eski çağlarında bile bahis oyunlarına ilgi duymuşlardır.

Türk Hukuku'nda ise bahis ile ilgili olarak yapılan ilk düzenleme 09.05.1959 tarihli 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Hakkında Kanundur.⁴¹

Bahis "**Görüşünde veya iddiasında haklı çıkacak tarafa bir şey verilmesini kabul eden sözlü anlaşma**" olarak tanımlanmaktadır.⁴² Tanımdan anlaşılacağı üzere bahis, bir kişinin kendi görüş veya iddiasının sonucunda haklı çıkması durumunda kendisine bir şey verilmesini gerektiren anlaşmadır. Bahis kavramı şike ve teşvikten farklı olup üçüncü kişilerce düzenlenen spor müsabakalarının sonuçları üzerinde tahmin yürütmeye

³⁹ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.20.

⁴⁰ Şeker, F.S., Futboldaki Bahis Şikesinin Toplumsal Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2011, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, s.9.

⁴¹ Memiş P, Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorunluluğu, Doktora Tezi, Ocak 2010, GSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.260-261.

⁴² <http://tdkterim.gov.tr/bts/> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

dayalı bir oyundur.⁴³ Dolayısıyla üzerinde bir görüş veya iddiada bulunulabilecek her şey de bahis anlaşması yapılabilir ancak yapılacak olan anlaşmanın konusu hukuk düzeni ve ahlak kurallarına uygun olduğu müddetçe içerisinde haksızlık barındırmayacaktır. Bu husus 6098 sayılı BK'da "*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.*" denilerek açığa kavuşmuştur.⁴⁴ Örnek ile açıklayacak olursak A ile B, bir futbol müsabakasının sonucu üzerine bahse girip sonucu bilen ödül olarak telefon kazanacağı üzerine anlaşılırsa, burada bahis gerçekleşmiş olur. Ancak taraflar kazananın, bunun sonucunda fuhuş için kadın temin etme üzerine anlaşılırsa bu husus hiç şüphesiz ki BK m.27'ye aykırı olacaktır.

Son zamanlarda özellikle internet sektörünün de gelişmesiyle birlikte internet üzerinden çokça oynanabilen bahis oyunları karşısında bahis şikesi de paralel olarak büyüme göstermiştir. Online bahis oyunlarının internet üzerinden çok yaygınlaşması ve bu oyunların çok fazla oynanır hale gelmesi ile birlikte bahis şikesi, kara para aklamada bir araç olarak kullanılmaya başlamıştır.⁴⁵ Yakın tarihten, bu düşünceyi kanıtlar nitelikte bir örnek vermek gerekirse Futbol Sektörü Aracılığıyla Karapara Aklama Raporu'na göre 2008 yılında Asya'da Interpol'ün de içinde olduğu bir operasyon gerçekleştirilmiş ve bu operasyon sonucunda 1300 kişi tutuklanmış, 16 milyon dolar nakit para ele geçirilmiş ayrıca bu bahis şikесinden de 1.6 milyar dolar gelir elde edildiği bildirilmiştir.⁴⁶ Rusya, Ukrayna, Bulgaristan, Sırbistan gibi ülkelerde bahis şikesi örgüt üyeleri, kulüpler, federasyonlar ve bahis şikесini yürütmek için elverişli konumda olan her türlü kuruma sızarak gerçekleştirdikleri çok sayıdaki yasa dışı faaliyetlerini örtmek için bu yolu kullanmaktadırlar.⁴⁷ Bahis şikесinin büyüklüğünün daha net anlaşılması için bir başka örnek verecek olursak internet üzerinden oynanan bahis oyunlarının büyüklüğü 2004

⁴³ Memiş P, Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorunluluğu, Doktora Tezi, Ocak 2010, GSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.260.

⁴⁴ Türk Borçlar Kanunu, Kanun No:6098, Kabul Tarihi: 11.01.2011, m.27.

⁴⁵ Bozkurt E., Match Fixing and Freud in Sport: Putting the Pieces Together, <http://static.euractiv.com/sites/all/euractiv/files/19Sep%20Crim%20Hearing%20Bozkurt%20final.pdf> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

⁴⁶ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.27.

⁴⁷ Bozkurt E., Match Fixing and Freud in Sport: Putting the Pieces Together, <http://static.euractiv.com/sites/all/euractiv/files/19Sep%20Crim%20Hearing%20Bozkurt%20final.pdf> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

yılında 16.3 milyar dolar iken bu rakam 2012 yılında 50.7 milyar dolara ulaşmıştır.⁴⁸ Dünyada yılda 226 milyar 726 milyon dolarlık bahis ve benzeri oyunlar oynanmaktadır ve bu miktar Türkiye'de 2,5 milyar civarındadır.⁴⁹

FIFA, bahis şikesinin önlenmesi amacıyla Zürih'te bahis şikesi ile mücadele üzerine bir ofis kurmuş ve Erken Uyarı Sistemi (Early Warning System ya da GmbH) adını verdiği sistemi geliştirmiştir.⁵⁰ Bu sisteme göre, belirli zaman aralığında bir spor müsabakasına çok fazla ve büyük miktarlarda bahis oynanması durumunda sistem alarma geçmekte ve böylelikle o müsabakada bahis şikesi olabileceği fikri ortaya çıkmaktadır. FIFA bu uygulamayı ilk kez pilot uygulama olarak 2006 Almanya Dünya Kupası'nın tamamında uygulamış ve herhangi bir bahis şikesi eylemine rastlamamıştır.⁵¹ Gerçekleştirilen bu pilot uygulamanın ardından FIFA 2007 senesinden itibaren toplam 90 resmi müsabakada bu sistemi kullanmış, herhangi bir bahis şikesi eylemine rastlamamıştır.⁵² FIFA bahis şikesinin önüne geçebilmek için yalnızca bu sistemle de yetinmemiş, bunun yanında bahis şikesi iddialarına karşı bir de ihbar hattı kurmuştur.⁵³

Kanaatimizce öncelikle, yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere bahis şikesi yalnızca bahis oyunlarının oynanabildiği spor müsabakaları açısından geçerlidir.⁵⁴ Bunun yanında kara para aklamada çok rahatlıkla bir araç olarak kullanabilmekte ve ayrıca örgüt yapılanmasına çok müsait bir suç tipi olduğu görülmektedir. Spor müsabakalarının güvenilirliğine olan inançları yüzünden yasal bahis oynayan kişiler bahis şikesinin gerçekleşmesi durumunda mağdur olacaklardır. Dolayısıyla bahis oyunlarının bu derece yaygınlaşması karşısında bahis şikesinin de bir suç olarak tanımlanması, yerinde olmuştur. Ancak, bahis şikesi 6222 sayılı kanunun 11. maddesi

⁴⁸ Bozkurt E., Match Fixing and Freud in Sport: Putting the Pieces Together, <http://static.euractiv.com/sites/all/euractiv/files/19Sep%20Crim%20Hearing%20Bozkurt%20final.pdf> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

⁴⁹ Şeker, F.S., Futboldaki Bahis Şikesinin Toplumsal Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2011, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, s.12.

⁵⁰ http://www.casinomeister.com/news/february2008/online_casino_news4/FIFA-EARLY-WARNING-SYSTEM-EXPANDED.php [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

⁵¹ <http://www.fifa-ews.com/> [Son erişim tarihi:07 Şubat2013].

⁵² http://www.casinomeister.com/news/february2008/online_casino_news4/FIFA-EARLY-WARNING-SYSTEM-EXPANDED.php [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

⁵³ <http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/footballgovernance/earlywarningsystem.html> [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

⁵⁴ Yılmaz M., Ceza ve Spor Hukuku Açısından Şike Suçu, İstanbul Barosu Dergisi, 2012/5, s.326.

çerçevesinde değerlendirilmelidir çünkü ilgili kanuna göre şikenin bahis oyunlarını etkilemek amacıyla yapılması cezanın artırılmasını gerektiren bir nitelikli hal olarak düzenlenmiştir, dolayısıyla bahis şikesi ayrı bir suç olmayıp şike suçunun içerisinde ve onun ağırlaştırıcı nedenidir. Şayet ayrı bir suç tipi olsa idi kanun koyucu tarafından ayrı bir suç olarak düzenlenirdi.

2.2.3) Hakem Şikesi

Hakem şikesi, "*Hakemlerin müsabakayı maddi menfaat veya başka sebepler ile bir sporcu veya kulüp lehine taraflı yönetmesidir.*" şeklinde tanımlanmıştır.⁵⁵ Dolayısı ile bu şike türünde hakemler müsabakayı taraflardan birinin lehine kasıtlı bir şekilde yönetmeli ve ayrıca maddi menfaat veya başka sebeplerle bu eylemini gerçekleştirmiş olmalıdır. Maddi menfaat denildiğinde akla ilk gelen şey para ile ölçülebilen her türlü değer olup diğer sebeplerin ne olduğu hakkında herhangi bir açıklık yoktur. Kanaatimizce müsabakayı yanlı yöneten hakemin elde ettiği her türlü menfaat bu kapsam içerisinde değerlendirilmelidir. Dolayısı ile müsabakayı yöneten hakem maddi menfaat ya da maddi olmasa dahi manevi menfaat sonucu kasıtlı olarak müsabakanın taraflarından birisi lehine maçı yönetiyor ise hakem şikesi gündeme gelecektir.

Kanaatimizce, hakemler müsabakayı maddi menfaat karşılığı ya da diğer nedenlerden ötürü yanlı yönetiyor ise bu durumda bu eylem 6222 sayılı kanunun 11. maddesinde düzenlenen şike suçu kapsamında değerlendirilmelidir çünkü kanunun ilgili maddesi için şike anlaşması ve kazanç ya da sair menfaat temini ile bu suç oluşacaktır.

2.2.4) Transfer Şikesi

Transfer şikesi olarak adlandırılan bu şike türü ülkemizde daha yeni bir kavram olmakla beraber "*Bir sporcunun daha iyi şartlar altında başka bir kulübe transfer edilmesi vaadiyle, sporcunun karşılaşılabilecek olan takımın maçında oynamaması, oynaması durumunda kötü oynaması, rakip takım müsabakalarında ise iyi oynaması*

⁵⁵ TBMM Komisyon Raporu, <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

sonucunda transfer edilmesi" şeklinde tanımlanmaktadır.⁵⁶ Bu tanımdan da anlaşıldığı üzere transfer edilecek olan futbolcu, transfer edilecek olan takıma daha iyi şartlarda transfer edilmek istenmekte ve bunun yanında transfer edilecek olan takımın müsabakasında iyi oynamaması ya da hiç oynamaması istenmekte, transfer edecek olan takımın dışındaki takımlara karşı olan müsabakalarda ise daha iyi oynaması istenmektedir.

Transfer şikesi olarak adlandırılan bu şike türünde asıl önemli olan şey futbolcunun sözleşmesinin mevcut kulübü ile devam ediyor olmasıdır. Çünkü futbolcunun mevcut kulübü ile sözleşmesi devam ederken başka bir kulübe transfer edilmesindeki menfaat futbolcu açısından daha iyi bir kulübe daha iyi şartlar altında transfer edilmiş olmaktadır. Bunu bir örnekle açıklayacak olursak A takımı başkanı ile B takımı futbolcusu bu iki takımın müsabakasından önce bir araya gelerek, B takımı futbolcusunun bu müsabakada oynamaması ya da kötü oynaması durumunda A takımına daha iyi şartlarda transfer edileceği konusunda anlaşmaya varırlarsa transfer şikesi oluşacaktır.

Bunun yanında futbolcunun müsabaka öncesi rakip takım başkanı, yöneticisi, teknik heyeti ya da futbolcusu ile yaptığı her görüşme transfer şikesi olarak adlandırılmamalıdır.⁵⁷ Öncelikle transfer şikesi olarak adlandırılan bu şike türünün tanımından önemli eksiklikler mevcuttur. Dolayısı ile transfer şikesi ile ne anlaşılması gerektiğinin daha iyi ifade edilebilmesi için PFSTT ve ceza hukuku mevzuatını ayrı ayrı değerlendirmekte yarar vardır. Öncelikle bu tanıma futbol mevzuatı hükümlerince baktığımızda futbolcular, gelecek ilk transfer döneminde sözleşmesi devam edecek olan futbolcular ve gelecek ilk transfer döneminde sözleşmesi sona erecek olan futbolcular olmak üzere iki kategoriye ayrılmaktadır.⁵⁸ PFSTT m.19/6'ya göre "*Mevcut kulübüyle sözleşmesi devam eden profesyonel bir futbolcuyla sözleşme imzalama niyetinde olan kulüp, futbolcuyla görüşmelere başlamadan önce futbolcunun sözleşmesel ilişkisi devam eden kulübünün iznini yazılı olarak almak zorundadır. Yazılı izin almaksızın görüşmelere başlayan kulüp, futbolcu, futbolcu temsilcisi ve diğer kişiler hakkında Futbol Disiplin Talimatı hükümleri uygulanır*" denilmektedir. FDT ise bu maddeye uymamanın cezasını "*Talimatlara Aykırı Hareketler*" başlığı altında düzenlemiş ve

⁵⁶ Yılmaz M., Ceza ve Spor Hukuku Açısından Şike Suçu, İstanbul Barosu Dergisi, 2012/5, s.325.

⁵⁷ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.24.

⁵⁸ Yılmaz M., Ceza ve Spor Hukuku Açısından Şike Suçu, İstanbul Barosu Dergisi, 2012/5, s.325.

talimata aykırı hareket etmekten dolayı bir cezalandırma öngörmüştür.⁵⁹ Yani buradan anlaşılması gereken şey, sözleşmesi mevcut kulübü ile devam eden futbolcu, mevcut kulübünün yazılı izni ile bir başka takımla görüşebilir ve hatta transfer olabilir. Şayet mevcut kulübünün yazılı izni olmaksızın transfer görüşmelere başlamış ise bunun sonucunda öngörülen ceza talimatlara uymama şeklinde düzenlenmiş olup, şike ayrı bir madde kapsamında düzenlendiğinden bu unsurun şike olarak değerlendirilmesi yerinde değildir. Kaldı ki transfer her zaman yapılabilen bir eylem iken, her zaman yapılması mümkün olmayan şey transfer edilen futbolcunun transferinin tescil edilmesidir.⁶⁰ Bu açıklamalara bağlı olarak kulübü tarafından futbolcusuna yazılı izin verildiği takdirde bu bir transfer şikesi değil spor hukuku anlamında "**ayartma**" olarak adlandırılmaktadır ve transfer talimatlarına da uygun bir durumdadır.⁶¹ Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere mevcut kulübü ile sözleşmesi devam eden bir futbolcu kulübünün yazılı izin vermesi durumunda bir başka kulübe transfer olabilir. Futbol mevzuatı açısından bu eylem bir transfer şikesi olarak değerlendirilemez. Zaten bir futbolcu başka bir kulübe transfer olacak ise muhtemelen daha iyi şartlar altında transfer olacaktır ve bunun şike olarak adlandırılması da yanlış bir ifade şeklidir. Bunun yanında bu konuda bir başka önemli nokta da şudur ki, sporcular mevcut sözleşmesi devam eden kulübünün yazılı izni olmaksızın da transfer görüşmeleri yapabilmelidir çünkü sözleşme bir özel hukukun konusudur.⁶² Dolayısıyla sözleşmeye uymamanın yaptırımı ceza hukuku açısından değerlendirilmemeli, sözleşmeleri ilgilendirilen diğer kanunlarca çözümlenmelidir. Bayern Münih kulübü, İsviçre'nin Basel takımının oyuncusu olan Xherdan Shaqiri ile sona erecek olan sezondan itibaren geçerli olacak şekilde imzalamıştır. Bayern Münih ve Basel kulüpleri Şampiyonlar Ligi'nde birbirlerine rakip dahi olmuşlardır ve bu husus bir transfer şikesi olarak adlandırılmamıştır.⁶³

Ceza hukuku açısından ise dikkat edilmesi gereken husus transferin müsabaka sonucunu değiştirmek üzere ve sair menfaat ya da kazanç sağlanarak yapılıp yapılmadığıdır. Transfer teklifinde bulunan kulüp şayet futbolcuya müsabaka sonucunu değiştirmek

⁵⁹ Futbol Disiplin Talimatı m.47.

⁶⁰ Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferler Talimatı, Haziran 2009, m.20.

⁶¹ Mosturoğlu Ş, Şike Davası Olarak Adlandırılan Davada Savunması Sırasında Kullandığı Tabirdir.

⁶² Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.27.

⁶³ http://www.fanatik.com.tr/Sike-degil-ayartma_3_Detail_34_254008.htm [Son erişim tarihi: 21 Mayıs 2013].

üzere, kendisine sair menfaat ya da kazanç temin ederek bir transfer vaadinde bulunuyorsa şüphesiz transfer şikesi olarak belirtilen şike suçu olacaktır ancak müsabaka sonucunu değiştirme kastı olmaksızın ve futbolcuya bu yönde bir sair menfaat ya da kazanç temin edilmeksizin yalnızca transfer konusu üzerinde görüşülmesi durumunda ise artık transfer şikesi suçundan söz edilemeyecektir çünkü bir futbolcunun yapmış olduğu her türlü transfer görüşmesini transfer şikesi olarak değerlendirmek çok yanlıştır.

Bunun yanında transfer şikesi olarak adlandırılan şike türünde de müsabaka sonucunun etkilenmesi amaçlanmakta ve bunun yanında bir sair menfaat ya da kazanç temini yapılmaktadır. Dolayısıyla transfer şikesi olarak adlandırılan bu şike türü bağımsız bir şike türü olmayıp, 6222 sayılı kanunun 11. maddesi çerçevesinde değerlendirilmelidir.⁶⁴

İkinci kategoride yer alan yani sözleşmesi bir sonraki transfer döneminde bitecek olan futbolcular açısından ise böyle bir durum söz konusu değildir gelecek transfer dönemi ile futbolcunun da sözleşmesi sona erecek ve dolayısıyla kulübünün yazılı iznini almasına gerek kalmayacaktır.

2.2.5) Kazanma Amacı Olmadan Yapılan Şike⁶⁵

Bu şike türü "*Bir yarışmacının, bir sonraki tur veya müsabakada lehine olduğunu varsaydığı rakip ile karşılaşmayı temin etmek amacıyla ya da o müsabakanın kendisi için önem taşımaması nedeniyle sportif mücadelenin ruhuna uygun davranmamasıdır*" şeklinde tanımlanmıştır.⁶⁶ Bu şike türünde amaçlanan asıl şey ise müsabakanın taraflarından birisinin kendisi için daha lehine gördüğü bir takımın bir sonraki mücadelede kendisi ile eşleşmesini sağlamaktır. Böylelikle normalde bir başka takımla müsabaka oynayacak iken, bunu değiştirerek kendisi için daha kolay mücadele edebileceği bir rakibi seçmesi ya da müsabaka sonucunda elde ettiği sonucun hiç bir şekilde kendine yararı olmayacağını bilmesi durumunda normalde yapacağı

⁶⁴ Aynı yönde: Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.23.

⁶⁵ TBMM Komisyon Raporunda bu türün adı "Kazanma Amacı Yapmadan GÜdülen Şike" olarak belirtilmiştir.

⁶⁶ TBMM Komisyon Raporu, <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

mücadeleden farklı bir mücadele yapmasıdır. Örneğin, ligin son haftası küme düşmemesi garantilenen A takımı, küme düşmeyeceğini bildiği için son müsabakaya yedek takımla çıkıp normalde oynayacağı mücadeleden farklı mücadele etmesi buna örnektir.

2.2.6)Hatır Şikesi

Hatır şikesi olarak adlandırılan bu şike türü, tarafları arasında önceden beri süregelen manevi bağlılığın bir sonucu olarak karşılaşmaya etki edilmesi şeklinde tanımlanmıştır.⁶⁷ Tanımdan da anlaşılacağı üzere hatır şikesinde herhangi bir sair menfaat ya da kazanç temini söz konusu değildir.⁶⁸ Bir başka ifade ile, taraflar aralarındaki şike anlaşmasını yalnızca aralarında manevi bağ yani hatır için yapmakta, bunun yanında sair menfaat ya da kazanç temini yapılmamaktadır. Doktrinde bu konuda bazı görüşler ileri sürülmüştür.

Çakmut'un çevirisini yaptığı makaledeki yazara göre hatır şikesi, şike suçunun kapsamı dışındadır dolayısıyla suç değildir.⁶⁹

Şen ve Özdemir'e göre; *"6222 sayılı kanunda düzenlenen şike suçunda bahsedilen menfaat ilişkisinin bulunmaması dolayısıyla bu suç oluşmaz."*⁷⁰ Taraflar arasında herhangi bir sair menfaat temini ya da kazanç temini bulunmadığı için hatır şikesi olarak adlandırılan bu eylem suç teşkil etmeyecektir.

Donay'a göre; *"Taraflar hatır için anlaşıp bir menfaat temininde veya kazançta bulunmasa dahi ortada mevcut bir anlaşma vardır ve bunun sonucunda hatırıni kullanan taraf kendisi ya da kulübü adına bir menfaat sağlamıştır. Dolayısıyla manevi menfaatte bir menfaat olduğu için ve aynı zamanda maçın sonucunun da etkileneceği için şike suçu oluşmuştur."*⁷¹ Bu görüşe göre ise taraflar arasında hiç bir sair menfaat ya da kazanç temini yapılmamasına karşın müsabaka sonucunun

⁶⁷ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.21.

⁶⁸ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, 2. Bası, 2012, s.153.

⁶⁹ Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Verme Suçu, Çev: Çakmut Ö. Y., Ankara Barosu, Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı, s.165.

⁷⁰ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.21.

⁷¹ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, 2. Bası, 2012, s.153.

etkilenmesi amacıyla anlaşılması durumunda bir tarafın kulübü adına manevi menfaat sağlayacağı ve dolayısıyla bu suçun oluşacağı belirtilmiştir.

Güran'a göre; müsabaka sonucunun kazanç ya da sair menfaat temini ile ya da hatır gönül için yapılması arasında fark yoktur ve dolayısıyla her iki durumda da şike suçu oluşur.⁷²

Gülşen'e göre; hatır şikesinde yalnızca tarafların kişisel hatırları olması ve bunun yanında bir kazanç ya da menfaat temini olmaması suçta ve cezada kanunilik ilkesine göre suç olarak kabul edilemez ancak haksız bir rekabet söz konusu olacağından disiplin hukuku uygulanabilir.⁷³

Özgenç'e göre; hatır şikesinde taraflar arasında müsabaka sonucunu etkilemeye yönelik olarak herhangi bir kazanç ya da sair menfaat temini üzerinde anlaşılmadığı için hatır şikesi suç olarak kabul edilemez ancak disiplin yaptırımına tabi tutulabilir.⁷⁴

Kanaatimizce bu hususun daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle suçta ve cezada kanunilik ilkesine değinmek gerekmektedir. AİHS m.7 " **Hiç kimse, işlendiği zaman ulusal veya uluslararası hukuka göre suç oluşturmayan bir eylem veya ihmalden dolayı suçlu bulunamaz. Aynı biçimde, suçun işlendiği sırada uygulanabilir olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.**" diyerek bu ilkeyi güvence altına almıştır. Anayasamıza göre suçta ve cezada kanunilik ilkesi şu şekilde tanımlanmıştır: " **Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.**"⁷⁵ Bu tanımlara paralel olarak TCK m.2'de de buna benzer bir tanıma yer verildiğini görmekteyiz.⁷⁶ Bu tanımlardan yola çıkarak suçta ve cezada kanunilik ilkesi bir taraftan suçun, diğer taraftan ise bu suça uygulanacak olan

⁷² Güran S., Futbol Müsabakasında Şike Disiplin Suçu, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, s.379.

⁷³ Gülşen R., Spor Hukuku, s.206.

⁷⁴ Özgenç İ., Değerlendirme ve Sonuç, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bası, s.98

⁷⁵ T.C Anayasası, Kanun No:2709, Kabul Tarihi:07.11.1982, m.38.

⁷⁶ Türk Ceza Kanunu m.2: " Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz."

cezanın ve güvenlik tedbirlerinin kanunda açıkça gösterilmesi anlamını taşımaktadır.⁷⁷ Kişinin işlediği suçun kanunlarda açıkça belirlenmediği durumlarda kişi, olmayan bir suçtan ya da güvenlik tedbirinden dolayı sorumlu tutulamaz. Bir başka ifade ile suçta kanunilik ilkesi hangi eylemlerin kanunda suç olarak tanımlanacağını ifade etmekte, cezada kanunilik ilkesi ise suç olarak tanımlanan bu eyleme ne türde ve miktarda ceza verileceğinin kanunlarca açıkça belirlenmesidir.⁷⁸ Dolayısıyla bu gücü elinde bulunduran organ, Anayasa ve kanunlar çerçevesinde, insan hak ve onurunu koruyarak, temel hak ve özgürlükleri gerçekleştirmek amacıyla ve hukuk güvenliğini sağlamak amacıyla bunları yapabilir ki ancak bu şekilde meşrulaşma söz konusu olur.⁷⁹ Bunların tümü hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir.

Değinilen bu hususlardan sonra kanunda açıkça yazmayan bir suç ve cezadan dolayı kişiye ceza verilemeyeceği açıkça görülmekle birlikte, aynı yönde AİHM vermiş olduğu bir kararında *"Devletin bölünmez bütünlüğüne karşı propaganda yapılması"* ibaresinden devletin bölünmez bütünlüğü ve buna karşı propaganda yapılması ibarelerinden ne anlaşılması gerektiği hususunda gerekli açıklığın bulunmaması dolayısıyla Türkiye'yi mahkum etmiştir.⁸⁰ Görüldüğü üzere AİHM kararına göre kişinin gerçekleştirdiği eylem tüm unsurları ile açıkça kanunda suç olarak düzenlenmeli ve bunun yanında bu suçta uygulanacak olan ceza da açıkça belirtilmelidir.

6222 sayılı kanunun düzenlediği şike suçuna baktığımız zaman müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin etmekten söz etmektedir. Hatır şikesinde ise taraflar arasında kazanç ya da sair menfaat temini bulunmadığı ve aynı zamanda taraflar arasında müsabakanın sonucunu etkilemek amacıyla bir anlaşmanın da bulunmadığı açık olmakla birlikte bu husus bir suç teşkil etmez.⁸¹ Bir başka ifade ile taraflardan bir tanesi karşı taraf ile hiç bir şekilde anlaşma

⁷⁷ Öztürk B. & Erdem M. R., Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 12. Bası, 2012, s.35.

⁷⁸ Koca M., & Üzülmüş İ, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Bası.2011, s.45.

⁷⁹ Öztürk B. & Erdem M. R., Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 12. Bası, 2012, s.30.

⁸⁰ Başkaya ve Okçuoğlu vs Türkiye Davası, (23536/94 ve 24408/94), 8 Temmuz 1999.

⁸¹ Aynı yönde: Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s. 67.

yapmadan müsabaka sonucunu kendi istediği ile değiştirmekte ve bunun karşılığında da herhangi bir kazanç ya da sair menfaat temini almamaktadır.

2.2.7) Spor Dışı Unsurların Katılması ile Gerçekleştirilen Şike

Bu şike türü "*Bahis neticelerini manüple etmek isteyenler, sporcular, kulüpler, hakemler ile maddi menfaat ilişkisine girebildikleri gibi kimi zamanda baskı tehdit gibi yollara başvurulabilmektedir*" şeklinde tanımlanmıştır.⁸² Esasen komisyon raporunda ifade edilmek istenen bahis şikesi olarak adlandırılan ve yukarıda açıklanan şike türüdür ancak burada bahis şikesinden farklı olarak baskı ve tehdit yollarına başvurma unsurları vardır.

Burada bahsedilen baskı ; "*Hak ve özgürlükleri kısıtlayarak zor altında bulundurma durumu, tahakküm*" tehdit ise ; "*Gerçekleşmesi failin iradesine bağlı olan ve aynı zamanda, gelecekte yapılacak olan bir kötülüğün bildirilmesidir.*"⁸³ Bu tanımdan da açıkça anlaşılacağı üzere gelecekte gerçekleşecek olan bir irade açıklaması tehdit olarak değerlendirilemeyecektir.

2.2.8) Sponsorluk Şikesi

Esasen böyle bir şike türü doktrinde henüz ileriye sürülmemiş ise de kanaatimizce müsabaka edecek takımlardan birinin sponsoru bulunmaması durumunda mücadelenin diğer tarafı olan takımın kendi sponsorunu kullanarak müsabaka sonucunu etkilemek istemesi şeklinde tanımlanan şike türü sponsorluk şikesidir. Bunu bir örnek ile açıklayacak olur isek A takımı ile B takımı arasında oynanacak olan müsabakada A takımının sponsorunun bulunmadığını farz edelim ve B takımı kendi sponsoru aracılığı ile A takımından müsabakayı lehine olarak etkilemesi durumunda kendi sponsorunu kullanabileceğini bildirmesi durumunda sponsorluk şikesi oluşacaktır. Bir başka ifade

⁸² TBMM Komisyon Raporu, <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm> [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

⁸³ Toroslu N., Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara, Eylül 2012, s.76.

ile B takımı kendi sponsoru aracılığı ile A takımından müsabakanın kendi lehine sonuçlanmasını istemektedir.

Yukarıda açıklanan tüm şike türleri gerek TBMM komisyon raporu gerekse doktrinde ileri sürülen görüşler olmakla birlikte, her ne kadar sponsorluk yolu ile şike yapılabileceğini açıklamış olsak da yapılan bu açıklama, diğer şike türlerinin doktrinde bağımsız birer şike olarak kabul edilmesi durumunda ortaya çıkacaktır. Bir başka ifade ile yukarıda açıklanan şike türlerini, 6222 Sayılı kanunda tanımlanan şike suçundan farklı kabul edecek ise bu durumda sponsorluk şikesi de ayrı bir şike türü olarak kabul edilmelidir. Dolayısı ile sponsorluk şikesini ekleme amacımız böyle bir şike türünü kabul etmemizden ötürü olmayıp, diğer türleri ayrı bir şike eylemi olarak kabul eden görüşe bir yeni şike türü kazandırmak içindir. Kanaatimizce açıklanan şike türlerinde müsabaka sonucunun etkilenmek istemesi ve ayrıca kazanç ya da sair menfaat temini hususları bulunduğu için hepsi 6222 Sayılı kanunda düzenlenen şike suçu içerisinde değerlendirilmez. Kaldı ki her biri ayrı suçlar olsa idi kanun koyucu hepsini ayrı ayrı suçlar şeklinde düzenleme yoluna giderdi.

3) TÜRK HUKUKUNDA ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARI

3.1) 6222 Sayılı Kanun Öncesi Dönem

Spor alanındaki ilk teşkilatlanma 1922 yılında spor kulüplerinin bir araya gelerek birlik kurması ile başlamış daha sonra 1935 yılına gelindiğinde Türk Spor Kurumu adını almış, 1938 yılında ise 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu ile Başbakanlığa bağlı olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kurulmuş daha sonraları müdürlük çeşitli bakanlıklara bağlanmış, son olarak ise 1989 yılında tekrar başbakanlığa bağlanarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü adını almıştır.⁸⁴

⁸⁴ Üçışık F, Spor Hukuku, Ötüken Yayınları, İstanbul, Mayıs, 2011, s.11-12.

Ülkemizde sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine karşı yapılan ilk düzenleme Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Gösterilerine ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi'nin 3608 sayılı kanunla uygun bulunarak 25.09.1986 tarihinde imzalanmasıyla olmuştur.⁸⁵ Adından da anlaşılacağı üzere burada asıl amaçlanan şey spor müsabakalarında yasak eylemler olarak adlandırılan şike ya da teşvik priminin önlenmesine yönelik olmayıp daha çok sportif müsabakalarda ve özellikle futbol müsabakalarında seyircilerin gösteri ve taşkınlıklarının önlenmek istenmesidir.

Daha sonra ise 07.05.2004 tarihli 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girmiş ve 2008 yılına gelindiğinde kanunun 2 maddesi yürürlükten kaldırılmış, 9 maddesi ise değiştirilmiştir.⁸⁶ Bu kanun da şike ve teşvik primi verme eylemlerini cezalandırmamış dolayısıyla bu eylemler 5149 sayılı kanun yürürlükte olduğu zamanda dahi yalnızca disiplin hukukuna tabi idi.

5149 sayılı kanununun 18/3 düzenlemesine göre, idari ya da yargı mercilerince hakkında müsabaka giriş yasağı bulunanlara spor müsabakasının başlamasından iki saat önce bulunduğu yerin karakoluna giderek müsabaka süresince burada bulunma zorunluluğu getirilmiş, bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verileceği öngörülmüştür. Anılan bu maddenin iptali için AYM'ye gidilmiş ve AYM " *Anayasa'nın 38. maddesinin 10. fıkrasında; "İdare, kişi hürriyetini kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. İptali istenilen kuralla, idarenin vermiş olduğu bir kararla kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir yaptırım öngörülmekte ve müsabakanın yapıldığı yer ve hangi müsabakalar için uygulanacağı yönünde yasal bir açıklık bulunmamaktadır."*⁸⁷ diyerek Anayasanın 2 ve 38. maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir.

Kanaatimizce AYM'nin vermiş olduğu bu iptal kararı yerindedir, çünkü idarenin düzenleyici işlemi ile bir kişiye hürriyeti bağlayıcı ceza verilemez. İptali istenen kanun maddesi açıkça idareye bir kişi hakkında hürriyetini kısıtlama yetkisi vermiş, bunun yanında hangi spor müsabakalarında uygulanacağına ilişkin bir açıklık getirmemiştir ve

⁸⁵ <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0990.pdf> Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı gerekçesi, s.10 [Son erişim tarihi:07 Şubat2013].

⁸⁶ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.22.

⁸⁷ Anayasa Mahkemesi Kararı, 2005/55E., 2006/4K., 05.01.2006 Tarihli Karar.

dolayısıyla verilen bu iptal kararı yerinde olmuştur. AYM bu konuda vermiş olduğu bir başka kararında ise *"297. maddenin (1) numaralı fıkrasında suça konu olabilecek eşyaların nitelikleri tek tek sayılmış olmasına karşın, itiraz konusu kuralda böyle bir nitelik belirlemesi yapılmadan, sınırsız, belirsiz ve geniş bir alanda idare içinde yer alan yetkili makama suça konu olabilecek eşyaları belirleme yetkisi tanınmıştır. Buna göre kuralda, idare içinde yer alan yetkili makama suça konu olabilecek eşyaları belirlerken hangi nitelikleri esas alacağı hususuna açık ve belirgin olarak yer verilmediğinden dolayı kural, belirli ve öngörülebilir olmadığı gibi suçun yasallığı ilkesine de uygun değildir."*⁸⁸ diyerek TCK m.297/2 fıkrasının iptaline karar vererek idarenin düzenleyici işlemleri ile suç ve ceza konulamayacağı hususuna açıklık getirmiştir.

3.2) 6222 Sayılı Kanun Sonrası Dönem

Yukarıda da açıklandığı üzere 6222 sayılı kanun öncesinde bir takım düzenlemeler yapılmış ise de bunlar şike ve teşvik primi eylemleri açısından herhangi bir cezai yaptırım öngörmemekte idi ve dolayısıyla şike ve teşvik primi ile yalnızca federasyon tarafından çıkarılan talimatlar ile mücadele ediliyordu.

3.2.1) Kanunun Hazırlanma Amacı

5149 Sayılı kanunda düzenlenen yasak fiiller başlıklı madde hükmüne göre yasak fiillerin gerçekleşmesi durumundan herhangi bir yaptırım öngörülmemiş, bununla da kalınmayarak şike ve teşvik primi verme eylemleri suç olarak düzenlenmemiştir.⁸⁹ Dolayısıyla şike ve teşvik primi eylemlerine karşı yalnızca talimatlarda yazan disiplin cezaları uygulanmıştır. Şike ve teşvik primi verme eylemlerinin bir suç olarak düzenlenmemiş olması karşısında spor müsabakalarının güvenilirliğinin korunması amacıyla bu eylemler suç olarak tanımlanmak istenmiş ve bunun sonucunda 14.04.2011 tarihinde 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, Resmi

⁸⁸ Anayasa Mahkemesi Kararı, 2010/69E., 2011/116K., 07.07.2011 Tarihli Karar.

⁸⁹ <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0990.pdf> Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı gerekçesi, s.11 [Son erişim tarihi:07 Şubat 2013].

Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.⁹⁰ Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte artık bu eylemlerin gerçekleşmesi durumunda bir takım cezai hükümler uygulanmaya başlamıştır. Dolayısıyla bu kanun ile birlikte uluslararası gelişme ve sözleşmelere paralel bir düzenlenme yapılmak istenmiştir.

Bir diğer önemli husus ise şiddet olaylarının önüne geçilmek istenmesinin yanında sporun uluslararası kurallara uygun olarak oynanır hale getirilmesidir.⁹¹ Yasanın hazırlanma amaçlarından birisinin de taraftarın haklarının korunmak istemesi olduğu yasa metninden anlaşılmaktadır.⁹²

Açıklandığı üzere kanunun hazırlanma amacı iki ana temel üzerine kurulmuş olup bunlardan ilki spor müsabakalarında artan şiddet olaylarının cezalandırılması olup bunu yaparken suç ve cezaların fiil ile doğru orantılı olması istenmiş ve ayrıca uluslararası metinler de dikkate alınmaya çalışılmıştır.⁹³ Bir diğer amaç ise spor müsabakalarının vazgeçilmezi olan taraftarın da haklarının korunmak istenmesidir. Böylelikle bir taraftan spor müsabakası konusunda gerekli önlemler alınırken diğer yandan da taraftarın hakları koruma altına alınacaktır. Dolayısıyla müsabaka ve taraftar ilişkisi içerisinde gerekli menfaat korunacaktır.

⁹⁰ <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414.htm> [Son erişim tarihi: 26 Şubat 2013].

⁹¹ Erdem N., 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Yasa, Spor Hukuku ve Çözümleri, 29 Ağustos 2011, s.2.

⁹² Mosturoğlu Ş., Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine İlişkin Yasa Tasarısı Taslağı Hakkındaki Düşüncelerim, https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCkQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.sporhukuku.org.tr%2Fdosyalar%2Fspor-musabakalarinda-siddet.pdf&ei=9zbHUfSUK42qOsuvgYgL&usg=AFQjCNHAYUDoS_6J8rNftS6gzHcFIyhRVA&bvm=bv.48293060,d.ZWU [Son erişim tarihi: 07 Şubat 2013].

⁹³ <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0990.pdf> Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı gerekçesi, s.11 [Son erişim tarihi:07 Şubat 2013].

3.2.2) Kanunun Hazırlanma Süreci

Bir spor federasyonu eğer hangi hareketin spor etiğine aykırı olduğunu belirlemiş ise cezasının tür ve ağırlığı da buna göre belirlenebilir.⁹⁴ 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun 14.04.2011 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte toplumun bir kesimi kanundan memnuniyetini dile getirmiş bir kısım ise suçların ağırlığından şikayet etmiştir. Kanunun ilk halinde şike suçunun cezasının 5-12 yıl olması ve aynı zamanda kulüp başkanı, yöneticisi gibi bazı kişilerin bu suçu işleme durumunda cezanın da yarı oranında artırılacağı hükmü karşısında suçun cezası kanunun amacının dışına çıkmaya başlamıştır.⁹⁵

Kanun koyucu bu kanunu hazırlama amacında suçların orantılığı olmadığını gözden kaçırmış ise de özellikle medyada şike davası olarak bilinen ve gündemi bir hayli meşgul eden davada da suçların orantısız olduğu görülmüş olacak ki 6259 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Cumhurbaşkanı'nın önüne gitmiş ancak Cumhurbaşkanı bu kanunu Meclis'e geri göndermiştir. Bunun üzerine meclis yasayı tekrar Cumhurbaşkanı'nın önüne götürmüş ve Cumhurbaşkanı yasayı bu şekliyle kabul etmiştir. Böylelikle 5-12 yıl cezası olan şike suçunun cezası 1-3 yıla indirilmiştir.

Kişiler için yasa çıkarılıyor algısının toplumda oluşmaması açısından ise bu suçlarda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi, hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesi ve ertelenmesi seçenekleri bu madde kapsamında dışında bırakılmıştır.⁹⁶ Her ne kadar sayılan yaptırımlar bu suçlar dışında da tutulsa tartışmalar sürmüş, bir takım yazarlar suçların cezalarının indirilmesini desteklerken bir takım

⁹⁴ Günther H. L., Ceza Hukuku Açısından Spor Oyunlarında Kural İhlallerinin Değerlendirilmesi ve Nitelenmesi, Çev: Yard. Doç. Dr. Mustafa Ruhan Erdem, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Sayı: 1, Spor ve Ceza Hukuku, Proje Yöneticisi, Prof. Dr. Kayıhan İçel, s.61.

⁹⁵ Cirit Ahmet C., Spor Hukuku, Şike Davası ve Yasanın Çıkış ve Değişikliği Süreci, <http://www.hukukum.com/sike-davasi-ve-yasanin-cikis-ve-degisikligi-sureci-2.html> [Son erişim tarihi: 11 Nisan 2013].

⁹⁶ Cirit Ahmet C., Spor Hukuku, Şike Davası ve Yasanın Çıkış ve Değişikliği Süreci, <http://www.hukukum.com/sike-davasi-ve-yasanin-cikis-ve-degisikligi-sureci-2.html> [Son erişim tarihi: 11 Nisan 2013].

yazarlar şike suçunun 5-12 yıl aralığında kalmasının daha doğru olduğunu savunmuşlardır.

Erdem'e göre; TCK'da düzenlenen ve Kamu İdaresinin Güvenilirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar başlığı altındaki suçların sonucunda ortaya çıkan kamu zararının şike suçundan daha fazla olmasına karşın, şike suçu için öngörülen 5-12 yıl arası hapis cezasının ve bununla birlikte para cezasının çok ağır olduğunu belirtmektedir.⁹⁷

Memiş'e göre; cezaların indirilmesi ilk etapta bakılması gereken bir husus olmalıydı ve bunun yanında şike suçu herkes tarafından işlenebilen ve kamu düzenini daha çok zedeleyip zarara neden olan bir suçtur ve dolayısıyla bu suça biraz daha fazla hassasiyet gösterilmelidir ve ayrıca suçun cezasının 1-3 yıla indirilmesi de yerinde değildir.⁹⁸

Arıcan'a göre; şike basit suçlardan olan hakaret ve tehdit olarak algılanmamalı, aksine sadece maç satmayı içerisinde barındırmayan, toplumu da kirleten ağır bir suç olduğu kabul edilmeli ve hatta şikeye benzer suçlarla karşılaştırılmalı, bunun sonucunda şikeyi ekonomik suç olarak saydığımızda ihaleye fesat karıştırma ile açıkladığımızda 5-12 yılın yerinde olduğunu, rüşvet ile karşılaştırılınca 5-12 yılın yine yerinde olduğunu ve hatta cezaların indirilmesinin amacının burada bulunan tutuklu kişilerin tutuksuz yargılanmalarının önünün açılmak istenmesi ve ayrıca bu kişilerin alacağı cezaların da ertelenerek bu kişilere bir af getirildiğini savunmuştur.⁹⁹

Güngör'e göre; suçların caydırıcılığı cezalarının ağırlıklarından değil, suçların cezalarının kaçınılmaz olmalarındandır ve dolayısıyla şike suçunun cezasının 1-3 yıla indirilmesi de yerindedir.¹⁰⁰

Ertaş'a göre; şike ve teşvik primi eylemleri bir suç olarak sayılacak ise ayrı bir kanunla değil TCK içinde düzenlenmeli, yaptırımını ise hapis cezası değil ancak adli para cezası

⁹⁷ Erdem N., 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Yasa, Spor Hukuku ve Çözümleri, 29 Ağustos 2011, s.2 <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-sporda-siddet-cozum-onerileri.pdf>, [Son erişim tarihi: 11 Nisan 2013].

⁹⁸ Memiş P., Şike ve Teşvik Hakkında Bilinmesi Gerekenler, <http://www.kukreyenaslan.com/gundem/sike-ve-tesvik-hakkinda-bilinmesi-gerekenler-h2497.html> [Son erişim tarihi: 11 Nisan 2013].

⁹⁹ Arıcan M., Suç ve Ceza Siyaseti Bakımından Şike Yasası Değişikliği, <http://www.ankarastrateji.org/yazar/doc-dr-mehmet-arican/suc-ve-ceza-siyaseti-bakimindan-sike-yasasi-degisikligi/> [Son erişim tarihi: 12 Nisan 2013].

¹⁰⁰ Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.38.

olmalıdır fakat bu husus öncelikli olarak spor hukuku çerçevesi içerisinde çözüme kavuşturulmalı, teşvik primi ise asıl amacının başarıyı artırmak olmasından dolayı suç olarak kabul edilmemelidir.¹⁰¹

Kanaatimizce, kural olarak kanun koyucu her fiili suç olarak özgürce tanımlayabilir ancak bu tanımlama Anayasa'ya hiç bir şekilde aykırı olamaz.¹⁰² Bir başka ifade ile ceza hukukunda yasaklar insanların toplum içinde rahatça yaşayabilmesini sağlamak için zorunlu görüldüğünde konulabilirler ve ayrıca korunmak istenen toplumun doğrudan kendisi olmadığı müddetçe de bu eylemler her zaman cezalandırılmaz.¹⁰³ Buna paralel olarak AYM vermiş olduğu bir kararında *"Anayasa'da, bu sayılan kurallar dışında ayrıca buyurucu veya yasaklayıcı bir kural bulunmadığından, suçlar ve cezalar hakkında gerekli gördüğü önlemleri almak yasa koyucunun yetkisi içinde kalmaktadır. Anayasa, suç ve cezaya ilişkin olarak belirlediği bu ilkeler dışında kalan, özellikle, ne tür eylemlerin suç sayılacağı, suç sayılan eylemlere ne kadar ve ne tür ceza verileceği, nelerin cezayı ağırlaştıracağı veya hafifletici neden sayılacağı gibi konularda bir kural koymamış, bunların saptanmasını Yasa koyucuya bırakmıştır. Şu halde Yasakoyucu, Anayasa'ya göre kendi yetki alanına giren bu konularda takdir hakkına sahiptir. Yasakoyucunun da, bu yetkiyi kullanırken Anayasa'nın 38. ve 17. maddelerindeki ilkeleri gözeterek cezaları, suçların ağırlık derecelerini ve yeniden suç işlenmesini önleme ve suçluyu İslah amaçlarını da gözönünde tutarak koyması gerekir. Nitekim, Türk Ceza Kanunu'nda değişik suçlar için değişik cezalar öngörüldüğü gibi daha hafif suçlar için daha ağır cezalar da bulunmaktadır. Kimi kez de, aynı suç için değişik tür ve ağırlıkta cezalara yer verilmiştir."*¹⁰⁴ diyerek bu hususa açıklık getirmiştir.

Bunun yanında bu suçların cezasının indirilmesinin amacının tutuklu kişilerin tutuksuz yargılanmaları ve ayrıca alacakları cezaların indirilmesi durumunda bu cezaların erteleneceği görüşüne katılmamakla birlikte, ceza yargılamasında asıl olan tutuksuz yargılama olup, tutuklama hiç bir sebeple bir cezaya dönüşmemelidir. Bunun yanında

¹⁰¹ Ertaş S., Sporda Şiddet Yasayla Önlenebilir mi?, BİLTEM, Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2012, Sayı:2, s.11.

¹⁰² Hakeri H., Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 13. Baskı, s.30.

¹⁰³ Koca M., & Üzülmüş İ., Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 4. Bası, 2011, s.39.

¹⁰⁴ Anayasa Mahkemesi, 1988/4E., 1989/3K. , 12.01.1989 Tarihli Kararı.

bu görüşü savunan yazarların belirttiği şekilde kanunda bu suçlar için herhangi bir erteleme hükmü de bulunmamaktadır ve dolayısıyla suç sonucu verilecek ceza her ne olursa olsun erteleme, HAGB ve seçenek yaptırımlara çevirme mümkün olmayacaktır.

Açıklanan nedenlerle, şike eylemini suç olarak belirleyip belirlememek şüphesiz ki kanun koyucunun takdirindedir ancak kanun koyucu bunu yaparken Anayasa'nın 17 ve 38. maddelerini gözeterek bu cezaları koymalıdır. Şike eylemi genel yapısı itibarı ile spor hukukunun içerisinde değerlendirilen ve yaptırımı bütün dünya spor hukukunda sportmenliğe aykırı hareket olarak değerlendirilen bir eylemdir. Dolayısıyla kanaatimizce şikenin ceza hukuku açısından suç olarak düzenlenmesi yanlıştır. Şike eylemi spor hukuku içerisinde değerlendirilip çözümlenmelidir. Ancak kanun koyucu 6222 sayılı kanun ile bunu suç haline getirmiştir. Bunun sonucu olarak şike, toplumun düzenini benzer özellikte olan rüşvet ya da dolandırıcılık gibi doğrudan bozan bir suç değildir ve cezasının 5-12 yıldan 1-3 yıla indirilmesi yerinde olmuştur.

3.2.3) Kanunda Tanımlanan Şike Ve Teşvik Primi Verme Suçları

6222 sayılı kanun, 11. maddesinde şike suçunu "*Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin edilmesi*", teşvik primi verme suçunu ise "*Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi*" olarak tanımlamıştır. Bu genel tanımdan sonra 6222 sayılı kanunun 11. maddesinde şike ve teşvik primi verme suçlarının düzenlenişine bakacak olursak;

Kendisine menfaat temin edilen kişi de bu suçtan dolayı müşterek fail olarak cezalandırılır. Kazanç veya sair menfaat temini hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

Şike anlaşmasının varlığını bilerek spor müsabakasının anlaşma doğrultusunda sonuçlanmasına katkıda bulunan kişiler de birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır

Kazanç veya sair menfaat vaat veya teklifinde bulunulması halinde, anlaşmaya varılmadığı takdirde, suçun teşebbüs aşamasında kalmış olması dolayısıyla cezaya hükmolunur.

Suçun;

Kamu görevinin sağladığı güven veya nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle,

Federasyon veya spor kulüpleri ile spor alanında faaliyet gösteren tüzel kişilerin, genel kurul ve yönetim kurulu başkan veya üyeleri, teknik veya idari yöneticiler ile kulüplerin ve sporcuların menajerleri veya temsilciliğini yapan kişiler tarafından,

Suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde,

Bahis oyunlarının sonuçlarını etkilemek amacıyla, işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi halinde bu madde hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Bu madde hükümleri;

Milli takımlara veya milli sporculara başarılı olmalarını sağlamak amacıyla,

Spor kulüpleri tarafından kendi takım oyuncularına veya teknik heyetine müsabakada başarılı olabilmelerini sağlamak amacıyla, prim verilmesi veya vaaide bulunulması halinde uygulanmaz.

Suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, ayrıca bunlara, şike veya teşvik primi miktarı kadar idari para cezası verilir. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı yüzbin Türk Lirasından az olamaz.

Müsabaka yapılmadan önce suçun ortaya çıkmasını sağlayan kişiye ceza verilmez.

Bu madde kapsamına giren suçlarla ilgili olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesine göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez.

Bu maddede tanımlanan suçların bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi halinde, bunlardan en ağır cezayı gerektiren fiilden

dolayı verilecek ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılarak tek cezaya hükmolunur.

Bu maddede tanımlanan suçlardan dolayı cezaya mahkûmiyet halinde, kişi hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesi hükümlerine göre, spor kulüplerinin, federasyonların, bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına hükmolunur şeklinde belirtilmiştir.

6222 sayılı kanun şike ve teşvik primi verme suçlarını bu şekilde düzenlemiştir ve burada önemli olan konu, bu suçların uygulanacağı spor müsabakası tanımıdır çünkü bu eylemler ancak bir spor müsabakasında gerçekleşirse cezalandırılır. Dolayısıyla 6222 sayılı kanunun 3. maddesinde spor müsabakası "*Federasyonların düzenlediği veya düzenlenmesine izin verdiği ya da katkıda bulunduğu her türlü sportif karşılaşma ve yarışma*" olarak tanımlanmıştır. Dolayısı ile şike ve teşvik primi verme suçları yalnızca federasyonların düzenlediği veya düzenlenmesine izin verdiği ya da katkıda bulunduğu müsabakalar için geçerlidir.¹⁰⁵ Bir başka ifade ile ilgili spor branşı federasyonunca düzenlenmeyen, düzenlenmesine izin verilmeyen veya katkıda bulunulmayan her türlü spor müsabakası bu kapsam dışında bırakılmıştır. Bu tanımdan yola çıkarak ülkemizde federasyonu bulunmayan bazı spor branşlarına bakacak olursak, kriket, rounders, raketbol, kayakla atlama, kroket, curling gibi sporların federasyonları bulunmamaktadır ve dolayısıyla bunlar bir federasyon nezdinde düzenlenmediği sürece şike ve teşvik primi suçlarından bahsedilemeyecektir.¹⁰⁶ Bunun gibi daha birçok spor branşının ülkemizde federasyonunun bulunmaması sonucu düzenlenen her türlü müsabaka federasyon kapsamı dışında kalacağından bu spor müsabakalarında artık şike ve teşvik primi suçlarından da bahsedilemeyecektir.

6222 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden önce gerçekleştirilen şike ve teşvik primi verme suçlarının dolandırıcılık suçu kapsamında olduğunu ve dolayısıyla bu suçu işleyen kişilerin dolandırıcılık suçundan dolayı cezalandırılması gerektiğini savunan görüşler olduğu gibi¹⁰⁷ dolandırıcılık ve şike suçlarının maddi unsurunun birbirinden

¹⁰⁵ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.157.

¹⁰⁶ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.30.

¹⁰⁷ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.152.

farklı olduğu, ayrıca şike suçunun dolandırıcılık suçu ile eşdeğer tutulması durumunda şikenin bağımsız bir suç olarak düzenlenmemesi gerektiği, bunun sonucu olarak da şike failinin dolandırıcılık suçundan sorumlu tutulamayacağını savunan görüş de mevcuttur.¹⁰⁸ Bununla birlikte şike suçunun rüşvet suçu işe benzer bir yapıya sahip olduğunu savunan görüş de mevcuttur.¹⁰⁹ Şike suçunu ayrıca şike eylemine spor özellikle seyircilerin mağdur edildiği bir tür güvenin kötüye kullanılması şeklindedir diyen bir görüş de vardır.¹¹⁰

Kanaatimizce şike suçu, gerek dolandırıcılık gerekse rüşvet suçu kapsamında değerlendirilemez ve bunun sonucunda bu fiillere ceza uygulanamaz. Bu konunun daha iyi açıklanabilmesi için dolandırıcılık ve rüşvet suçları üzerine çok kısa açıklama yapmakta fayda vardır.

Dolandırıcılık suçunun maddi unsuruna baktığımızda, failin hileli harekette bulunarak karşısındaki mağduru aldatmış olmalı ve aynı zamanda aldattığı mağdur ya da üçüncü bir kişiyi zarara uğratarak kendisi ya da üçüncü bir şahsa yarar sağlamış bulunması gerekmektedir.¹¹¹ Nitekim Yargıtay'da vermiş olduğu bir kararında **"Dolandırıcılık suçunun oluşabilmesi için; failin bir kimseyi, kandırabilecek nitelikte hileli davranışlarla hataya düşürüp, onun veya başkasının zararına, kendisine veya başkasına yarar sağlaması gerekmektedir."** demiştir.¹¹² Dolayısıyla şike suçunda birden fazla kişinin aynı amacı gerçekleştirme üzere anlaşığı, dolandırıcılık suçunda ise failin, mağduru hileli hareketle aldatıp, mağdurun ya da üçüncü bir kişinin zararına ve aynı zamanda kendisi ya da bir başka kişiye yarar sağlaması söz konusu olup, anılan suçların maddi unsurları birbirinden tamamen bağımsızdır. Dolayısıyla şike suçunda

¹⁰⁸ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.11.

¹⁰⁹ Kükreyen Aslan - Dr. Pınar Memiş Kartal ile röportajdan, <http://www.kukreyenaslan.com/gundem/sike-ve-tesvik-hakkinda-bilinmesi-gerekenler-h2497.html> [Son erişim tarihi : 08 Şubat 2013].

¹¹⁰ Memiş P., Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorunluluğu, Doktora Tezi, Ocak 2010, GSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.250.

¹¹¹ Tezcan D., & Erdem Ruhan M., & Önok Murat R., Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 8.Bası, Temmuz 2012, s.594.

¹¹² Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2011/14294E, 2012/38821K, 11.03.2012 Tarihli Kararı.

karşılıklı anlaşma iradesi bulunduğu için bu suçta dolandırıcılık olarak nitelendirmek yanlıştır.¹¹³

Rüşvet suçu açısından kanaatimiz ise, rüşvet suçunda kamu görevlisi sıfatına sahip bir kişinin görevinin gereği olan bir işi yapması ya da yapmaması karşılığında kendisine yarar sağlaması durumu söz konusudur.¹¹⁴ Dolayısıyla rüşvet suçunda kamu görevlisinin kendisine yarar sağlaması durumu söz konusu iken şike suçu açısından şike anlaşmasına taraf kişilerin kamu görevlisi olması koşulu aranmamıştır. Eğer taraflardan birisi kamu görevlisi sıfatına sahip olursa bu husus yalnızca şike suçu açısından cezanın artırılmasını gerektiren bir nitelikli hal olarak düzenlenmiştir.¹¹⁵ Dolayısıyla rüşvet suçunda suçun oluşabilmesinin koşulu kamu görevlisi sıfatına sahip olmak iken şike suçu açısından böyle bir zorunluluğun bulunmaması şike suçunu rüşvet suçundan ayıran bir özellik olup rüşvet suçu kapsamında değerlendirilmemesi gerekmektedir.

Bir başka önemli husus ise kişi hak ve hürriyetlerinin keyfi olarak kısıtlanmasının önlenmesi amacıyla ceza hukukunda kıyas yasağı vardır.¹¹⁶ Bu husus TCK m.2/3'de "**Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.**" denilerek açıklanmıştır ve dolayısıyla fiilin işlendiği zaman kanunda suç olarak tanımlanmayan bu suçtan dolayı, bir başka suç hükümleri kıyasen uygulanamaz.

¹¹³ Aynı yönde: Özen M., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, s.8.

¹¹⁴ Özbek Veli Ö. & Kanbur Nihat M. & Doğan K. & Bacaksız P. & Tepe İ., Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Bası, 2012 s.979.

¹¹⁵ Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, Kanun No:6222, m.11/4-a.

¹¹⁶ Özgenç İ., Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7.Bası 2012, s.113.

4) ULUSLARARASI HUKUK DÜZENLEMELERİNDE ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARI

4.1) Genel Olarak

Şike suçu ve teşvik primi verme, spor kulüplerinin ekonomik olarak büyümesi ve endüstrileşmesi sonucu yalnızca ülkemizde değil tüm dünyada bir sorun haline gelmiştir. Küçük ya da büyük bir çok ülkede şike skandalları olmuş, bir çoğu basına dahi yansımamış, bir çoğu ise gündemi bir hayli meşgul etmiştir. Şike ve teşvik primi suçlarının önüne geçebilmek için uluslararası hukukta da bir takım düzenlemelere gidilmiş, ülkeler kendilerine göre cezalar belirlemiştir. Örneğin Bulgaristan ve İspanya gibi ülkeler şike ve teşvik primi verme suçlarını ceza kanunlarında düzenlemiş, Kıbrıs, Polonya, Yunanistan gibi ülkeler spor hukuku kapsamında, İtalya Malta, Portekiz gibi ülkeler ise özel ceza kanunlarında düzenlemiştir.¹¹⁷ Her ülkenin ayrı kanunlarda farklı cezalar öngörme nedeni ise şüphesiz ki o ülkedeki şike ve teşvik primi verme eylemlerinin yaygınlığı ile doğru orantılıdır.

4.1.1)Almanya

Almanya'da şike suçu nitelikli dolandırıcılık kapsamında sayılmakta¹¹⁸ ve dolayısıyla yargılama Alman Ceza Kanunu (Strafgesetzbuch) (StGB) m.263'e göre yapılmaktadır. Alman doktrinin anlaşılabilmesi için öncelikle Alman Ceza Kanunu m.263'ü incelemek gerekecektir. StGB¹¹⁹ m.263 hükmü Dolandırıcılık ve Güveni Kötüye Kullanma başlığını taşımakla birlikte bu suç;

(1) Yanlış olguları gerçek gibi göstermek veya gerçek olguları tahrif etmek veya gizlemek suretiyle bir kişiyi hataya düşürerek veya hatayı sürdürerek, kendisine veya

¹¹⁷ Iglesias Maria, Criminal Law Applies to Match Fixing, Kea Newsletters No:31, Nisan 2012, http://www.keanet.eu/news/independent%20voice%2031_en.pdf [Son erişim tarihi: 26 Şubat 2013].

¹¹⁸ KükreyenAslan - Dr. Pınar Memiş Kartal ile röportajdan, <http://www.kukreyenaslan.com/gundem/sike-ve-tesvik-hakkinda-bilinmesi-gerekenler-h2497.html> [Son erişim tarihi : 08 Şubat2013].

¹¹⁹ Alman Ceza Kanunu'nun Türkçe tercümesi için bakınız, Yenisey/Plagemann, 2009. Beta Yayıncılık s.340-341-342.

üçüncü bir şahsa hukuka aykırı bir malvarlığı çıkarı sağlamak maksadıyla başkasının malvarlığına zarar veren kişi beş yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suça teşebbüs cezalandırılır.

(3) Çok ağır hallerde altı aydan on yıla kadar hapis cezası verilir. Eğer fail;

1. Fiil, meslek ve sanat haline getirerek veya belgede sahtecilik veya dolandırıcılık suçlarını temadi edecek şekilde işlemek üzere oluşturulmuş olan bir çetenin üyesi sıfatıyla işlerse,

2. Büyük miktarda bir malvarlığı kaybı gerçekleştirir veya dolandırıcılık suçlarını temadi edecek bir şekilde işlemek suretiyle çok sayıda insanları malvarlığı kaybı tehlikesine düşürmek maksadıyla hareket ederse,

3. Bir başka kişiyi ekonomik sıkıntı durumuna düşürürse,

4. kamu görevlisi olarak yetkilerini veya mevkiini kötüye kullanırsa veya,

5. Uydurmak maksadıyla kendisi veya bir başka kişi için, önemli bir değer taşıyan bir şeyi ateşe verdikten veya kundaklama suretiyle tamamen veya kısmen tahrip ettikten veya bir gemiyi batırdıktan veya karaya oturtuktan sonra, bir sigorta şirketinin ödeme yapması gereken bir hal bulunduğu izlenimini yaratırsa,

kural olarak suçun çok ağır hali gerçekleşmiş sayılır.

(4) 243. maddenin 2. fıkrası¹²⁰ ve 247¹²¹ ve 248a¹²² maddeler kıyasen uygulanır.

(5) Her kim 236¹²³ ila 264¹²⁴ veya 267¹²⁵ ila 269¹²⁶ maddelerde düzenlenen suçları temadi edecek bir şekilde işlemek üzere oluşturulmuş olan bir çetenin üyesi

¹²⁰ Hırsızlığın çok ağır hali bağlığını taşıyan maddenin 2. fıkrası ağır olmayan hırsızlık hallerini saymaktadır., Yenisey/Plagemann, 2009, Beta Yayıncılık s.320.

¹²¹ Madde "Aynı konutta yaşayan ve aile mensupları arasında hırsızlık" başlığını taşımaktadır., Yenisey/Plagemann, 2009, Beta Yayıncılık s.323.

¹²² Madde" Değeri az olan malda hırsızlık ve emniyeti suistimal" başlığını taşımaktadır., Yenisey/Plagemann, 2009, Beta Yayıncılık s.3324.

¹²³ Madde "Çocuk ticareti" başlığını taşımaktadır.

¹²⁴ Madde "İktisadi devlet yardımı dolandırıcılığı" başlığını taşımaktadır.

¹²⁵ Madde "Belgede sahtecilik" başlığını taşımaktadır.

sıfatıyla, dolandırıcılık suçunu işlerse bir yıldan on yıla kadar, hafif hallerde ise altı aydan 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." şeklinde düzenlemiştir.

Alman Ceza Kanunu'nun 263. maddesinde düzenlenen dolandırıcılık suçunun 4 özelliği bulunmaktadır ki bunlardan ilki aldatma olup Alman Hukuku'na göre çok beceriksizce bir kandırma olması bile yeterli olup, kandırma sonucunda aldatılan kişi bir hataya düşmeli veya mağdurda bulunan hatalı görüş kuvvetlendirilmeli ve bunların sonucunda da mağdurun malvarlığı üzerinde doğrudan tasarrufta bulunulmalıdır.¹²⁷

Maddenin birinci fıkrası beş yıla kadar hapis cezası veya adli para cezası öngörmüş, ikinci fıkrasında bu suça teşebbüs etmenin de cezalandırılacağı hükme bağlanmış, üçüncü fıkrada çok ağır hallerin neler olduğu tek tek sayılmış ve aynı zamanda suçun ağır hallerinin işlenmesi durumunda altı aydan on yıla kadar hapis cezası öngörülmüş, dördüncü fıkrada bu suça kıyasen uygulanacak olan suçlar açıklanmış, beşinci fıkrada ise sayılan suçlarla birlikte dolandırıcılık suçunun da işlenmesi durumunda bir yıldan on yıla kadar, basit hallerde ise altı aydan beş yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür.

15 Aralık 2006 tarihinde Alman Federal Mahkemesi'nce yapılan yargılama sonucunda eski hakemlerden Robert Hoyzer anılan bu madde kapsamında 2 yıl 5 ay hapis cezasına çarptırılmıştır.¹²⁸

Benzer şekilde Bochum Bahis Skandalı olarak da bilinen davada 14 Nisan 2011 tarihinde Bochum Yerel Mahkemesi'nce verilen karara göre bahis şikecisi ve aynı zamanda sporcu ajanı Nurettin Günay 3 yıl, bahis şikecisi ve sporcu ajanı Stevan Relic 3 yıl 11 ay, bahis şikecisi ve sporcu ajanı Tuna Akbulut 3 yıl 8 ay, hapis cezasına çarptırılmıştır.¹²⁹ Sanıkların Almanya maçlarının dışında Türkiye, Belçika, Slovakya,

¹²⁶ Madde "İspat açısından önemli verilerde sahtecilik" başlığını taşımaktadır..

¹²⁷Hans-Heinrich Jescheck, Alman Ceza Hukukuna Giriş, Beta, 2007, Tercüme Eden: Feridun Yenisey, s.112.

¹²⁸ Match fixing in sport: A mapping of criminal law provisions in EU 27, http://ec.europa.eu/sport/news/documents/study-sports-fraud-final-version_en.pdf, s.80 [Son erişim tarihi: 08 Şubat 2013]

¹²⁹ Match fixing in sport: A mapping of criminal law provisions in EU 27, http://ec.europa.eu/sport/news/documents/study-sports-fraud-final-version_en.pdf, s.81 [Son erişim tarihi: 08 Şubat 2013]

Macaristan, Hırvatistan ve İsviçre liglerine de müdahalelerde buldukları, bunun sonucunda ise milyonlarca euro haksız kazanç elde ettikleri belirlenmiştir.¹³⁰

4.1.2) İtalya

İtalyan Hukuku'nda 401 sayılı ve 1989 tarihli kanunun 1. maddesinde spor dolandırıcılığına ilişkin olarak özel bir düzenlemeye yer verilmiş olup, CONI tarafından tanınan federasyonların veya UNİRE veya devletçe kabul edilmiş spor organizasyonları veya bunların desteklediği her türlü müsabakada sonucun değiştirilmesini sağlamak amacıyla para veya diğer yarar veya avantaj sağlar ya da vaad ederse veya aynı amaca yönelik olarak hileli davranışlarda bulunursa 1 aydan 1 yıla kadar hapis ve 500.000 lireden 2.000.000 lirete kadar para cezası ile cezalandırılır ve ayrıca müsabaka sonucuna düzenli olarak yürütülen bahis ve tahminin iştiraki kapsamında etkili olunmuşsa cezalar 3 aydan 2 yıla kadar hapis ve 5.000.000 lireden 50.000.000 lirete kadar para cezasıdır.¹³¹

4.1.3) Fransa

Fransız Ceza Kanunu'nun 445. maddesinde yer alan Kamu Güvenine Karşı Suçlar başlıklı bölümüne 2005 yılında 445-1 ve 445-2 şeklinde fıkralar eklenmiştir. 2012 yılında ise 445-1 ve 445-2 madde ve fıkralarına ek olarak 445-1-1 ve 445-2-1 maddeleri eklenmiş ve böylelikle şike suçu Fransız Ceza Kanunu'nun 445-1-1 ve 445-2-1 gereğince cezalandırılmaya başlanmıştır.¹³²

Fransız Ceza Kanunu'nun 445-1-1 düzenlemesine göre *"Madde 445-1'de öngörülen cezalar, kendisi veya bir başkası için hakkı olmadan sportif bahislere yol açan bir olayın failine, fîli veya ihmali ile bir sportif olayın normal ve adil işleyişini değiştirmesi için hediyeler, bağışlar veya herhangi bir avantaj sağlamayı söz veren ya*

¹³⁰ <http://www.hukuki.net/content.php?1079-Almanyadaki-%FEike-davas%FD-sonu%E7land%FD> [Son erişim tarihi: 08 Şubat 2013].

¹³¹ Gülşen R., Spor Hukuku, s.196.

¹³² Akyürek G., 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Yeni 252. Maddesi ve Özel Sektörde Rüşvet, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, Kasım - Aralık, 2012, Sayı:99-100, s.36.

da teklif eden herkese uygulanır" şeklindedir.¹³³ Madde 445-1'de öngörülen cezalar ise 5 yıla kadar hapis ve 75.000 euro para cezasıdır. Dolayısıyla bu cezalar 445-1-1 kapsamına giren suçlar için de öngörülmüştür.

Kanununun 445-2-1 düzenlemesine göre ise *"Madde 445-2'de öngörülen cezalar, sportif bahislerin sonucunu değiştirmek amacı ile kendisine veya bir başkasına sunulan hediyeler, bağışlar veya herhangi bir avantajı kabul ederek, fiili veya ihmali ile bu sportif olayın normal ve adil işleyişini değiştiren sportif bahislere yol açan sportif bir olayın tüm faillerine uygulanır"* şeklindedir.¹³⁴ Madde 445-2'de öngörülen cezalar ise 5 yıla hapis ve 75.000 euro para cezasıdır.

Maddede belirtilen bu cezaların dışında, kanununun 445-3 düzenlemesine göre ayrıca 445-1, 445-2, 445-1-1 ve 445-2-1'de düzenlenen suçlardan mahkum olan gerçek kişilere ayrıca ek cezalar uygulanır. Gerçek kişiler açısından uygulanan ek cezalar;

"131-26 maddede öngörülen koşullarda vatandaşlık, medeni ve ailevi hakların yasaklanması,

131-27 maddede öngörülen koşullarda, suçun işlenmesi sırasındaki veya suçun işlenmesi ile bağlantılı bir kamu hizmetinde veya profesyonel ya da sosyal bir faaliyette, ticari veya sinai bir faaliyette bulunmanın, ticari veya sinai bir şirketin ya da ticari bir şirketin herhangi bir unvanla, doğrudan veya dolaylı olarak, kendi veya bir başkasının hesabına yönetmenin, idare etmenin, işletmenin veya kontrol etmenin yasaklanması. Söz konusu bu yasaklara toplu ya da içtimai olarak da hükmedilebilir.

131-21'de öngörülen koşullarda iade edilebilecek eşyalar hariç olmak üzere, suç işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine özgülenmiş şeye ya da suçun sonucu olan şeyin müsadere edilmesi.

131-35 maddede öngörülen şartlar dahilinde verilen kararın ilanı veya yayınlanması" şeklindedir.

¹³³ Fransız Ceza Kanunu m.445-1-1 (Çeviren Yar. Doç. Dr. Fatma Burcu Savaş).

¹³⁴ Fransız Ceza Kanunu m.445-2-1 (Çeviren Yar. Doç. Dr. Fatma Burcu Savaş).

Görüldüğü gibi Fransız Ceza Kanunu 445-1-1 maddesinde sportif müsabakaların sonucunu değiştirmeyi yani şikeyi bir suç olarak düzenlemiş, 445-2-1 ise bahis şikesini bir suç olarak düzenlemiştir.

4.1.4) İngiltere

İngiliz Hukuku'nda şike ve teşvik primi verme eylemlerinin cezası Gambling Act yani Bahis Yasası adı verilen yasanın hile başlıklı maddesi ile düzenlenmiş olup, futbolda şike eylemlerine karışanlar için 2 yıla kadar hapis cezası ve aynı zamanda 5.000 sterlin para cezası öngörülmüş ve ayrıca spordan men cezası da verilebilmekte ve buna ek olarak şike teklifi alan kişiler bunu derhal federasyona bildirmez ise şike teklifini reddetseler dahi fail olarak cezalandırılmaktadırlar.¹³⁵

İngiltere futbolunda 2. ligde oynanan Accrington Stanley - Bury mücadelesinde şikeye karıştığı belirlenen 5 futbolcu geçirdikleri soruşturmanın ardından futboldan men ve ayrıca para cezasına çarptırılmıştır.¹³⁶

4.1.5) İspanya

İspanya'da şike ve teşvik primi eylemlerinin arttığı duyumunun alınması ile birlikte 2010 yılına gelindiğinde ceza kanununda değişiklik yapılmış, bunun sonucunda şike ve teşvik primi verme suçlarını işlediği sabit olan kişilere 6 ay - 4 yıl arasında hapis cezası, 1 - 6 yıl arası spordan men cezası ve bunun yanında şike ve teşvik suçu için kullanılan paranın 3 katı değerinde ise para cezası verilmesi öngörülmüştür.¹³⁷

¹³⁵ Match fixing in sport: A mapping of criminal law provisions in EU 27, http://ec.europa.eu/sport/news/documents/study-sports-fraud-final-version_en.pdf, s.107 [Son erişim tarihi: 08 Şubat 2013]

¹³⁶ Günal G. G., Sporda Şiddetin Tarihçesi, Örnek Olaylar ve İlgili Mevzuatlar, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı, s.350.

¹³⁷ Match fixing in sport: A mapping of criminal law provisions in EU 27, http://ec.europa.eu/sport/news/documents/study-sports-fraud-final-version_en.pdf, s.107 [Son erişim tarihi: 08 Şubat 2013]

III. ŞİKE VE TEŞVİK PRİMİ VERME SUÇLARININ SUÇ GENEL TEORİSİ İLE İLİŞKİSİ

1) KORUNAN HUKUKSAL MENFAAT

Kanunlarda tanımlanan her suçun korumak istediği bir hukuksal menfaat mevcuttur. Hukuksal menfaatin maddi konudan farkı ise, maddi konu suçun doğrudan işlendiği somut varlık iken korunan hukuksal değer suçtaki soyut konudur. Örneğin, yağma suçunda korunmak istenen hukuki menfaat birden fazla olup, bir taraftan tıpkı hırsızlık suçundaki gibi zilyetlik ve mülkiyet hakkı diğer taraftan ise kişi özgürlüğüdür.¹³⁸ Cebir suçuna baktığımızda korunan hukuki menfaat bireyin irade ve hareket özgürlüğü ve bunun yanında cebirin fiziksel boyutlara ulaşması durumunda kişinin vücut dokunulmazlığıdır.¹³⁹ Suçu ve suçluyu övme suçunda ise, bir suçun övülmesi sonucu kişilerin o suçu işlemeye yöneleceği ve dolayısıyla toplumun suç işlemeye yöneleceği açık olmakla birlikte korunmak istenen hukuki menfaat toplumsal menfaattir.¹⁴⁰

Her suç tipinde korunan hukuksal menfaat bulunduğu gibi şike ve teşvik primi verme suçlarında da korunan hukuksal menfaat mevcuttur. Doktrinde bu konuda çeşitli görüşler öne sürülmüştür.

Şen ve Özdemir'e göre şike ve teşvik primi verme suçlarında korunmak istenen hukuksal menfaat spor müsabakalarının dürüstçe yapıldığına dair inancın korunmasıdır.¹⁴¹ Böylelikle bu suçlarda korunmak istenen asıl şey toplumu oluşturan bireylerde, spor müsabakalarının güvenilir bir şekilde yapıldığına dair olan inançtır.

Güngör'e göre; spor kulüplerinin günümüzde halka arz edilmiş bir şekilde çalışmaları ve bunun yanında hisselerinin borsada işlem görmekte olması, şike suçunun oluşması sonucu da hisse senedi sahiplerinin zararlarının oluştuğu ve böylelikle toplumun dolaylı olarak korunduğu savunulmaktadır ve dolayısıyla korunmak istenen hukuksal menfaat,

¹³⁸Tezcan D., & Erdem M. R. & Önok R. M, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 8. Baskı, 2012, s.556.

¹³⁹Özbek V. Ö, & Kanbur M. N., & Doğan K., & Bacaksız P, & Tepe İ, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı, 2012, s.382.

¹⁴⁰Toroslu N, Ceza Hukuku Özel Kısım, 6. Baskı, 2012, s.253.

¹⁴¹ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.15.

müsabakaların haksız rekabet olmaksızın yapılması sonucu oluşan toplumsal menfaat yani kısacası toplumun menfaatidir.¹⁴²

Özen ve Yılmaz'a göre; bu suç ile korunmak istenen menfaat sporun dürüst ve güvenilir bir biçimde yapılmasıdır çünkü bu hem toplumun hem de toplumu oluşturan bireylerin yararınadır.¹⁴³ Bununla birlikte bu yazarlar suçun hukuki konusu ile korunmak istenen menfaatin aynı olduğunu da ileriye sürmüşlerdir.¹⁴⁴ Dolayısıyla bu görüşe göre suçun hukuki konusu ile hukuki menfaati eş değerde olup ikisi birlikte korunmaktadır.

Koca'ya göre; korunmak istenen menfaat spor müsabakalarının düzgün ve fair play'e uygun olarak yapılması ve ayrıca toplumu oluşturan herkesin spor müsabakalarının düzgün yapıldığına dair olan inançlarının korunmasıdır ve dolayısıyla korunmak istenen menfaat hem spor müsabakalarının hukuka uygun oynanması hem de toplumun düzenidir.¹⁴⁵

Özen'e göre korunmak istenen hukuki menfaat spor karşılaşmalarının düzgünce yani fair-play çerçevesi içerisinde yapılmasına dair olan inançtır.¹⁴⁶

Zafer'e göre, müsabakanın sonucunun etkilenmesi ya da buna teşebbüs edilmesi, spor müsabakalarının kurallarını doğrudan ihlal etmek demektir ki bu sporun normal akışında yapılmasına aykırıdır ve dolayısıyla korunan hukuki menfaat spor müsabakalarının herhangi haksız bir rekabet olmaksızın kendi kuralları içerisinde yapıldığına dair olan toplumsal menfaat olmakla birlikte federasyon, şike ve teşvik konusunda gerekli önemleri almakla yükümlü olmasından dolayı bu suçta federasyonun menfaatleri de korunma ve ayrıca bazı spor kulüpleri dernek statüsünde faaliyet gösterirken bazı spor kulüpleri anonim şirket şeklinde faaliyet gösterip borsada işlem

¹⁴² Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.38-39.

¹⁴³ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.26.

¹⁴⁴ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.26.

¹⁴⁵ Koca M., 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bası, s.51.

¹⁴⁶ Özen M., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, 2013, s.8.

görmekte olduğundan şike eylemi bu değerleri de etkileyeceğinden belirli bir ölçüde de olsa ekonomik düzen korunmak böylelikle korunmak istenmektedir. ¹⁴⁷

Kanaatimizce bu suçla korunmak istenen asıl hukuki menfaat toplumu oluşturan bireyler tarafından spor müsabakalarının düzgün bir şekilde yapıldığına olan inançtır çünkü spor hukuku ve ceza hukukunun çıkış noktaları birbirinden farklı olmakla birlikte spor hukukunda asıl cezalandırılmak istenen şey sportmenliğe aykırı olan hareketler, ceza hukukunda ise toplumun düzenini bozan hareketlerdir.¹⁴⁸ Ayrıca şike suçu salt spor suçlarından birisi olarak nitelendirilmektedir.¹⁴⁹ Bunu bir örnekle açıklayacak olursak futbol müsabakası içerisinde rakip takım oyuncusuna tekme atan bir futbolcunun hareketi toplum düzenini bozmayıp sportmenliğe aykırı bir hareket oluşturduğundan bu hareket ceza yargılamasına konu edilmez. Buradan hareketle şike eylemini gerçekleştiren kişilerin de asıl amaçları toplumun düzenini bozmak değil fakat sportmenliğe aykırı hareketlerde bulunmaktır ki bu durumda şike eylemi sportmenliğin ruhuna aykırı hareket olarak değerlendirilmelidir.¹⁵⁰ Dolayısı ile şike eylemi sonucu asıl korunmak istenen menfaat toplum düzeninden öte müsabakaların sportmenliğe uygun olarak yapıldığına dair olan inançtır. Ayrıca müsabakaların dürüstçe oynanacağına güvenerek yasal bahis oynayan kişiler de şike suçu nedeni ile ekonomik olarak zarara uğramaktadır ve dolayısıyla bu da korunan bir başka değerdir.¹⁵¹ Suçun hukuki konusu ile hukuki menfaatin aynı olduğunun ise kabulü yerinde değildir çünkü suçun hukuki konusu müsabakanın kendisidir ve dolayısı ile burada suçun hukuki konusu ile korunmak istenen hukuki menfaat eş değerde değildir.

¹⁴⁷Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.65.

¹⁴⁸Aydın U., Pirincin Taşı, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-pirincin-tasi.pdf> [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013].

¹⁴⁹Gülşen R., Spor Hukuku, s.194.

¹⁵⁰Aydın U., Pirincin Taşı, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-pirincin-tasi.pdf> [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013].

¹⁵¹Aynı yönde: Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.28.

2) FAİL

Ceza hukukunda kanunda düzenlenen norma aykırı olarak yani hukuka aykırı fiili işleyen kişi fail olarak tanımlanmaktadır.¹⁵² Her suçta olduğu gibi şike suçunda da failin bulunması bir zorunluluktur. Bir başka ifade ile failsiz bir suç olmaz. Dolayısı ile şike ve teşvik primi verme eylemlerinde de fail ya da faillerin bulunması söz konusu olacaktır.

Şike suçunda üç grup faillik söz konusudur. Bunlardan ilki belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin eden kişi, ikincisi kendisine kazanç ya da sair menfaat temin edilen kişi, üçüncüsü ise şike anlaşmasının varlığını bilerek spor müsabakasının anlaşma doğrultusunda sonuçlanmasına katkıda bulunan kişidir. Şike ve teşvik primi verme suçları çok failli suçlar olarak değerlendirilir çünkü bu suçta bir tarafta müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla kazanç ya da sair menfaat temin eden, diğer tarafta ise kendisine menfaat temin edilen kişi bulunmaktadır.¹⁵³ Bu suç aynı zamanda zorunlu çok failli bir suçtur çünkü suçun birden fazla fail ile işlenmesi bu suç tipi için bir zorunluluktur. Şike suçunun çok failli bir suç tipi olduğunun bir başka göstergesi ise kendisine menfaat temin eden kişinin de müşterek fail olarak cezalandırılmasıdır.¹⁵⁴ Bu suçlara katılmada zorunlu olarak birden fazla kişinin bulunması sonucu bu tür suçlara zorunlu iştirak de denilmektedir.¹⁵⁵

Öğretide çok failli suçlar yakınsama ve karşılaşma suçları diye ayrılmakta ve yakınsama suçu, suçun failleri aynı noktadan aynı amacı gerçekleştirmek için hareket etmekte iken, karşılaşma suçlarında ise failler aynı amacı gerçekleştirmek üzere farklı noktalardan

¹⁵² Hafizoğulları Z., 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Fail, <http://www.abchukuk.com/makale/makale308.html>, [Son erişim tarihi: 17 Mayıs 2013].

¹⁵³ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sair Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.58-59.

¹⁵⁴ Yurtcan E., Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, s.35-36.

¹⁵⁵ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sair Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.59-60.

hareket etmektedirler.¹⁵⁶ Yakınsama suçuna örnek olarak TCK m.220 örgüt, karşılaşma suçuna örnek olarak ise rüşvet suçu örnek gösterilebilir çünkü örgüt suçunda failler aynı amacı gerçekleştirmek için aynı noktadan hareket etmekte iken rüşvet suçunda failler aynı amacı gerçekleştirmek üzere farklı noktalardan hareket etmektedirler.

Çok failli olan bu suçun bir tarafında spor müsabakasının sonucunu değiştirmek için kazanç ya da sair menfaat temin eden kişi, diğer yanında ise kendisine menfaat temin edilen kişi bulunmaktadır.¹⁵⁷ Müsabaka sonucunu değiştirmek amacıyla bir başkasına kazanç ya da sair menfaat temin edecek fail bakımından kanun herhangi bir özel nitelik belirtilmediğinden bu suçun faili herkes olabilir.¹⁵⁸ Bununla birlikte kendisine menfaat temin edilen kişinin mutlaka müsabaka sonucunu etkileme kabiliyetine sahip olması gereklidir ki bu da kendisine menfaat temin edilen fail açısından özgülü bir suç olduğunu savunan görüş de mevcuttur.¹⁵⁹

Donay'a göre, müsabaka sonucunu etkileyecek olan kişi şayet müsabakanın sonucunu etkileme kabiliyetine sahip değil ise bu durumda işlenemez suç oluşur ve aynı zamanda karşısındaki kişiyi de dolandırmış olur.¹⁶⁰ Örneğin hakemle anlaşmış söyleyen kimsenin menfaati alıp aslında hakemle anlaşabilecek bir kişi olmaması durumunda vasıta ve konu elverişsizliği sebebiyle şike suçundan bahsedilemez ise de hileli hareketlerle karşısındakini kandırıp onu bir zarara uğrattığı için dolandırıcılık suçu oluşur.¹⁶¹

6222 sayılı kanunun ilk hali yalnızca spor kulübünün yönetim kurulu başkan ve üyelerini kapsıyor iken 6259 sayılı kanunla değişik halinde bu kapsam genişletilmiştir ancak yapılan değişiklik 10.12.2011 günü yürürlüğe girdiği için ancak bu tarihten sonraki eylemlerinden dolayı ağırlatıcı neden uygulanabilir.¹⁶² Dolayısıyla kanunun ilk

¹⁵⁶ Dülger V. M., Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Suç Ortaklığı (Suça İştirak), <http://www.dulger.av.tr/assets/pdf/ytckdasucortakligi.pdf>, s.5 [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013]

¹⁵⁷ Koca M, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi TÜRK-CE-MER, s.93, 2012, Ankara.

¹⁵⁸ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.24.

¹⁵⁹ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.19.

¹⁶⁰ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.156-157.

¹⁶¹ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.31.

¹⁶² Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.24.

yürürlüğe girdiği zamanda ağırlatıcı neden olarak belirtilmeyen durumlarda suçu işleyen kişiler kanunun yeni düzenlemesi durumunda cezalandırılmazlar.

Kanaatimizce bu hususların daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle özgü suç ve işlenemez suç tanımını yapmakta fayda vardır. Özgü suç; failde belli hukuki veya fiili nedenlerin aranması dolayısı ile herkes tarafından işlenemeyen suçu ifade etmektedir.¹⁶³ Dolayısıyla bazı suçlarda failin kamu görevlisi olması şartı olduğu durumlar vardır ki bu suçlar kamu görevlisi olmayanlar tarafından işlenemezler. Şike suçu açısından ise müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla kazanç ya da sair menfaat temininde bulunan kişi herkes olabilirken, müsabaka sonucuna etki edecek olan kişinin böyle bir gücünün bulunması zorunludur ve dolayısıyla bu suçu yalnızca bu imkana sahip fail işleyebileceğinden müsabaka sonucunu etkileyecek fail için bu bir özgü suç niteliğindedir. Bu kişiler için suçun özgü suç olmasının önemi ise iştirak konusunda kendini gösterecektir ki bu hususa ileride değineceğim. Ayrıca tüzel kişiler bu suçta fail olamazlar ancak tüzel kişilerin kabahat sorumlulukları devam etmektedir.¹⁶⁴

İşlenemez suç açısından inceleyecek olur isek ***"İşlenemez suçu, bir ceza kanunu hükmünü ihlale yönelmiş olmasına rağmen, ya hareketin (vasitanın) ihlal edilmek istenen suçu karakterize eden zarar veya tehlikeyi meydana getirmeğe elverişli olmaması, yahut hareketin mevzuunun bulunmaması nedeniyle başarısız kalmağa mahkum bir davranış olarak tanımlamak mümkündür."***¹⁶⁵ Buradan da anlaşılacağı üzere işlenemez suçta ya ***hareketin elverişsizliği*** ya da ***suçun veya hareketin maddi konusunun bulunmaması*** gerekmektedir. Dolayısıyla kendisine sair menfaat ya da kazanç temin edilen kişi müsabakasının sonucunu etkileyebilecek bir kişi değil ise bu durumda sair menfaat ya da kazanç temin kişi açısından işlenemez söz konusu olacaktır çünkü müsabaka sonucunu etkileyecek olan anlaşmanın karşı tarafı bu güce sahip olmadığından ötürü vasıtada elverişlilik bulunmamaktadır.

¹⁶³ Toroslu N., Ceza Hukuku, T.C Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2283, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1280, s.26.

¹⁶⁴ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sair Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.66.

¹⁶⁵ Alacakaptan U'dan naklen. İşlenemez Suç, s.1-2, AÜHF Yayınları No: 223.

Dolandırıcılık suçu bakımından ise TCK m. 157 dolandırıcılık suçunu " *Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası verilir.*" şeklinde tanımlamıştır. Failin karşısındaki hileli davranışlarla kandırıp buradan bir fayda elde etmesi sonucu bu suç tamamlanacağından, kendisini müsabaka sonucunu değiştirebilecek bir kişi olarak tanıtıp aslında bu güce sahip olmayan bir kimse, bunun yanında bir yarar da sağlamışsa artık dolandırıcılık suçu oluşmuş olacaktır çünkü kendisini sahip olmadığı bir güce sahipmişçesine göstererek hileli bir yola başvurup, bunun sonucunda da yarar elde etmektedir.

3) MAĞDUR

Mağdur, suçun konusunun doğrudan ait olduğu kişi ya da kişileri ifade etmektedir.¹⁶⁶ Suçun mağduru belirli bir kişi ya da kişiler olabileceği gibi toplumu oluşturan herkes de olabilir ki bu durumda suçun mağduru olarak toplum kabul edilir.¹⁶⁷ Şike suçunun işlenmesi sonucu ortaya bir takım mağdurların çıkması, her suç tipinde olduğu gibi olağandır. Şike suçu sonucu ortaya çıkan mağdur kavramının açıklanmasında doktrinde farklı yazarlar çeşitli görüşler ileri sürmüşlerdir.

Bu suçta toplumun mağdur olduğu yönündeki görüş doktrinde baskın olan görüştür.^{168 169} Dolayısı ile bu suçta spor kulüpleri ya da belirli kişiler mağdur olamazlar.¹⁷⁰

Memiş'e göre ise şike suçunun asıl mağdurları seyirciler olmakla birlikte düzenleniş itibarı ile mağdur toplumu oluşturan herkeştir.¹⁷¹

¹⁶⁶ Üzülmüş İ., 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İctimai, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bası, s.92.

¹⁶⁷ Koca M., & Üzülmüş İ., Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Baskı, Ankara, 2011, s.101-102.

¹⁶⁸ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.26.

¹⁶⁹ Özen M., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, 2013, s.23.

¹⁷⁰ Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.39.

¹⁷¹ Memiş P., Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorunluluğu, Doktora Tezi, Ocak 2010, GSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.272-273.

Özgenç'e göre; müsabakaya galibiyet elde etmek üzere katılan ancak şike anlaşması sebebi ile bunu gerçekleştiremeyen sporcuların tümü mağdur kabul edilmeli ve bunun yanında galibiyet şansını şike anlaşması sebebi ile kaçıran kulübün kendisi ise suçtan zarar gören konumunda olmalıdır.¹⁷²

Kanaatimizce şike suçunun yalnızca sportif yönü bulunmayıp bunun yanında bir de ekonomik yönü vardır. 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu m.1 " ***Bu Kanunun amacı; sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesidir.***" diyerek kanunun amaçlarından birisinin de yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması olduğunu açıkça belirtmiştir. Günümüzde spor kulüplerinin çoğu halka açık konuma gelmiş, bunun sonucunda bir çok kişi halka açık olan bu kulüplerin hisselerini satın almıştır. Dolayısı ile şikenin varlığından habersiz ve tamamen güvene dayanarak şike fiilini gerçekleştiren kulübün hissesine sahip gerçek kişiler şayet kulüp şikeden zarar görür ise doğrudan mağdur olacaklardır. Bununla birlikte bu suçun bir başka mağduru ise spor müsabakalarının dürüstçe yapıldığına inanan ve toplumu oluşturan bireylerin tümüdür. Bunun yanında şike anlaşmasına taraf olmayan üçüncü bir kulüp, sırf şike anlaşması sebebiyle puan usulü olan lig sıralamasında hak ettiği yerde yer alamayacaktır ve dolayısıyla bu gibi durumlarda şike anlaşmasının tarafı olmayan kulüpler de bu suçun mağduru olacaklardır.

4)SUÇUN UNSURLARI

4.1) Spor Hukukuna Göre Şike ve Teşvik Primi Verme Suçlarının Maddi Unsuru

FDT'ye göre " ***Müsabakanın sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek yasaktır. Teşvik primi verilmesi de bu kapsamdadır.***"¹⁷³ Dolayısı ile spor hukuku kapsamında şike suçunun maddi unsuru müsabaka sonucunun hukuka ve ahlaka aykırı bir şekilde değiştirilmesidir. Talimatın ilgili maddesi müsabaka sonucunun

¹⁷² Özgenç İ., Değerlendirme ve Sonuç, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bası, s.99.

¹⁷³ Futbol Disiplin Talimatı m.57.

hukuka veya spor ahlakına aykırı olarak etkilemeyi yasaklamıştır. Talimat maçın sonucunun hangi hareketlerle etkileneceğini ise açıklamamıştır. Bunun sonucu olarak suçun maddi unsurunu müsabaka sonucunu etkilemeye elverişli her türlü hareket olarak tanımlayabiliriz. Bu düzenlemeye göre müsabaka sonucunun mutlaka tarafların anlaşığı şekilde bitmesi gerekmektedir. Dolayısıyla 6222 sayılı kanundan farklı olarak müsabaka sonucunun anlaşıldığı şekilde bitmemesi durumunda şike suçu için FDT gereğince teşebbüs gündeme gelecektir.

4.2) 6222 Sayılı Kanuna Göre Şike Suçunun Maddi Unsuru

4.2.1) Şike Anlaşması

Şike suçunun oluşabilmesinin ilk koşulu şikenin tarafları arasında müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla bir anlaşma yapılmasıdır. Anlaşma, karşılıklı ve birbirine uygun olarak irade beyanları ile kurulan hukuki bir işlemdir.¹⁷⁴ Dolayısı ile şike anlaşmasının yapılmasında herhangi bir şiddet yada düzensizlik bulunmamaktadır ancak düzensizlik, anlaşmanın yapılıp suçun tamamlanması ile birlikte kendini gösterir.¹⁷⁵ Müsabaka sonucunu değiştirmek üzere yapılan anlaşmanın yalnızca ana unsurlarıyla belirli olması yeterlidir.¹⁷⁶ Yani anlaşmanın müsabaka sonucunu değiştirmek üzere yapılması yeterli olup kazanç ya da sair menfaatin ne şekilde ve ne zaman temin edileceği hususunun anlaşmada belirtilmesine gerek yoktur. Anlaşmanın ne şekilde yapıldığı da önemli olmayıp, yazılı, sözlü ya da başka şekillerde de yapılabilir.¹⁷⁷ Dolayısıyla müsabaka sonucunu değiştirmek üzere olmayan her türlü anlaşma şike anlaşması olarak değerlendirilemeyecektir. Bir anlaşmanın şike amacıyla mı olup olmadığını anlayabilmek için anlaşmanın içeriğine büyük bir titizlikle bakılmalıdır. Örneğin bir spor müsabakasından önce rakip takım futbolcusundan kendi müsabakalarında gol atmamasını istemek ve bunun sonucunda kendisine bir menfaat temin edileceği

¹⁷⁴ Nomer H. N., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, 2012, Beta, s.22.

¹⁷⁵ Öztürk Y., Uzlaşmalı Müsabaka Şike Teşvik Primi, 1.Bası, Nisan,2011, Bilge, s.19.

¹⁷⁶ Özen M., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımlar, 2013, s.24.

¹⁷⁷ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.62.

hususunda anlaşılması şüphesiz bir şike anlaşmasıdır ancak sporcudan müsabakaya yönelik bir şey istemeksizin yalnızca kendisinin müsabakadan sonra transfer edileceği hususunda anlaşılması da şike anlaşması hususunda değerlendirilmemelidir.

4.2.2)Sair Menfaat Temini

Menfaat kelimesi sözlük anlamı ile "*çıkar*" olarak tanımlanmaktadır.¹⁷⁸ Dolayısıyla menfaat temini deyiminden anlaşılması gereken şey manevi menfaatlerdir. Kişilerin sosyal hayatlarındaki iyileşmeler de sair menfaat çerçevesinde değerlendirilir. Örnek verecek olursak sair menfaat temin edecek kişinin, gelecek spor müsabakasında rakip takımın en iyi sporcusunun, kendilerine karşı yapacakları müsabakada oynamaması durumunda sporcunun bir akrabasını kulübe yönetici yapacaklarını söylemesi manevi bir kazanç olup sair menfaat teminine örnektir. Ancak tekrar belirtmekte fayda vardır ki hatır şikesi olarak adlandırılan şike türünde herhangi bir menfaat temini mevcut olmadığı gibi tarafların anlaşması da bulunmadığı için hatır şikesinin şike olarak nitelendirilmesi yerinde değildir.

4.2.3)Kazanç Temini

Kazanç ise sözlük anlamı olarak "*Satılan bir mal, yapılan bir iş veya harcanan bir emek karşılığında elde edilen para, getiri, temettü*" olarak tanımlanmaktadır.¹⁷⁹ Dolayısı ile kazanç ve menfaat temini arasındaki fark, kazanç temininin parasal, menfaat temininin ise manevi menfaat şeklinde olmasıdır. Parasal teriminden ise anlaşılması gereken şey yalnızca para olmayıp değeri parasal olan her türlü menfaattir. Kazanç kelimesine yüklenen anlam ise öğretilerde çeşitli olmakla birlikte, beraberinde tartışmaları da getirmektedir.

Yurtcan'a göre kazanç parasal bir değeri ifade etmektedir çünkü kazanç kelimesinin hemen ardından sair menfaat kelimesi kullanılmıştır.¹⁸⁰

¹⁷⁸ <http://tdkterim.gov.tr/bts/> [Son erişim tarihi: 27 Şubat 2013].

¹⁷⁹ <http://tdkterim.gov.tr/bts/> [Son erişim tarihi: 27 Şubat 2013].

¹⁸⁰ Yurtcan E., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, 2011, İstanbul, s.35.

Şen/Özdemir'e göre kazanç kelimesinin anlamı ise malvarlığına ilişkin olan ve para ile ölçülebilen her türlü değerdir.¹⁸¹

Zafer'e göre kazanç, maddi ve malvarlığına ilişkin olması koşuluyla her türlü menfaat, fayda ve kazançtır.¹⁸²

Güngör'e göre kazanç, maddi bir yarar olarak anlaşılmalıdır.¹⁸³

Özen/Yılmaz'a göre kazanç, maddi manevi her türlü yarar şeklinde anlaşılmalıdır çünkü buradaki asıl olan şey sağlanan yararın kişideki etkisidir.¹⁸⁴

Kanaatimizce kazanç kelimesinden anlaşılması gereken şey para ile ölçülebilir malvarlığına etki eden her türlü kazanımdır çünkü menfaat terimi daha geniş anlama sahip olup manevi kazanımları da içerisinde barındırdığından kazanç ifadesinden bu noktada ayrılmaktadır.

Görüldüğü üzere müsabaka sonucunun etkilenmesi amacıyla bir başkasına kazanç ya da sair menfaat temin edilmesi sonucu bu suçların maddi unsuru da gerçekleşmiş olur. Ancak kanun koyucu özel bir hüküm koyarak müsabaka sonucunun etkilenmesi üzerine anlaşmanın yapılması durumunda dahi suçu tamamlanmış olarak kabul etmiştir. Dolayısıyla taraflar müsabaka sonucunu etkilemek üzere anlaştıkları anda suç tamamlanmış olacağından kazanç ya da sair menfaat teminini de gerek kalmayacaktır. Aynı zamanda müsabaka sonucunun tarafların anlaştığı şekilde bitip bitmemesinin de bir önemi yoktur. Çünkü burada asıl önemli olan şey şike eyleminin, müsabaka sonucuna yansıyor yansımaması değil bu konuda bir anlaşmaya varılmasıdır.¹⁸⁵ Dolayısıyla anlaşma ile birlikte bu suç da tamamlanacağından şike suçu tehlike suçu olarak nitelendirilir. Müsabaka öncesinde herhangi bir anlaşma olmaksızın müsabakadan sonra temin edilen kazanç ya da sair menfaat ise şike suçunu oluşturmaz.¹⁸⁶ Kazanç ya da sair menfaat temininin üçüncü bir kişiye yapılması sonucu

¹⁸¹ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.21.

¹⁸² Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sair Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.66.

¹⁸³ Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.40.

¹⁸⁴ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.27.

¹⁸⁵ <http://www.bicakhukuk.com/redirect.php?fileid=10> [Son erişim tarihi: 09 Nisan 2013].

¹⁸⁶ Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.40.

da maddi unsur gerçekleşmiş olacaktır. Dolayısıyla kararlaştırılan kazanç ya da sair menfaat temininin üzerinde anlaşılan 3. kişiye yapılması maddi unsurun oluşmasını engellemez.¹⁸⁷ Kendisine menfaat temin edilen kişi örneğin bir futbolcu ise ve müsabakaya yedek olarak başlamış ve sonucu değiştirme imkanı bulamamış ise bu durumda dahi suç oluşacaktır çünkü önemli olan müsabaka sonucunu değiştirmek üzere menfaat temini konusunda anlaşılmasıdır.¹⁸⁸

Burada üzerinde tartışılan nokta ise sağlanan kazanç ya da menfaatin değerinin az olması durumunda bu suçun oluşup oluşmayacağıdır. Değeri az olan ve menfaate varmayan hediyelerin, maçın sonucunu etkilemek amacıyla verilmesi durumunda bu suçların maddi unsurlarının oluşacağı yönünde doktrinde bir görüş ileriye sürülmüştür.¹⁸⁹ Bir başka görüşe göre ise sağlanan menfaatin değeri pek az ise, artık şike suçu aranan yarar gündeme gelmeyecektir.¹⁹⁰ Yargıtay vermiş olduğu bir kararında *" Elektrik idaresi ile yaptığı anlaşma gereği fatura tahsilatı yapan şirketin tahsilat ofisini, bu şirketin fatura tahsil işine son vermesi üzerine ofisin sahibi olan 3.kişiden kiralayan sanığın, daha önce firmasına ait olan demirbaş eşyayı bu firmadan satın alması, kurumlarla anlaşma devam ediyor hissi uyandırarak kişilerin güvenini sağlaması,tahsilat elamanları diğer sanıklar aracılığıyla, herhangi bir anlaşmalarının olmadığı kurumların fatura tahsilatına başlaması, başlangıçta bu tahsilatları internet şubelerinden ilgili kurumların hesabına aktarması, daha sonraki dönemlerde bu paraları bahsi geçen kurumlara aktarmayarak menfaat temin etmesi şeklinde gerçekleşen olayda dolandırıcılık suçu oluşmuştur."*¹⁹¹ diyerek menfaatin oluşma koşulunu belirtmiştir.

¹⁸⁷Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.22.

¹⁸⁸ Koca M., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi TÜRK-CE-MER, s.54-55, 2012, Ankara.

¹⁸⁹ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.153

¹⁹⁰ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.22.

¹⁹¹ Yargıtay 15. Ceza Dairesi, 2012/13356E., 2012/44077K., 22.11.2012 Tarihli Kararı.

Özen'e göre ise; şayet sağlanan kazanç ya da sair menfaat suçun karşı tarafını harekete geçirecek derecede ise ve şike yapmasına imkan verecek ise sağlanan menfaatin az ya da çok olmasına bakılmaksızın şike suçu oluşur.¹⁹²

Kanaatimizce burada önemli olan sağlanan, müsabaka sonucunun etkilenmesi amacıyla kazanç ya da sair menfaat temini hususunda anlaşılması durumunda suçun tamamlanmış olmasıdır. Bunun sonucunda taraflar anlaşmayı sağladıkları anda şike suçu oluşacağından kazanç ya da sair menfaat temini hususunun gerçekleşmesine gerek kalmayacaktır ve dolayısıyla menfaatin az ya da çok olmasında bakılmaksızın şike suçu, müsabakanın sonucunun etkilenmesi amacı ile anlaşıldığı anda tamamlanacaktır.

4.3) MANEVİ UNSUR

Suçun manevi unsurları denildiğinde anlaşılması gereken şey kast ve taksirdir. Kast; suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi iken taksir; dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeden gerçekleştirilmesidir.¹⁹³ Genel kural suçların kasten işlenebileceğidir ancak bir suç kanunda taksirle işlenebilecek şekilde düzenlenmiş ise bu durumda taksir sorumluluğu da meydana gelecektir.

Şen/Özdemir'e göre şike suçunun manevi unsuru için genel kast yeterli olup, bu suçun nitelikli hali olarak kanunda düzenlenen bahis şikesinin manevi unsuru ise özel kasttır.¹⁹⁴

Özen/Yılmaz'a göre de şike suçunun manevi unsuru kasttır ve sair menfaat ya da kazanç sağlayacak kişinin müsabaka sonucunu etkilemek için bir başkasına bu yararları sağlayacağını bilmesi, kendisine sair menfaat ya da kazanç temin edilecek kişinin ise müsabaka sonucunu değiştireceğini bilmesi yeterlidir.¹⁹⁵

¹⁹²Özen M., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, 2013, s.14.

¹⁹³ Türk Ceza Kanunu, Kanun No:5237, Kabul Tarihi:26.09.2004, m.21-22.

¹⁹⁴ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.29.

¹⁹⁵ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.31.

Koca'ya göre suçun manevi unsuru kast olmakla birlikte faillerinin kastının yanında belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla hareket etmiş olmaları gerekmektedir.¹⁹⁶

Donay'a göre ise müsabaka sonucunun etkilenmek istenmesi bu suçun bir ön şartı olup, müsabaka sonucunun etkilenmek istenmesi amaçlanmamışsa bu suç oluşmaz.¹⁹⁷

Gülşen'e göre; Şike suçunun manevi unsuru kast olmakla birlikte failler müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla hareket etmemişlerse bu suçtan söz edilemez.¹⁹⁸

Çakmut'un çevirisini yaptığı görüşü savunan yazara göre; şike özel kast ile işlenen bir suçtur çünkü failin saiki önemlidir.¹⁹⁹

Kanaatimizce şike suçunun maddi unsuru 6222 sayılı kanunun lafzından anlaşılacaktır. Kanun 11. maddesinde "**Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla**" ibaresini kullanmıştır. Burada kullanılan amacıyla kelimesinin amacı bu suçun yalnızca kast ile işlenebileceği ve dolayısı ile olası kast ya da taksir ile işlenemeyeceğini belirtmektir. Bunun yanında bazı durumlarda fail tarafından kastın unsurları olan bilme ve isteme gerçekleşse dahi bunlar suçun oluşması açısından yeterli değildir ve ayrıca failin kastının yanında belirli bir amaç ile hareket etmiş olması gereklidir ki buna özel kast adı verilir.²⁰⁰ Dolayısıyla failde öncelikle kastın varlığı daha sonrasında ise suç tipinde belirtilen amaçla hareket edip etmediğine bakılmalıdır.²⁰¹ Şike suçu açısından teklifte bulunan fail, kazanç ya da sair menfaat temini ettiğini bilmeli ve istemeli, anlaşmanın karşı tarafı ise kendisine kazanç ya da sair menfaat temin edildiğini bilmeli ve istemelidir. Bunun yanında faillerin kastının yanında bunu gerçekleştirme amaçları müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla olmalıdır ki suçun manevi unsuru özel kasttır.

¹⁹⁶ Koca M, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi TÜRK-CE-MER, s.55, 2012, Ankara.

¹⁹⁷ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.156.

¹⁹⁸ Gülşen R., Spor Hukuku, s.206.

¹⁹⁹ Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Verme Suçu, Çev: Çakmut Ö. Y., Ankara Barosu, Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı, s.169.

²⁰⁰ Artuk M. E. & Gökçen A., & Yenidünya C., Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Adalet, s.340.

²⁰¹ Dülger M., V., 5237 Sayılı YTCK'da Kastın Unsurları ve Türleri - Özellikle Olası Kastın Değerlendirilmesi, <http://www.dulger.av.tr/assets/pdf/kastinunsurlariturleri.pdf>, s.17 [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013]

Müsabaka sonucunun etkilenmek istenmesi bu suçun bir ön şartı olarak da kabul edilmesi konusunda öncelikle ön şartı tanımlamakta fayda vardır ki ön şart; hareketin öncesinde o suçta bulunması gereken hukuki durumu ifade etmektedir.²⁰² Dolayısı ile bu failin saiki ile alakalı bir durum olup ön şarta ilişkin bir özellik taşımamaktadır. Bir başka ifade ile failin saikinın müsabakanın sonucunu değiştirmeye yönelik olması bu suç için failin kastının yanında suçu işleme amacını ilgilendiren bir unsur olup ön şart olarak nitelendirilemez. Failin bir saik ile hareket etmesini arayan suçlarda saikin olmaması suçun bir ön şartı olmamakla birlikte, saikin yokluğu durumunda suçun unsurunun yokluğu ortaya çıkacaktır ki bu durumda suç oluşmaz.²⁰³

IV. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

1) TEŞEBBÜS

Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüs meydana gelecektir ki teşebbüsün unsurları için öncelikle kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlaması ancak kendi elinde olmayan bir takım nedenlerle bu suçu tamamlayamamasıdır.²⁰⁴

Şike suçu, bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek üzere anlaşılıp, kazanç ya da sair menfaat temin edilmesiyle birlikte tamamlanır.²⁰⁵ Dolayısıyla anlaşmanın yapılıp kazanç ya da sair menfaatin tamamlanamadığı durumlarda suç teşebbüs aşamasında kalacaktır ancak kanun kazanç ya da sair menfaatin temin edilememesi durumunu dahi

²⁰² Erem F., Cezalandırılabilme Objektif Şartı (Şartlı Suçlar), <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/322/3182.pdf>, s.12 [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013]

²⁰³ Artuk M. E. & Gökçen A., & Yenidünya C., Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Adalet, s.340.

²⁰⁴ Türk Ceza Kanunu, Kanun No:5237, Kabul Tarihi: 29.04.2004, m.35.

²⁰⁵ Koca M, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi TÜRK-CE-MER, s.58, 2012, Ankara.

tamamlanmış gibi cezalandıracağını açıkça belirtmiştir.²⁰⁶ Türk Hukuku'nda bazı durumlarda hazırlık hareketleri de cezalandırılır ve şike suçuna baktığımızda bu suç Türk Sporunu açısından temizlenmesi gereken bir suç tipi olduğundan bu yaklaşım da doğrudur.²⁰⁷ Kanun koyucu teşebbüs konusunda icra hareketinin başlangıcı sayılan, şike üzerine anlaşma konusuna önem vermiştir.²⁰⁸ Dolayısıyla müsabaka sonucunun değiştirilmesi hususunda anlaşma yapıldığı anda kanun koyucu bu suçu tamamlanmış olarak cezalandırma yoluna gidilmesini, bu suç bir teşebbüs suçu olmasına bağlayan yazarlar bulunmaktadır.²⁰⁹ Bir başka ifade ile tarafların anlaşması sonucunda kazanç ya da sair menfaat henüz temin edilmemiş ise suç esasen teşebbüs aşamasında kalmış olmasına rağmen, kanun koyucu bunu açıkça tamamlanmış olarak cezalandırma yoluna gitmiştir, dolayısı ile bu tür suçlara teşebbüs suçları denilip anlaşma yapıldığı anda bu suçlar tamamlanır.²¹⁰ Kanunun açıkça belirttiği üzere taraflar şike için anlaşmaya vardıkları durumda bu suç tıpkı tamamlanmış gibi cezalandırılacaktır. Bu maddeden bahisle kanun koyucu, şike anlaşmasını bu suçun icra hareketi olarak kabul etmiştir. Dolayısıyla bir tarafın müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla yaptığı anlaşma teklifi karşı tarafça kabul edildiği anca suç tamamlanmış olacaktır.

Kanun, taraflardan birinin anlaşma teklifini sunmasına karşın anlaşamama durumunu teşebbüs olarak nitelendirmiş ise de bu düzenlemeye gerek yoktur çünkü TCK m.5 ve TCK m. 35 düzenlemeleri genel bir düzenleme olduğu için bu suç içinde geçerli olacaktır.²¹¹

²⁰⁶ 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun m.11/4, Kabul Tarihi: 31.03.2011.

²⁰⁷ Yurtcan E., Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, s.38.

²⁰⁸ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.53.

²⁰⁹ Koca M, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi TÜRK-CE-MER, s.53-54, 2012, Ankara.

²¹⁰ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.70.

²¹¹ Gülşen R., Spor Hukuku, s.213.

Anlaşma teklifinde bulunan kişinin teklifini anlaşmanın diğer tarafı az bulmuş ya da hiç kabul etmemiş ise teklif eden kişinin eylemi teşebbüs aşamasında kalacak ancak reddeden kişi açısından teşebbüs dahi söz konusu olmayacaktır.²¹²

Futbolcunun menajeri şike teklifini futbolcuya ulaştırdığında futbolcu bu teklifi reddederse kendisi açısından herhangi bir suç oluşmaz iken menajer açısından suç tamamlanmış olarak cezalandırılır ancak teklif eden kişi menajere teklifini sunduğunda ve menajer futbolcuya teklifi ulaştıramadığında teklif eden kişi açısından teşebbüs söz konusu olacaktır.²¹³

Kanaatimizce şike suçu teşebbüse elverişli bir suç olmakla beraber taraflardan birisinin müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla yaptığı teklif anlaşmanın karşı tarafından kabul edilmediğinde, teklifte bulunan kişinin eylemi teşebbüs aşamasında kalacak iken, teklifi reddeden kişi açısından teşebbüs hükümleri dahi oluşmayacağından bu kişi hiç bir şekilde sorumlu tutulamayacaktır. Her ne kadar 6222 sayılı kanun anlaşma sağlandığı takdirde suçun tamamlanmış olduğunu hükme bağlamışsa da bu husus TCK'da yazan teşebbüs hükümleri ile uyumlu değildir çünkü failin suç işleme kastını ortaya çıkarması teşebbüs için yeterli olmayıp icra hareketine başlamış olması gerekir ki anlaşma teklifi bu suçun hazırlık hareketi sayılıp bunun sonucunda anlaşılmasa suçun icra hareketine başlanmadığı kabul edilmelidir.²¹⁴

2) İŞTİRAK

Şike suçu, tarafların müsabaka sonucunu etkilemek üzere anlaşıp kazanç ya da sair menfaat temini sonuçlanacağı için ancak menfaatin temin edildiği ana kadar iştirak mümkün olacaktır.²¹⁵ 6222 Sayılı kanun kazanç ya da sair menfaat temin eden ve kendisine temin edilen kişileri müşterek fail olarak kabul ederek tek suç esasına göre

²¹² Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.159.

²¹³ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s. 63-64.

²¹⁴ Aynı yönde: Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.41.

²¹⁵ Koca M, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi TÜRK-CE-MER, s.59, 2012, Ankara.

düzenlemiştir oysa temin etmek ve temin edilmek ayrı ayrı düzenlenmelidir.²¹⁶ Kendisine menfaat temin edilen fail müsabaka sonucunu etkileme gücüne sahip olması sebebi ile bu fail açısından suça iştirak ancak yardım eden ya da azmettiren sıfatıyla mümkündür.²¹⁷

6222 sayılı kanunun 11/2 fıkrasında belirtilen şike anlaşmasının varlığını bilerek spor müsabakasının sonucuna anlaşma doğrultusunda katkıda bulunan kişiler de 1. fıkra göre cezalandırılacağı belirtilmiş olup, bunun amacı kişinin şike anlaşmasının varlığını bilerek onu ihbar etmesi durumunda kendisinin sorumluluktan kurtulmasının önünün açılmak istenmesidir.²¹⁸ Anlaşma doğrultusunda müsabakanın anlaşıldığı şekilde bitmesine örnek verecek olursak, bir futbol müsabakasında kalecinin şike yaptığını bilen defans oyuncusu ceza sahası içerisinde topa elle dokunup penaltı yaptırmış ise müsabaka sonucunun anlaşıldığı şekilde bitmesine katkıda bulunduğu için fail olarak cezalandırılacaktır.²¹⁹ Kanunun 11/2 maddesi fiilsiz suç olmaz ilkesine aykırıdır çünkü anlaşmaya taraf olmayan ve kendisine kazanç ya da sair menfaat temin edilmeyen kişinin müsabakanın anlaşıldığı şekilde bitmesine yardımcı olması asıl şike anlaşmasından bağımsız olup ayrı bir fiildir.²²⁰ Bu kişiler için ayrı bir düzenleme yapılmalı, bu kişiler suçun faili olarak değerlendirilmemelidir.

Anlaşmayı bilmesine rağmen anlaşmanın olması yönünde herhangi bir katkısı olmayan kişiler için ise iştirak hükümleri uygulanmaz ancak Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ve düzenleme bekleyen TCK m.278 anlamındaki suçu bildirmeme suçu oluşur.²²¹

Maddede kullanılan katkı sağlamak kelimesi yerinde değildir çünkü katkı sağlamak olumlu işlerde kullanılır oysa şike suçuna katkı sağlamak olarak değil neden olmak şeklinde bir ibare kullanılmalı idi.²²²

²¹⁶ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.72-73.

²¹⁷ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.19.

²¹⁸ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.33.

²¹⁹ Gülşen R., Spor Hukuku, s.216-217.

²²⁰ Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.41.

²²¹ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.49-50.

²²² Yurtcan E., Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, s.37.

Şike yapmaya imkanı bulunmayan bir kişinin, şike yapılması için bir başkasının fikrini kuvvetlendirmesi ise bu kapsamda değerlendirilmeyip TCK m. 39 gereğince yardım eden olarak cezalandırılacaktır.²²³

Şike suçu aracı kullanarak da işlenebilir fakat aracı olarak kullanılan kişi şayet aracı olduğunu bilmiyor ya da bilebilecek bir durumda değil ise bu durumda bu suçtan sorumlu tutulamaz aksi halde ise asli olarak sorumlu tutulur.²²⁴ Örneğin A kişisi, B kişisine bir mektup vererek bunu C kişisine iletmesini söyler ise ve mektupta şike anlaşması bulunuyor ise B bu mektubu açmadığı müddetçe anlaşmadan da habersiz olacağından bu suçtan sorumlu tutulamaz.

3)HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ

Hukuka aykırılığı ortadan kaldıran nedenlere hukuka uygunluk nedenleri denilmektedir.²²⁵ Hukuka aykırı olan fiil sadece ceza hukuku ile değil, diğer tüm hukuk dalları ile de çatışma içerisindedir.

Özen / Yılmaz'a göre şike ve teşvik primi verme suçlarında herhangi bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır ve gerçekleşmesi de mümkün değildir.²²⁶

Zafer'e göre; TCK'da belirtilen hukuka uygunluk nedenlerinin çoğu bu suça uygun değil iken zorunluluk hali bu suç için bir hukuka uygunluk nedeni olabilir.²²⁷

Hukuka aykırılığı ortadan kaldıran TCK m. 24 ve devamında düzenlenen hukuka uygunluk nedenleri tüm suçlar için genel bir norm olduğundan şike ve teşvik primi için de uygulanacaktır.²²⁸

²²³ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.49-57.

²²⁴ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.158.

²²⁵ Akyazan E., A., 5237 Sayılı TCK'da Hukuka Uygunluk Nedenleri, Ankara Barosu Dergisi, 2006/1, s.79.

²²⁶ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.31.

²²⁷ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sair Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.69.

²²⁸ Sporda Yolsuzluk: Şike ve Teşvik Primi Verme Suçu, Çev: Çakmut Ö. Y., Ankara Barosu, Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı, s.168.

Rıza da bir hukuka uygunluk nedeni olmakla birlikte kanaatimizce bu suç açısından bir özellik arz etmez çünkü faillerin karşılıklı anlaşmaları yani rıza göstermeleri sonucunda bu suç oluşacağından rıza burada bir hukuka uygunluk nedeni değil aksine suçun oluşması için unsurdur.

Milli takımlara veya milli sporculara başarılı olmalarını sağlamak amacıyla, Spor kulüpleri tarafından kendi takım oyuncularına veya teknik heyetine müsabakada başarılı olabilmelerini sağlamak amacıyla, prim verilmesi veya vadedinde bulunulması halinde ise kişiler cezalandırılmayacaktır. Bunun yanında başka bir ülke milli takımı ile Türk Milli takımı arasında oynanacak olan mücadele için yabancı bir vatandaşın Türk Milli Takımı'na prim vermesi de suçun işleniş amacına göre şike ya da teşvik primi verme suçunu oluşturacaktır.²²⁹

Kanaatimizce maddede Milli Takımlara ya da Milli sporculara denilmesinde herhangi bir açıklık bulunmamakla beraber yabancı vatandaşın Türk Milli Takımı'na başarılı olmaları amacı ile prim vermesi suç oluşturmayacaktır. Şayet madde de belirtilen Milli takımlar ibaresinden anlaşılması gereken şey yeterli netlik değildir. Buradan anlaşılabilir olan şey farklı branşların Milli takımları olabileceği gibi farklı ülkelerin Milli takımları şeklindedir ve dolayısı ile yabancı tarafından Türk Milli Takımı'na başarılı olması amacıyla prim verilmesi sonucu kişiye ceza verilemez.

4)KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HALLER

Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez ve ayrıca bu gibi hallerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır. Dolayısıyla cebir, tehdit ya da korkutma durumlarında şike yapmaya mecbur bırakılan kişi açısından artık kusurdan söz edilemeyeceği için kusuru kaldıran bir neden ortaya çıkacaktır. Cebir ve tehditin kusuru ortadan kaldırabilmesi için ise cebir ve tehdit

²²⁹ Koca M., 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bastı, s.57.

altındaki kişinin bunlara karşı koyamaması gerekmektedir²³⁰. Bunu bir örnek açıklayacak olursak, müsabaka sonucunu etkilemek amacıyla teklifte bulunan kişi, şayet anlaşmanın karşı tarafını cebir ya da tehdit altında anlaşmayı kabule zorlamışsa bu durumda teklifi kabul eden kişi açısından artık kusur yeteneği bulunmamaktır ve dolayısıyla bu kişiye ceza verilemez.

Bunun yanında TCK m.30/4 hükmüne göre; **"İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur."** denilmektedir ve dolayısıyla fail burada işlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunu gerçekten bilmemektedir.²³¹ Dolayısıyla işlediği fiilin haksızlık oluşturduğunu bilmeyen kişiye ceza verilmez çünkü asıl kastetmek istediği şey işlediği fiil değildir aksine fail, işlediği fiilin sonuçları üzerinde hataya düşmektedir.

TCK m.32 düzenlemesine göre **"Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez."** hükmü yer almaktadır. Dolayısı ile fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi bu eyleminden dolayı cezalandırılmaz ancak bunun için akıl hastasının davranışlarını yönlendirme yeteneğinin önemli derecede kaybolmuş olması gerekmektedir. Dolayısıyla akıl hastalığı belli bir dereceye ulaşır ise fail hakkında güvenlik tedbiri uygulanacak iken, akıl hastalığı belli bir dereceye ulaşmaz yani kişinin davranışlarını yönlendirme yeteneğini azaltmaz ise bu durumda fail için ceza sorumluluğu doğacaktır.²³²

5) İÇTİMA

Bu maddede tanımlanan suçların bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi halinde, bunlardan en ağır cezayı gerektiren fiilden

²³⁰ Yıldız A. K., 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Açıklamalar - Değerlendirmeler Öğretiden Görüşler ve Yargıtay Kararları, İstanbul Barosu Yayınları, 2007, s.59

²³¹ Güleç S. S., Türk Ceza Hukukunda Haksızlık Yanılgısı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:10, Sayı:1, 2008, s.59.

²³² Öztürk B., Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 12. Baskı, s.247.

dolayı verilecek ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılarak tek cezaya hükmolunur.

Kanunun ilk halinde içtimaya ilişkin bir hüküm yoktu ve dolayısıyla her maç için ayrı ayrı cezalandırma yoluna gidilirken, 6259 sayılı kanunla değişik halinde içtima kuralları değişmiştir. İçtima kurallarının değişme nedeni ise kanunun ilk halinde cezaların çok fazla olması ve her eylemin ayrı ayrı cezalandırılmasıdır.²³³

Bu suç topluma karşı işlendiği için 6222 sayılı kanunun ilgili düzenlemesi olmasa bile TCK m.43 uygulanacaktı çünkü mağduru toplum olan suçlarda bunun uygulanması mümkündür.²³⁴ Dolayısıyla 6222 sayılı kanunda yapılan düzenleme TCK m.43'ün bir tekrarı niteliğindedir.²³⁵

Koca'ya göre; bu maddede tanımlanan suçların ibaresinden anlaşılması gereken şey şike ve teşvik primi verme suçlarının farklı suçlar olduğu ve dolayısıyla bu farklı suçların aynı suç işleme kararı ile işlenmek istenmesi sonucu bir çelişki ortaya çıkacağı kaçınılmazdır ve ayrıca kanun bir defa şike suçu işleyen kişiye artık sınırsız sayıda şike suçu işleme serbestisi vermektedir.²³⁶

Şen ve Özdemir'e göre; şike ve teşvik primi verme suçları veya daha fazla cezayı gerektiren nitelikli hallerden birinin birden fazla işlenmesi halinde suçun nitelikli halinden, şike ve teşvik primi verme suçlarının işlenmesi durumunda şike suçundan, yalnızca teşvik primi verme suçunun birden fazla kez işlenmesi durumunda ise yalnızca teşvik primi verme suçundan bir kez cezaya hükmolunacak ancak verilecek ceza dörtte birden dörtte üçe kadar artırılabilecektir.²³⁷

²³³ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.34.

²³⁴ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.74.

²³⁵ Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.42.

²³⁶ Koca M., 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bası, s.61.

²³⁷ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.60-61.

Üzülmez'e göre ise; içtima konusunda şike ve teşvik primi verme suçlarının mağduru toplum olduğundan dolayı farklı zamanlarda bu suçların işlenmesi durumunda zincirleme suç hükümleri uygulama alanı bulacaktır.²³⁸

Şike ve teşvik suçu aynı sezon içinde başlamış fakat diğer sezona taşmış ise ve iddianame yalnızca aynı sezon için yazılmışsa bu durumda zincirleme suç da kesilir ve diğer sezon için yeni bir iddianame hazırlanmalıdır çünkü iddianamenin mahkeme tarafından kabulü fiiller silsilesini kesecektir.²³⁹

Kanaatimizce 6222 Sayılı kanun, bu maddede tanımlanan suçların bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi halinde, bunlardan en ağır cezayı gerektiren fiilden dolayı verilecek ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılarak tek cezaya hükmolunur diyerek şike ve teşvik primi verme suçlarını ayrı suçlar olarak tanımlamış ancak yine aynı kanun teşvik primi verme suçunu şike suçunun hafifletici nedeni kabul ederek bir çelişki meydana getirmiştir. Bunun sonucunda şike ve teşvik primi suçlarından herhangi birini değişik zamanlarda birden fazla işleyen kişiler bu suçlardan en ağır cezayı gerektiren fiilin cezasının artırılması yolu ile cezalandırılacaktır. Yani örnek verecek olursak, şike ve teşvik primi verme suçlarını farklı zamanlarda dört kez işleyen fail, şike suçunun cezasının daha fazla olması sebebi ile şike suçunun cezası üzerinden dörtte birden dörtte üçe kadar artırım yapılarak cezalandırılacaktır.

6)GÖNÜLLÜ VAZGEÇME VE ETKİN PİŞMANLIK

Gönüllü vazgeçme "*Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.*" şeklinde tanımlanmıştır.²⁴⁰ Dolayısıyla fail suçun icra hareketlerine başlamadan ya kendi isteği

²³⁸ Üzülmez İ., 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimaı, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bası, s.93.

²³⁹ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.34.

²⁴⁰ Türk Ceza Kanunu, Kanun No:5237, Kabul Tarihi: 29.04.2004, m.36.

ile suç işleme kastından vazgeçecek, veya suçun tamamlanması ya da neticenin gerçekleşmesini önlemeye çalışacaktır. Failin suçtan vazgeçmesi kendinden kaynaklanmayan nedenlerden değil, bizzat gönüllü olmalıdır.²⁴¹

Güneş'e göre şike suçunda gönüllü vazgeçme mümkün olabilir ve buna örnek olarak da şike yapmak için anlaşma teklifi sunacak kişinin bir aracı ile anlaşma iradesinin karşı tarafa ulaşmasından önce aracıya ulaşarak anlaşmadan vazgeçtiğini bildirmesini göstermiştir.²⁴²

Yurtcan'a göre; müsabaka henüz başlamadan önce Cumhuriyet savcılığına ihbarda bulunarak suçun faillerini ve iştirak edenleri bildiren kişi etkin pişmanlıktan faydalanabilecektir.²⁴³

Zafer 'e göre; müsabaka sonucunu değiştirmeyi teklif eden kişi teklifi kabul edilinceye kadar kendi iradesi ile bundan vazgeçerse bu durumda gönüllü vazgeçmeden yararlanır ve teklifin karşı tarafı henüz icra hareketlerine başlamadığından cezalandırılmaz, ancak suçun ortaya çıkmasını sağlayan kişi etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanır.²⁴⁴

Kanaatimizce gönüllü vazgeçmenin kabul edilmesi yerinde değildir çünkü, gönüllü vazgeçmenin kabul edilmesi durumunda, gönüllü vazgeçmede vazgeçen kişi gerçekleşen ana kadar olan hareketlerinden sorumlu iken şike ve teşvik primi verme suçlarında vazgeçen fail tamamlanan kısımdan dahi ceza almaz ki bu TCK sistematığıne aykırıdır ve ayrıca gönüllü vazgeçme olabilmesi için fail, müsabaka başlangıcı ile sonucun elde edilmesi arasında bir zamanda bundan yararlanılabilir.²⁴⁵ 6222 sayılı kanun "*Müsabaka yapılmadan önce suçun ortaya çıkmasını sağlayan kişiye ceza verilmez.*" diyerek müsabaka başlamadan şikenin ortaya çıkmasını açıkça bir cezasızlık hali olarak düzenlemiş ve failin etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanarak bu suçtan dolayı cezalandırılmayacağını açıkça belirtmiştir.²⁴⁶ Bunun sonucunda şikenin ortaya

²⁴¹ Hakeri H., Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, s.437.

²⁴² Gülşen R., Spor Hukuku. s.214.

²⁴³ Yurtcan E., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, 2011, İstanbul, s.36-37.

²⁴⁴ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.72.

²⁴⁵ Aynı yönde: Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.32-33.

²⁴⁶ Aynı yönde: Yurtcan E., Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, s.42.

çıkmasını sağlayan kişilerin dışında kalanların ise etkin pişmanlıktan faydalanmaları söz konusu değildir.²⁴⁷

Müsabaka yapılmadan ibaresinden anlaşılması gereken şey ise müsabakanın bitiş düdüğüne kadar suçun ortaya çıkarılması olarak anlaşılmalıdır. Çünkü kanun koyucu aksi bir düzenleme yapmak istese idi müsabaka yapılmadan yerine müsabaka başlamadan ibaresini kullanırdı. Dolayısıyla burada müsabaka yapılmadan ibaresi geniş anlamda yorumlanmalıdır.

7) CEZAYI ARTICI VE AZALTICI NEDENLER

7.1) Cezayı Artırıcı Nedenler

7.1.1) Kamu Görevinin Sağladığı Güven veya Nüfuzun Kötüye Kullanılması Suretiyle İşlenmesi

Suçun, kamu görevinin sağladığı güven veya nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi durumunda verilecek olan ceza yarı oranında artırılır.

Failin bu suçlarda kamu görevlisi olması sonucu cezasının artırılmasının nedeni, failin aslında kamu görevi kimliğini kullanarak daha tehlikeli bir duruma gelmesidir.²⁴⁸ Bunun yanında kamu görevlisi olan failin doğrudan sporla ilgili olmasına da gerek yoktur.²⁴⁹ Failin sıfatının bu suçlar için ağırlatıcı neden olması bir zorunluluk olduğundan 6222 sayılı kanunda düzenlenen bu hususun özgü suç olduğu açıktır.²⁵⁰ Fail kamu görevlisi sıfatını hukuka aykırı olarak elde etmişse bu durumda ağırlatıcı nedenden dolayı cezalandırılmaz.²⁵¹ Dolayısıyla kamu görevlisi sıfatı hukuka uygun olarak kazanılmış olmalıdır.

²⁴⁷ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.51.

²⁴⁸ Yurtcan E., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, 2011, İstanbul, s.39.

²⁴⁹ Gülşen R., Spor Hukuku, s.209.

²⁵⁰ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.39.

²⁵¹ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.24.

Burada üzerinde durulması gereken bir başka husus ise; 6222 sayılı kanununun 20. maddesi hakemler ve gözlemcilere karşı işlenen suçları kamu görevlisine karşı işlenmiş saymıştır ancak kendileri şike ve teşvik eylemlerinde bulunursa nitelikli halden değil temel cezadan sorumludur çünkü yalnızca kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından kamu görevlisi sayılırlar.²⁵² Bir başka ifade ile kanunun ilgili maddesinde sayılan kişilere karşı işlenen suçlar, tıpkı kamu görevlisine işlenmiş sayılacak ancak kanunda sayılı bu kişilerin işlediği şike suçları açısından bu kişiler kamu görevlisi sayılmayacak ve bunun sonucunda nitelikli halden cezalandırılmayacaktır.

7.1.2) Suçun Spor Kulübünün Yönetim Kurulu Başkan veya Üyeleri Tarafından İşlenmesi

Suçun, spor kulübünün yönetim kurulu başkan veya üyeleri tarafından işlenmesi durumunda verilecek olan ceza yarı oranında artırılır.

Spor kulüplerinin yöneticileri toplumun yakından tanıdığı ve aynı zamanda güvendiği kişiler olup, bu sıfatları dolayısıyla spor müsabakalarına daha rahatlıkla hakim olabilir ve ayrıca, bunun sonucu olarak da suçun bu kişilerce işlenmesi daha kolay olacağından bu kişilerin suçu işlenmesi hali ağırlatıcı neden olarak düzenlenmiştir.²⁵³ Bir başka ifade ile sayılan bu kişilerin cezalandırılmalarının ağırlatıcı neden yapılması, bu kişilerin suç buldukları konum itibarı ile bu suçları daha rahat işleyebilmelerinden kaynaklanmaktadır.²⁵⁴

Fıkarda adı geçen üyeler tabiri kulüp üyeleri değil yalnızca yönetim kurulu üyeleridir.²⁵⁵ Bunun dışında kalan ve divan kurulu ya da kulüp üyesi kişilerce bu suçların işlenmesi durumunda bu ağırlatıcı sebepten bahsedilemeyecektir. Kanun koyucunun yalnızca yönetim kurulu üyeleri ile sınırlı olması bir eksiklik olup bu kişiler daha geniş kapsamlı

²⁵² Gülşen R., Spor Hukuku, s.209.

²⁵³ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.161.

²⁵⁴ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.161.

²⁵⁵ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.161.

olarak düzenlemeliydi.²⁵⁶ Bu düzenleme yalnızca bu fıkra da sayılı kişilerce işlenebileceği için bu kişiler açısından da bu özgü suç söz konusudur.²⁵⁷

Kanaatimizce maddede düzenlenen üyeler tabirinin yalnızca yönetim kurulu üyeleri olması yerindedir çünkü yönetim kurulu üyelerinin kulübün işleyişi konusunda sadece oy atma hakkı bulunan üyeden daha fazla hakka sahip olduğu bir gerçektir. Bunun sonucunda da diğer kulüp yöneticileri, sporcuları ve hakemlerle kurulacak kişisel ilişkilerde kulüp yöneticileri, diğer yöneticilere göre daha kolay irtibat kurabilmektedir.

7.1.3) Suçun Suç İşlemek Amacıyla Kurulmuş Bir Örgütün Faaliyeti Çerçevesinde İşlenmesi

Suçun, suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi durumunda verilecek olan ceza yarı oranında artırılır.

Bu ağırlatıcı nedenin daha rahat anlaşılabilmesi için öncelikle örgüt hakkında kısa bilgi vermek gerektiği kanaatindeyiz.

*"5237 sayılı TCK'nin 220. maddesinde düzenlenen "Suç işlemek için örgüt kurmak" suçunun işlendiğinin ve örgütün varlığının kabul edilebilmesi için; üye sayısının en az üç kişi olması, üyeler arasında soyut bir birleşme değil gevşek de olsa hiyerarşik bir ilişkinin bulunması, suç işlenmese bile suç işlemek amacı etrafında fiili bir birleşmenin olması, niteliği itibariyle devamlılık göstermesi gereklidir. Örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından, amaçlanan suçları işlemeye elverişli olması da aranmalıdır. Örgüt yapılanmasında işlenmesi amaçlanan suçların konu ve mağdur itibariyle somutlaştırılması mümkün, ancak zorunlu değildir. Soyut olarak sanık sayısının üç kişiden fazla olması örgütün varlığının kabulü için yeterli olmayıp bu durumda iştirak ilişkisinden söz edilebilir."*²⁵⁸

²⁵⁶ Yurtcan E., Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, s.39.

²⁵⁷ Şen E., Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.39.

²⁵⁸ Yargıtay 10. CD., 2005/19703E., 2006/2202K., 15.02.2006 Tarihli Kararı.

Yargıtay'ın vermiş olduğu kararında da açıkça belirttiği üzere örgütün varlığı için, üye sayısının en az üç olması, gevşek de olsa bir hiyerarşik yapılanma olması, suç işleme amacı etrafında toplanılmış olması, üye ve araç bakımından o suçu işlemeye elverişli olması gerekecektir. Bu kriterlerin belirlenmesinin önemi ise örgütlü suçlar ile iştirak halinde işlenen suçların farkı noktasında önem taşımaktadır çünkü örgütlü suçlarda örgüt mensupları bir suç işleme amacı etrafında toplanırken bunu sürekli hale getirmekte iseler de iştirak durumunda iştirak eden kişi ile diğer suç ortakları arasında suç işlemeye yönelik bir süreklilik bulunmamaktadır. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararında "*Soyut olarak sanık sayısının üç kişi veya daha fazla olması örgütün varlığının kabulü için yeterli olmayıp bu durumda iştirak ilişkisinden söz edilebilir.*"²⁵⁹ diyerek suç işleme konusunda bir süreklilik bulunmaması durumunda örgütten söz edilemeyeceğine hükmetmiştir.

Her ne kadar suçun örgüt kapsamında işlenmesi sonucunda cezanın artırılması öngörülmüş ise de faille hem örgüt açısından ceza artırımı yapılması hem de ayrıca TCK m.220 gereğince ceza verilmesi aynı fiilden iki defa ceza verilemez hükmüne aykırıdır.²⁶⁰ Çünkü faile verilecek olan ceza ile failin işlediği eylem arasında orantılılık bulunması gerekmektedir.

7.1.4) Suçun Bahis Oyunlarının Sonuçlarını Etkilemek Amacıyla İşlenmesi

Suçun, bahis oyunlarının sonuçlarını etkilemek amacıyla işlenmesi durumunda verilecek olan ceza yarı oranında artırılır.

Bahis genel olarak üç kategoriye ayrılmakta ve bunlar ilk olara şansa dayalı, ikinci olarak şansla birlikte ustalık gerektiren yani mantıklı ve sistematik düşünme arayan ve son olarak da blöf yapma uzmanlığı gerektiren oyunlardır.²⁶¹

Bahis oyunları devlet nezdinde yapıldığı için bu oyunlarda yapılacak olan her türlü şike devlete karşı güven duygusunu sarsacaktır.²⁶² Çünkü yasal bahis oyunları devlet

²⁵⁹ Yargıtay 10. CD., 2006/1054E., 2006/4780K., 30.03.2006 Tarihli Kararı.

²⁶⁰ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.39-40.

²⁶¹ Albay F., Türkiye Futbol Liglerindeki Şike Olgusunun İncelenmesi ve Türk Futboluna Yansımalarının Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, 19 Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, s.27.

tarafından izin verilerek oynanmakta olup bunlarda meydana gelecek en ufak şike eylemleri doğal olarak devlete karşı toplumu oluşturan bireylerin de güvenlerini sarsacaktır.

Yukarıda da belirttiğim gibi bahis sonuçlarının etkilenmek istenmesindeki asıl amaç müsabaka sonucunun etkilenmesinden öte bahis oyunundan elde edilecek olan ekonomik gelirdir. Yani burada asıl amaçlanan şey bahis sonuçlarını etkileyerek buradan elde edilecek olan maddi gelirdir. Böylelikle bahis oyunlarının sonucunun etkilenmesi sonucu hem toplum hem de yasal olarak bahis oynayan kişiler mağdur olmaktadır.

6222 sayılı kanununun 11/4 fıkrasında sayılan nitelikli hallerden bir kaçının meydana gelmesi durumunda ise her sebep için ayrı ceza artırımına gidilmez, yalnızca bir kez artırım yapılır çünkü bir suçta aynı artırım hükmünde gösterilen sebepler için yalnızca bir kez artırım yapılabilir.²⁶³ Bunun nedeni ise ağırlatıcı nedenlerin aynı madde altında düzenlenmiş olmasıdır. Şayet ağırlatıcı nedenlerin her biri ayrı fıkralar şeklinde düzenlense idi bu durumda her ağırlatıcı nedenin oluşması durumunda ayrı ayrı artırım yoluna gidilecekti. Bunu bir örnekle açıklayacak olur isek, A kulübünün yönetim kurulu üyesi bahis oyunlarının sonucunu etkiler ise, her ne kadar iki ağırlatıcı neden oluşmuş ise de iki düzenleme de kanunun aynı fıkrası altında düzenlendiği için yalnızca biri nedeni ile artırım yapılacaktır.

8)YARGILAMA

8.1)Spor Hukuku Açısından

2011 yılının Mart ayında anayasanın 59. maddesinde somutlaşan norma göre artık disiplin hukuku ceza mahkemelerinin dışına çıkarılmış ve bağımsızlaşarak UEFA ve

²⁶² Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.167.

²⁶³ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.40.

FIFA'nın bir parçası haline getirilmiştir ki bunun sonucunda ceza mahkemesi kararlarının TFF işlem ve kararları üzerinde bir etkisi ve bağlayıcılığı da kalmamıştır.²⁶⁴

TFF Yönetim Kurulu, kulüpler hakkında ihbar üzerine ya da re'sen öğrendiği ve ciddi bulduğu ve teşvik primi iddialarını incelenmesi için Kurul'a intikal ettirir. Burada sözü edilen kurul ise Etik Kurulu'dur. Kurul, kendisine intikal ettirilen müsabakalarla ilgili olarak her türlü resmi ya da özel kuruluş, kurum veya kişilerden ve adli mercilerden bilgi ve belge isteyebilir; gerektiğinde müsabakada görevli hakemleri, gözlemcileri, temsilcileri, ilgili futbolcuları ve yöneticileri, aracı kişileri ve bunların dışında olayın aydınlatılmasına yardımcı olabilecek kişileri çağırıp dinleyebilir. Kurul bu madde kapsamında yapacağı araştırma neticesinde bir rapor düzenler ve TFF Yönetim Kuruluna iletilmek üzere TFF Başkanlığına sunar. TFF Yönetim Kurulu, Etik Kurulu raporunu değerlendirir ve gerek gördüğü takdirde kulüp hakkında disiplin yargılaması yapılması amacıyla ilgili kulübün Disiplin Kuruluna sevkine karar verir. Etik Kurulu raporuna karşı ancak Disiplin Kurulu'nun konuya ilişkin kararı ile birlikte Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilir. Etik Kurulu'nun raporu TFF Yönetim Kurulu ve Disiplin Kurulu açısından mütalaa niteliğindedir. Bir müsabakada şike yapıldığı veya teşvik primi verildiği hususundaki nihai kararı delillere ve vicdani kanaatine göre Disiplin Kurulu verir.²⁶⁵ Buradan da anlaşılacağı üzere Etik Kurulu'nun şike konusunda vereceği karar yalnızca mütalaa niteliğinde olduğundan bu durumda Etik Kurulu bir yargılama mercii değildir.

Yapılan soruşturma sonucunda şikenin var olduğu tespit edilirse bu durumda kişi ve kurumlar birbirinden ayrılmalıdır ancak bazı kişilerin yaptıkları kulüpleri de bağlar nitelikte düşünülmelidir. Daha sonra ise bu kişi ve kurumlar PFDK'ya sevk edilir ve gerekli cezalar verilir.²⁶⁶ Şike yok denirse bu durumda hiç bir kulüp ya da kişi ceza almaz ligler de normal seyrinde devam eder.²⁶⁷ Son olarak da mahkeme kararı beklenip

²⁶⁴ Güran S., Futbol Müsabakasında Şike Disiplin Suçu, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atilla Elmas Armağanı, s.386.

²⁶⁵ Etik Kurulu Talimatı, m.7.

²⁶⁶ Köse H. A., TFF'nin Şike ve Teşvik Primi Soruşturmasında Vereceği Muhtemel Kararlar ve Sonuçları, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-muhtemel-karar.pdf> [Som erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

²⁶⁷ Köse H. A., TFF'nin Şike ve Teşvik Primi Soruşturmasında Vereceği Muhtemel Kararlar ve Sonuçları, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-muhtemel-karar.pdf> [Som erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

bunun sonucuna göre bir karar da verilebilir ancak bu durumda kişiler için mahkemece bir tedbir verilmezse normal sezonda bu kişiler de karar verilene kadar görevlerini sürdürecektir.²⁶⁸

Spor hukuku ayrı ve bağımsız bir hukuk dalı olduğundan tahkim kurulunun vereceği kararlar da kesindir.²⁶⁹ Dolayısı ile kurulun kararlarına karşı adli yargı yoluna gidilemez. Nitekim Yargıtay da *"3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 4. maddesinde; merkez teşkilatı içinde Tahkim Kurulu da gösterilmiş, 13. maddede; bu kurulun oluşumu ve Kurul kararlarının kesin olduğu ve 14. maddede ise görevlerinin "Federasyon ve Kulüpler veya Kulüplerle oyuncular veya iki Kulüp arasında çıkacak ihtilaflar ile ceza kurulu kararlarını ilgililerin itirazı üzerine incelemek ve kesin karara bağlamak" olduğu belirtilmiştir. Anılan yasada öngörülen tahkim usulü, mecburi tahkim niteliğindedir. Kararların kesin olduğu 13 ve 14. maddede ayrı ayrı belirtilmiş, benzetmek caizse 3533 sayılı Kanunun 6. maddesine paralel bir düzenleme getirilmiştir. Bu durumda, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 432. maddesi gereğince kararın kesin olduğuna yönelik tahkim kurulu kararının onanması gerekmiştir."*²⁷⁰ diyerek bu hususu desteklemiştir.

Sporcu sözleşmeleri, sponsorluk hakları, oyuncu transferi, antrenör, sporcu ajanı, menajeri ile kulüp uyumsuzlukları durumunda bu kişiler iç hukuk yollarını tükettikten sonra CAS'a başvuru yapabilirler.²⁷¹ CAS Kod m. 47'ye göre federasyonların ya da diğer her türlü spor kuruluşlarının kararına karşı CAS'a temyiz mahkemesi görevi ile başvurulabilmesi için ilgili federasyonun talimat ya da tüzüğünde bu hususun açıkça belirtilmesi veya tarafların tahkim anlaşması yapması gerekmektedir ki buna ek olarak CAS'a temyiz için başvurmadan önce iç hukuk yollarının tümünün tüketilmiş olması

²⁶⁸ Köse H. A., TFF'nin Şike ve Teşvik Primi Soruşturmasında Vereceği Muhtemel Kararlar ve Sonuçları, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-muhtemel-karar.pdf> [Som erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

²⁶⁹ Aydın U., Pirincin Taşı, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-pirincin-tasi.pdf> [Som erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

²⁷⁰ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 1990/13984E., 1990/11144K., 28.12.1990 Tarihli Kararı.

²⁷¹ Özsoy S., Spor Hukuku'nda Tahkim, https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&ved=0CCwQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.sporyonetimi.com%2FResimler%2Fcilt3sayi1%2F15-29.doc&ei=26_FUerSLMHSOcGvgPgO&usg=AFQjCNHaJAoKiy8lsHSnivTCoj4yEx7rag&bvm=bv.48293060,d.ZWU, s.22 [Som erişim tarihi: 01 Haziran 2013]

gerekmektedir.²⁷² CAS'ın vermiş olduğu kararların kamu düzenine aykırı olması ya da savunma hakkının kısıtlanması durumlarında CAS kararlarına karşı İsviçre Federal Mahkemesi'ne başvurabilir.²⁷³

Şike eylemine karşı şike kararı vermek somut delilleri süzme ve yorumlama becerisi istemekte olduğundan şike suçu bir kanaat suçudur.²⁷⁴ Disiplin işlemleri sürerken ancak savunma hakkının gizli kalmasını gerektirecek hususların korunması ya da kovuşturmanın selameti için olağanüstü koşulların varlığı durumunda gizlilik söz konusu olacaktır ancak buna rağmen Etik kurulu gizlilik kararı gerekçesi ile tümüyle ve mutlak ölçüde kısıtlama getiremez.²⁷⁵ Disiplin yargılaması devam ederken hakemlerin yazmış oldukları gözlemci raporları aksi ispatlanıncaya kadar doğru kabul edilir.²⁷⁶

Spor hukukunda şikenin önlenmesi açısından kolluk ve savcılıkla koordineli olarak yapılacak bir çalışma ile şike suçunda cezalandırma yetkisi yalnızca federasyona verilmelidir.²⁷⁷

8.2)Ceza Hukuku Açısından

Bu suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olmayıp resendir ve ayrıca CMK'daki koşullar da varsa arama, el koyma, iletişimin denetlenmesi gibi tedbirlere de başvurulabilir.²⁷⁸ 6222 sayılı kanun 23. maddesinin 2. fıkrasında "*Ceza Muhakemesi Kanununun 135 inci maddesi hükümleri, 11 inci maddede tanımlanan suç bakımından da uygulanır.*" diyerek iletişimin denetlenmesi yolunu bu suç için

²⁷² Kocasakal H. Ö., Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), Vedat, 2013, s.190.

²⁷³ Köse H. A., Şike ve Teşvik Priminde TFF Yönetim Kurulu ve Etik Kurulu Yargılama Mercii Değildir, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-yargilama-mercii.pdf>, [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

²⁷⁴ Güran S., Futbol Müsabakasında Şike Disiplin Suçu, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atilla Elmas Armağanı, s.379.

²⁷⁵ Güran S., Futbol Müsabakasında Şike Disiplin Suçu, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atilla Elmas Armağanı, s.382.

²⁷⁶ Güran S., Futbol Müsabakasında Şike Disiplin Suçu, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atilla Elmas Armağanı, s.384.

²⁷⁷ Aydın U., Pirincin Taşı, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-pirincin-tasi.pdf> [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

²⁷⁸ Gülşen R., Spor Hukuku, s.218-219.

açmıştır. Bu düzenleme kanunun ilk halinde olmayıp 6259 sayılı kanunla değişik olarak 6222 sayılı kanuna eklenmiştir.

CMK m.135'e göre *"Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmalarda, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir ve kayda alınabilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır."* denilmektedir. Bunun yanında iletişimin denetlenmesi tedbirine başvurulabilmesi için suçun mutlaka CMK m.135/6 arasında sayılan katalog suçlardan olması ve bunun yanında ayrıca başka kanunlarda özel olarak düzenlenmiş olması gerekmektedir. 6222 sayılı kanun özel bir düzenleme ile şike suçunda iletişimin denetlenmesi tedbirine başvurulacağını açıkça düzenlemiştir.

Yapılan bu genel açıklamalardan sonra iletişimin denetlenmesinin koşullarına bakacak olursak;

Şüpheli veya sanık sıfatı bulunmayan kişiler hakkında iletişimin denetlenmesi ve iletişimin tespiti kararı verilemez.²⁷⁹ Dolayısıyla hakkında iletişimin tespiti ya da denetlenmesi kararı verilecek olan kişinin en azından şüpheli sıfatında olması gerekmektedir. Bilindiği üzere şüpheli; *"Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi"* , sanık ise; *"Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi"*²⁸⁰ ifade etmektedir. Yine soruşturma evresinin başlaması ise *"Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi"*²⁸¹ şeklinde tanımlanmıştır. Kanuna göre yetkili sayılan merciler ise Cumhuriyet savcılığı ve kolluktur. Dolayısıyla hakkında yetkili yerlerce bir suç şüphesi öğrenilmeyen kişiler hakkında iletişimin tespiti ya da denetlenmesi kararı verilmesi hukuka aykırı olacaktır. Bununla birlikte kuvvetli şüphe sebebi bulunmalı, şüpheli ya da sanığa iletişimin

²⁷⁹ Yargıtay 4.CD, 2007/8700E., 2007/8903K., 06.11.2007 Tarihli Kararı.

²⁸⁰ Ceza Muhakemesi Kanunu m.2/1-a ve 1-b, Kanun No: 5271, Kabul Tarihi: 04.12.2004.

²⁸¹ Ceza Muhakemesi Kanunu m.2/1-e, Kanun No:5271, Kabul Tarihi: 04.12.2004.

denetlenmesi tedbiri dışında ulaşılamaması ve son olarak da hakim ya da gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararı gerekmektedir. İletişimin denetlenmesi dışında şüpheli ya da sanığa ulaşılabiliyor ise artık bu tedbire başvurulamaz. Örneğin şüpheli olan bir kişinin sabit ikamet sahibi olması sonucu kendisine tebligat ile ulaşılabilecek iken iletişiminin denetlenmesi son çare olma ilkesine aykırı olup, elde edilen deliller de hukuka aykırı olacaktır. Hakim, iletişimin denetlenmesi tedbiri için karar verirken ülke genelini kapsayacak şekilde karar veremez ve ancak kendi yargı çevresi için bir karar verebilir.²⁸²

CMK m.135/6'da sayılı suçlar dışında kalan tüm suçlar açısından ise iletişimin denetlenmesi yoluna gidilemeyecek ancak iletişimin tespiti yapılabilecektir. Nitekim Yargıtay vermiş olduğunu bir kararında *"Soruşturma evresinde şüphelinin kullandığı telefonuyla yaptığı görüşmelere ilişkin detay bilgilerinin, yani telefonla yapılan bağlantıların kimlerle ve ne zaman yapıldığının belirlenmesi anlamına gelen "tespit" CMK'nun 135. maddesinin 6. fıkrası kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu nedenle, hangi suça ilişkin olursa olsun, şüpheliye ait telefonda kimlerle, ne zaman görüşüldüğüne dair "tespit" CMK'nun 135/1. maddesi uyarınca hakim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde C.Savcısının kararıyla mümkün olacaktır."*²⁸³ diyerek bu hususa açıklık getirmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanunu m.135'in şike suçu açısından uygulanabileceği kanunda belirtilmiş olmakla birlikte teşvik primi için herhangi bir açıklık olmaması karşısında teşvik primi eylemi açısından bu tedbire başvurulamaz ve ayrıca da CMK m.140 ile ilgili herhangi bir düzenleme bulunmadığı için bu yolla elde edilen her türlü delil de hukuka aykırı sayılacaktır.²⁸⁴ Gerçekten de kanuna baktığımız zaman yalnızca 11. maddede sayılı suç açısından iletişimin denetlenmesi yolu açılmış olup teşvik primini düzenleyen madde bu kapsama alınmamıştır. Dolayısı ile teşvik primi suçu açısından iletişimin denetlenmesi imkanı bulunmamakta ancak iletişimin tespiti yapılabilmektedir. Şike ve teşvik primi suçları için iletişimin denetlenmesi yoluna başvurulabilmesi için ve

²⁸² Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 2008/874E, 2008/7160K, 04.06.2008 Tarihli Kararı.

²⁸³ Yargıtay 5. CD, 2005/14969E., 2005/20489K., 03.10.2005 Tarihli Kararı.

²⁸⁴ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.75.

bu suçların örgüt kapsamında işlenmesine gerek de gerek yoktur.²⁸⁵ Ancak dinlemeler şike suçundan değil de örgüt suçundan yapılıyorsa suç örgütü kapsamında yapılan dinlemeler suç örgütünün ancak cebir ve tehdite başvurusu durumunda uzatılabilir, aksi halde elde edilen deliller hukuka aykırıdır.²⁸⁶ Suç örgütünün varlığı yasal unsur olarak gösterilip iletişimin denetlenmesi tedbirine ancak CMK m.135'te yazan ve örgüt kurmak ya da örgüt yönetmek dolayısıyla dinleme yapılabilir aksine olarak örgüt üyeliği isnadı ile iletişimin denetlenmesi kararı alınamaz, dinlemeye örgüt kurmak ya da yönetmek isnadıyla başlanıp kişinin örgüt üyesi olduğu anlaşılırsa bu deliller artık kullanılamaz.²⁸⁷

İletişimin denetlenmesi haberleşme özgürlüğünün bir istisnası olması sebebi ile, haberleşme özgürlüğü, ulusal güvenlik, düzenin korunması, suç oluşumunun önlenmesi, kamu emniyeti gibi durumlarda kanunlarla kısıtlanabileceğinden kanun koyucu şike ve teşvik primi verme suçlarını düzeni bozan suçlardan saymış ve haberleşme özgürlüğünü kanunla kısıtlamıştır.²⁸⁸ Nitekim AİHM; *“Bir dinleme emrini gerektirecek suçların niteliği, iletişimin takip edilmesi gereken kişilerin kategorilerinin bir tanımı, böyle bir takibin süresine kısıtlama getiren bir sınır, elde edilen verilerin incelenmesi, kullanılması ve depolanmasında izlenecek usul, verinin diğer bir birime iletilirken alınması gerekli önlemler ve elde edilen verinin silinebileceği veya silinmesinin mevzuatta tanımlanmış olması”*²⁸⁹ gerektiğini vurgulamıştır.

Burada üzerinde durulması gereken bir başka konu iletişimin denetlenmesi sonucu elde edilen delillerin delil niteliğidir. Bilindiği üzere deliller beyan, belge ve belirti delili şeklinde üç gruba ayrılır ve iletişimin denetlenmesi yoluyla elde edilen deliller belirti delili olarak kabul edilir.²⁹⁰ İletişimin denetlenmesi yolunda kişinin telefonda düşünce açıklaması varsa burada artık suçtan söz edilemeyecektir ve dolayısı kişilerin düşünce

²⁸⁵ Gülşen R., Spor Hukuku, s.219.

²⁸⁶ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.173.

²⁸⁷ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, İstanbul, s.76.

²⁸⁸ Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.173-174.

²⁸⁹ Uzun vs Almanya Kararı.

²⁹⁰ Kunter N., & Yenisey F., Nuhoğlu A., Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 18. Bası, Beta, 2010, s.1345 .

açıklamalarından dolayı doğrudan ya da dolaylı olarak delil elde edilemeyecektir.²⁹¹ Bunun yanında Yargıtay; *"İletişimin tespiti kararının önleme dinlemesi kararı niteliğinde olduğu ve dolayısıyla önleme dinlemesi kararı sonucunda ulaşılan bulguların delil olarak kullanılamayacağı ve hükme esas alınamayacağını"*²⁹² belirtmiştir. Bir başka kararında ise Yargıtay; *" Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi sonucu sanık hakkında elde edilen delillerin mahkumiyete yeter nitelik ve derecede bulunmadığı ve dolayısıyla sanık için beraat kararı verilmesi gerektiği"* hususunu belirtmiştir.²⁹³ Buradan anlaşılması gereken şey ise iletişimin denetlenmesi yolu ile elde edilen delillerin tek başına mahkumiyet için yeterli olmayacağı, mutlaka başka somut deliller ile desteklenmesi gerektiğidir.

Son olarak iletişimin denetlenmesi yolu ile ancak tesadüfen elde edilen delillerin üzerinde durmakta fayda vardır. CMK m.138/2'ye göre; *"Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi sırasında, yapılmakta olan soruşturma veya kovuşturmayla ilgisi olmayan ve ancak, 135 inci Maddenin altıncı fıkrasında sayılan suçlardan birinin işlendiği şüphesini uyandırabilecek bir delil elde edilirse; bu delil muhafaza altına alınır ve durum Cumhuriyet Savcılığına derhâl bildirilir."* Dolayısı ile burada öncelikle yapılan soruşturma ya da kovuşturma ile ilgisi olmayan ancak 135. maddenin 6. fıkrasında belirtilen suçlardan birinin bulunması zorunludur. 135. maddenin 6. fıkrasında ilişkin bir suç bulunur ve bununla ilgili tesadüfen bir delil elde edilir ise bu durumda bu delil muhafaza altına alınıp durum derhal Cumhuriyet Savcılığına bildirilir ancak suç 135. maddenin 6. fıkrasında sayılı suçlardan değil ise bu durumda elde edilen tesadüfi delil muhafaza altına alınamaz. Bunu bir örnekle açıklamak gerekir ise örgüt kurma suçundan telefonu dinlenen şüpheli ya da sanığın telefonda bir başkasına hakaret ettiği anlaşılırsa bu durumda bu konuşma muhafaza altına alınarak durumdan Cumhuriyet Savcılığı haberdar edilemez çünkü hakaret suçu 135. maddenin 6. fıkrası arasında sayılan suçlardan değildir. Ancak örgüt kurma suçundan telefonu dinlenen şüpheli ya da sanığın aynı zamanda insan ticareti yaptığı ortaya çıkarsa bu durumda bu dinleme, delil olarak muhafaza altına alınıp durum derhal

²⁹¹ Ünver Y.,& Hakeri H., Ceza Muhakemesi Hukuku, 1. Cilt, 7. Baskı, 2013, Adalet, s.601.

²⁹² Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2011/9-93E, 2011/95K, 17.05.2011 Tarihli Kararı.

²⁹³ Yargıtay 1. Ceza Dairesi, 2009/1721E, 2009/5855K, 13.10.2009 Tarihli Kararı.

Cumhuriyet Savcılığına bildirilir ancak tesadüfen elde edilen delile dayanılarak başka bir delil olmaksızın şüpheli ya da sanık için mahkumiyet kararı da verilemez.

Bu suçlarda görevli olan mahkeme Asliye ya da Sulh Ceza Mahkemesidir. Davaya katılma konusunda ise ancak suçtan doğrudan zarar gören bir kulüp varsa katılan sıfatı kazanabilir ve dolayısıyla suçtan doğrudan zarar görmeyen taraftarlar için katılma söz konusu olamaz.²⁹⁴ Günümüzde artık şike suçunun varlığını ispatlamak için müsabakaları izlemeye gerek yoktur çünkü müsabaka öncesi tarafların yapacağı anlaşma bu suç için yeterlidir ve bunun ispatı çok zordur.²⁹⁵

9)YAPTIRIM

9.1)Spor Hukuku Açısından

FDT m.58'e göre; şike ve teşvik primi fiillerini gerçekleştiren kişilere sürekli hak mahrumiyeti cezası verilir ancak bu ihlallerin kulüp yöneticileri tarafından gerçekleştirilmiş olması durumunda ilgili kulüplere bir alt lige düşürme cezası verilir. İhlalde sorumluluğu bulunan kişilere ayrıca para cezası verilebilir.

Şike ve teşvik primi eylemlerine teşebbüs etmek de yasaktır. Teşebbüs halinde, ilgili kişilere 1 yıldan 3 yıla kadar müsabakadan men veya hak mahrumiyeti cezası verilir. Teşebbüs halinde ilgili kişinin yöneticisi olduğu kulübe bu talimatta öngörülen disiplin cezaları uygulanabilir. Ağır ihlal hallerinde kulübe en az 12 puan indirme cezası verilir. İhlalin ağırlığı kurul tarafından somut olayın niteliğine göre serbestçe karar verilir ancak eylemin ilgili yöneticinin kendisinin veya üçüncü kişilerin bahis oyunlarından menfaat elde etmesi amacına matuf olduğunun tespit edilmesi halinde ihlal, mutlaka ağır ihlal kabul edilir. İhlal veya ihlale teşebbüsün hakemler tarafından meydana getirilmesi halinde sürekli hak mahrumiyeti cezası verilir.

²⁹⁴ Özen M, & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi,, 2012/2, s.26.

²⁹⁵ Özen M, & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi,, 2012/2, s.29.

FDT m.59 ise profesyonel liglerde yer alan kulüplerin yöneticilerinin, müsabaka görevlileri ile diğer görevlilerin ve futbolcuların futbol müsabakalarına ilişkin olarak düzenlenen bahis ve benzeri şans oyunlarına doğrudan ya da dolaylı olarak katılması yasaktır. Aksine hareket eden kişiler, üç aydan bir yıla kadar müsabakalardan men veya hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılır demek sureti ile bahis oyunlarının da cezalandırılacağını belirtmiştir.

30.04.2012 tarihinde FDT'nin bazı maddeleri değişmiş ve hatta talimata eklemeye yapılmıştır. Bunun sonucunda 105. madde "*Yaptırımın Ertelenmesi*" başlığı ile talimata eklenmiştir. Maddeye göre uyarı, kınama ve hak mahrumiyeti dışında kalan cezaların tümü en az 1, en fazla 5 yıl süre ile ertelenir. Uyarı, kınama ve hak mahrumiyeti cezaları gerçek kişilere verilecek olan cezalardır. Dolayısıyla bunun dışında kalan ve tüzel kişilerin aldığı her türlü ceza ki buna şike ve teşvik primi eylemleri de dahildir, ertelenebilecektir.²⁹⁶

FİFA Disiplin Talimatı'nın 69. maddesine göre erteleme cezaları ancak;

- Maçtan uzaklaştırma cezası,
- Soyunma odaları ve yedek kulübesinden men cezası,
- Futbol ile ilişkili herhangi bir faaliyete katılmaktan men cezası,
- Seyircisiz maç oynama cezası,
- Tarafsız bölgede maç oynama cezası,
- Belli stadyumda oynamaktan men cezası durumlarında verilebilir.

Bununla birlikte bu cezaların ertelenebilmesi için verilen cezaların süresinin altı maçı ya da altı ayı geçmemesi gerekir.²⁹⁷ Dolayısıyla TFF tarafından talimata eklenen 105. madde FIFA Disiplin Talimatı'na da açıkça aykırıdır.

²⁹⁶ Köse H. A., TFF'nin Talimatlarda Yaptığı 30.04.2012 Tarihli Değişikliklerin Değerlendirilmesi, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/tff-talimat-30-04-2012.pdf> [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013].

²⁹⁷ Köse H. A., TFF'nin Talimatlarda Yaptığı 30.04.2012 Tarihli Değişikliklerin Değerlendirilmesi, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/tff-talimat-30-04-2012.pdf> [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013].

9.2) Ceza Hukuku Açısından

Şike suçu için bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası, teşvik primi suçu açısından ise verilecek ceza şike suçuna oranla yarı oranında indirilerek verilir. Ayrıca suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, ayrıca bunlara, şike veya teşvik primi miktarı kadar idari para cezası verilir. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı yüzbin Türk Lirasından az olamaz.

Bu suçlarda HAGB, erteleme ve seçenek yaptırımlara çevrilme olmaması açıkça anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır çünkü ceza vermenin amaçlarından birisi olan ıslah etmek böylece uygulanamamaktadır.²⁹⁸ AYM ise vermiş olduğu bir kararında "*Ancak, cezanın infazı, suçlunun topluma uyum sağlamasını ve topluma yeniden kazandırılmasını amaçlar. Bu amacın gerçekleştirilmesi, suça bağlı kalmadan ayrı bir programın uygulanmasını gerektirir. Tüm çabalar, suçlunun uyumsuzluğuna neden olan psikolojik, çevresel, sosyal ve kişisel etkenlerin belirli bir infaz programı içinde giderilerek, suça yeniden yönelmesini önlemektir. Bu program, suça göre değil, suçlunun infaz süresince gösterdiği davranışlarına ve gözlenen iyi durumuna göre düzenlenecektir. Bu da infazın, mahkumların işledikleri suçlara göre bir ayırımı gidilmeden, aynı esaslara ve belirli bir programa göre yapılmasını ve sonuçlarının gözlenmesini gerektirir. Aynı miktar cezayı alan iki hükümlüden birinin, sırf suçunun türü nedeniyle daha uzun süre ceza çektikten sonra şartla salıverilmesi, cezaların farklı çektirilmesi sonucunu doğurur ve bu iki mahkum arasında eşitsizliğe neden olur.*"²⁹⁹ diyerek bu hususa açıklık getirmiştir.

Yine AYM daha yeni bir kararında ise "*Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu günümüzde Batı Avrupa ülkelerinin çoğunun ceza mevzuatında yer alan bir kurumdur. Özellikle 1950'li yıllardan sonra Kıta Avrupası ceza hukukuna girmiş olan bu kurum, ilk olarak Anglo-Sakson hukukunda ortaya çıkmıştır. Bu kurum, yargılanması tamamlanmış olan sanığın belli bir süre denetim altında tutulması esasına dayanır. Hâkim, sanığın suçluluk ve kusurluluğunu saptamakla beraber cezaya hükmetmeyi geriye bırakmakta ve onu belirli bir süre içinde denetim altında*

²⁹⁸ Güngör D., Şike Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, s.42.

²⁹⁹ Anayasa Mahkemesi, 1991/18E., 1992/20K. Ve 31.03.1992 Tarihli Kararı.

tutmaktadır. Tabii tutulduğu denetim süresi içinde davranışları olumlu bulunduğu takdirde sanık için bir mahkumiyet kararı verilmemektedir. Böylece deneme süresini başarıyla geçirmiş olan sanık, hükümlü olma süreci dışına çıkarılmaktadır. Sanıkların toplumda suçlu olarak damgalanmaması ve topluma normal bireyler olarak tekrar kazandırılması kurumun temel amaçlarından biridir.

5721 sayılı Kanun'un 231. maddesi ile getirilen düzenlemeye göre, mahkeme, sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezasıysa, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebilecektir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması durumunda, sanık beş yıl denetim süresine tabii tutulacak, denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği takdirde hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesine karar verilecektir.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılabilmesi için; sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması, mahkemece sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması, suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerekir. Görüldüğü üzere kurum, yalnızca sanığın menfaat ve çıkarları düşünülerek getirilmiş olmayıp, önemli ölçüde toplum menfaati ve kamu düzeninin korunması da amaçlanmıştır. Mukayeseli hukukta suç ve suçlulukla mücadele, suç işlenmesinin önlenmesi ve caydırıcılık açısından bu ve buna benzer kurumlara geniş biçimde yer verildiği görülmektedir."³⁰⁰ diyerek HAGB kurumunun izin tecavüzü açısından uygulanamayacağına dair olan hükmü iptal etmiştir.

Türk Ceza Kanunu m.50 bazı yaştaki kişilerin cezalarına ilişkin olarak seçenek yaptırımlara çevirmeyi öngörmüş ise de özellikle şike ve teşvik primi suçlarından ceza almış olanlar bu yaş guruplarına dahil olsalar bile bu cezalar seçenek yaptırımlara çevrilemeyeceğinden başka bir eşitlik sorunu ortaya çıkacaktır.³⁰¹

³⁰⁰ Anayasa Mahkemesi, 2012/9E., 2012/103K., 05.07.2012 Tarihli Kararı.

³⁰¹ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi., 2012/2, s.38.

Dava zamanaşımı suçun işlendiği tarihten 8 yıl geçmekle birlikte dolmakta ve aynı zamanda dava zamanaşımını kesen sebeplerin varlığı halinde ise zamanaşımı süresi en fazla 12 yıldır ancak suçun işlendiği tarihte 12 yaşını doldurup 15 yaşını doldurmamış çocuklar için bu süreler yarısı, 15 yaşını doldurup 18 yaşını doldurmamış çocuklar açısından ise bu sürelerin üçte ikisinin geçmesi ile zamanaşımı süresi dolacaktır.³⁰²

Bu maddede tanımlanan suçlardan dolayı cezaya mahkûmiyet halinde, kişi hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesi hükümlerine göre, spor kulüplerinin, federasyonların, bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına hükmolunur.

TCK m. 54 " *İyi niyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlâk açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir.* ", TCK m.55 ise "*Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddî menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsaderesine karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddî menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.*" diyerek eşya ve kazanç müsaderesini tanımlamıştır. Dolayısı ile eşya müsaderesinde iyi niyetli üçüncü kişilere ait olmayan ve kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan ya da suçun işlenmesine tahsis edilen eşyanın müsaderesine karar verilir. Burada önemli olan şey suçun kasıtlı bir suç olması ve eşyanın iyi niyetli üçüncü kişiye ait olmamasıdır. Dolayısıyla taksirli suçlarda eşya müsaderesi uygulanamaz. İyi niyet ise ispatı iyi niyetli olan kişiye ait olmayan ve kişinin kötü niyetli olduğunu iddia eden tarafın bunu ispatlaması gereken bir karinedir.³⁰³ Şike suçu açısından bu suç kast ile işleneceğinden dolayı eşyanın iyi niyetli üçüncü kişiye ait olmadığı durumlarda eşya müsaderesi yoluna gidilebilecektir. Aynı şekilde 55. maddede tanımlanan kazanç müsaderesi de bu suç için uygulanabilecektir.

³⁰² Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.74.

³⁰³ Türk Medeni Kanunu, Kanun No: 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2001, m.3.

UEFA'nın bu konudaki yaklaşımı ise kişilerin hapis cezası ile cezalandırılmalarından öte bu kişilerin sportif anlamda ciddi şekilde disiplin cezalarına mahkum olmalarıdır.³⁰⁴ Şike suçu sonucunda meydana gelen maddi kaybın geriye alınabilmesi için federasyona bir yetki tanınmalıdır ve böylelikle kaybolan ekonomik güç, bu zararı meydana getirenlerden alınabilir.³⁰⁵ Şikeye karışan kişiler de disiplin hukuku kapsamında cezalandırılmalı, hapis cezası ile cezalandırma yoluna gidilmemelidir.³⁰⁶

6222 sayılı kanunda yapılan yollamaya göre güvenlik tedbiri olarak seyirden men cezası verilebilirken bunun yalnızca müsabakayı seyreden kişilere verilebileceği, sporcular, teknik direktörler yani kısaca müsabakanın seyri dışındaki kişilere verilemez.³⁰⁷

10) TEŞVİK PRİMİ

Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi halinde bu madde hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Şike, müsabakayı oynayan takımlar arasında olan herhangi birinin menfaatinin bulunduğu bir suç iken teşvik primi, müsabakanın tarafı olmayan 3. bir takımın, müsabakanın taraflarından herhangi birinden daha fazla performans elde etmek için anlaşmasını ifade eder.³⁰⁸ Dolayısı ile teşvik primi verme eyleminde asıl amaçlanan şey

³⁰⁴ Aydın U., Pirincin Taşı, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-pirincin-tasi.pdf> [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

³⁰⁵ Aydın U., Pirincin Taşı, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-pirincin-tasi.pdf> [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

³⁰⁶ Aydın U., Pirincin Taşı, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-pirincin-tasi.pdf> [Son erişim tarihi: 28 Mayıs 2013].

³⁰⁷ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.75.

³⁰⁸ Tuzcuoğlu E., 04.08.2006 Tarihinden Önceki Tüm Şike ve Teşvik Eylemleri Zamanaşımına Uğramıştır, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-zaman-asimi.pdf> [Son erişim tarihi: 21 Mayıs 2013].

sporcuların teşvik edilerek başarılarının artırılmasıdır. Buna paralel olarak teşvik primi, başarısız olunması amacı ile verilirse bu durumda teşvik primi suçu oluşmaz.³⁰⁹

Teşvik primi genel olarak hukuka uygun olarak görülmekte, bunun nedeni ise sporcuların başarılarının ödüllendirilmesidir ve bunun yanında teşvik primi eylemi şike eyleminde olduğu gibi anlaşmaya dayalı olarak yapılmaz ve anlaşmaya dayalı olduğu zaman hukuka aykırı görülür.³¹⁰

Teşvik priminin şike suçunun bir hafifletici nedeni mi olduğu yoksa bağımsız bir suç mu olduğu konusu doktrinde tartışmalıdır.

Şen ve Özdemir'e göre; teşvik primi verme suçu şike suçunun daha az cezayı gerektiren hali olarak düzenlenmiştir ve dolayısıyla ayrı bir suç değildir.³¹¹

Donay'a göre; teşvik primi suçu, şike suçunun bir unsuru olmakla birlikte bu suç şike suçu kadar ağır görülmediği için cezasında indirim yapılmıştır.³¹²

Özen ve Yılmaz'a göre; teşvik primi verme suçu şike suçuna göre daha az cezayı gerektiren bir suçtur.³¹³

Zafer'e göre; teşvik primi verme suçu ayrı bir suç olmakla birlikte şike suçuna oranla daha az cezayı gerektiren bir suçtur.³¹⁴

Özen'e göre; teşvik primi verme suçu şike suçundan bağımsız bir suç olmakla birlikte verilecek ceza yönünden şike suçundan daha az bir ceza öngörülmüştür.³¹⁵

Kanaatimizce teşvik primi verme suçu şike suçundan bağımsız bir suç olup, teşvik primi verme fiilinin haksızlık derecesi şike fiilinden daha az olduğundan şike suçuna göre

³⁰⁹ Özen M., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, 2013, s.37.

³¹⁰ Memiş P. Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorunluluğu, Doktora Tezi, Ocak 2010, GSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.258-259.

³¹¹ Şen E., & Özdemir B., Şike, 2012, s.18.

³¹² Donay S., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, Beta, 2. Bası, s.167.

³¹³ Özen M., & Yılmaz S., Şike ve Teşvik Primi Suçları, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.30.

³¹⁴ Zafer H., Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme), Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1, s.68.

³¹⁵ Özen M., Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, 2013, s.35.

daha az cezayı gerektirmektedir. Ayrıca 6222 sayılı kanunun "*Bu maddede tanımlanan suçların bir suç işleme kararının icrası kapsamında*" diye başlayan fıkrasında geçen bu suçlar deyiminden anlaşılması gereken suçlar şike ve teşvik primi suçlarıdır. Dolayısıyla teşvik primi verme suçu şike suçundan bağımsız bir yapıya sahip olmakla daha az ceza gerektiren bir suçtur.

11) ŞİKENİN REKABETE AYKIRILIĞI SORUNU

Rekabet; "*Aynı amacı güden kimseler arasındaki çekişme, yarışma, yarış*" olarak tanımlanmıştır.³¹⁶ Dolayısıyla rekabet denildiğinde akla ilk gelmesi gereken şey aynı amacın gerçekleşmesi için uğraşan kişilerin kendi aralarında olan mücadele yani çekişmedir. Örneğin 100 metro koşu yarışmasında koşan tüm yarışmacılar birbirleri ile rekabet içerisindedir ancak bir futbolcu ile bir koşucu aynı amacı gütmediklerinden ötürü aralarında herhangi bir rekabet de yoktur.

Şike ve teşvik primi eylemleri sonucunda bu anlaşmanın tarafları olmayan kulüp ya da sporcuların rekabete aykırılıktan etkilenip etkilenmediği sorunu ortaya çıkacaktır. Rekabet Kurumu vermiş olduğu bir kararında "*Öte yandan, spor kulüplerinin sportif alandaki başarı veya başarısızlığının bir şekilde söz konusu kulüplerin bilet satışı, futbolcu transferi, reklam ve sponsorluk haklarının satışı gibi iktisadi faaliyetlerini etkilediğinin kabul edilmesi mümkün olmakla birlikte, sportif performans ile iktisadi performans arasındaki bu ilişki doğrudan bir ilişki olmayıp, dolaylı bir ilişkidir. Dolayısıyla, herhangi bir sportif olaya ekonomik bazı sonuçlar izafe edilmesi, o olayı kendi başına bir ekonomik faaliyet olarak nitelendirmek için yeterli değildir. Bu çerçevede, yapılacak herhangi bir sportif müsabakanın sonucunu kulüplerden birinin lehine çevirmeyi amaçlayan şike anlaşmalarının yapılması esnasında, ilgili kulüplerin teşebbüs statüsü ile hareket ettiğini söylemek mümkün değildir. Dolayısıyla, şike anlaşmalarının rakip teşebbüsler arasında gerçekleştirilen iktisadi rekabeti bozucu bir anlaşma olarak değerlendirilmesinden ziyade, spor etiğine aykırı ve sportif rekabeti bozucu eylemler olarak değerlendirilmesi daha uygundur. Aksinin kabulü ise, rekabet hukuku kurallarının teşebbüsler arasındaki iktisadi rekabetle*

³¹⁶http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51c69009bea055.97836392[Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013].

*doğrudan ilgili olmayan pek çok alanda uygulanması sonucunu doğuracaktır ki, bu durum en başta söz konusu kuralların konulma amacı ile bağdaşmayacaktır. Nitekim sporcuların ve spor kulüplerinin sportif müsabakalar sonucunda belirli bir kazanç beklentilerinin bulunması veyahut birtakım iktisadi faaliyetlerinin sportif faaliyetlerden etkilenmesi nedeniyle teşebbüs olarak kabul edilmesi halinde, herhangi bir atletizm müsabakasında şampiyonluğa yarışan bir atletin, en büyük rakibini sportif kurallara aykırı bir şekilde ekarte etmek üzere, görece şampiyonluk şansı az olan bir diğer atlet ile yapacağı bir anlaşmanın da Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu bir anlaşma olarak kabul edilmesi gerekecektir. Doğrudan sportif rekabet ve spor etiği ile ilgili bir sorun olan bu tür bir duruma rekabet hukuku araçları ile müdahale etmenin, 4054 sayılı Kanun'un kapsamı ve amacı ile bağdaşmayacağı açıktır."*³¹⁷ diyerek şike eyleminin rekabete aykırı olmadığını belirtmiştir.

Köse'ye göre bu karar yerinde değildir çünkü; bir futbol takımının asıl iktisadi konusu oynadığı maçların kendisi olması sebebiyle bunları iktisadi faaliyet olarak kabul eden Rekabet Kurumu'nun bu satışların yapılmasının asıl nedenini gözden kaçırmaması yerinde olmamıştır.³¹⁸

Kanaatimizce de şike fiilinin rekabete aykırı bulunmaması değerlendirmesi yerinde değildir çünkü futbol liginde müsabaka oynayan her kulüp kazandığı maç başına ücret almaktadır. Dolayısı ile şike fiilini gerçekleştiren kulüpler haksız olarak bu gelirleri elde edecektir ve dolayısıyla bir başka kulübün kazanması gereken bu miktar şike fiilini gerçekleştiren kulübün kasasına girecektir. Bunun sonucunda şike fiilinin yalnızca müsabaka sonucunun değerlendirilmesi olarak anlaşılması son derece yanlış olup, rekabete asıl aykırı olan şike fiili sonucu elde edilen haksız kazançlardır.³¹⁹

³¹⁷ Rekabet Kurulu Kararı, 2011-4-255 Dosya N, 11-54/1385495K., 27.10.2011 Tarihli Kararı

³¹⁸ Köse H., A., Şike Suçunun Rekabete Aykırılığının Değerlendirilmesi, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-sike-sucu-ve-rekabet.pdf> [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013].

³¹⁹ Aynı yönde: Köse H., A., Şike Suçunun Rekabete Aykırılığının Değerlendirilmesi, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-sike-sucu-ve-rekabet.pdf> [Son erişim tarihi: 01 Haziran 2013].

12) SONUÇ

Toplumun düzenini bozan hareketler kanun koyucu tarafından suç olarak belirlenir ve daha sonrasında ise içerisinde barındırdığı haksızlık derecesinde cezası belirlenir. Bir fiil toplumun düzenini ne derece bozuyor ise o derece haksızlık barındırdığından cezası da basit tabir edilen suçlara göre az olacaktır. Şike ve teşvik primi verme eylemleri 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girene kadar herhangi bir cezai yaptırıma tabi değildi. Bunun sonucunda şike ve teşvik primi eylemlerini gerçekleştiren kişiler yalnızca federasyon tarafından çıkarılan ve düzenleyici işlem sayılan talimatlar çerçevesinde yaptırımlara tabi tutuluyor idi. Yaptırımların yalnızca disiplin hukukuna tabi olması sonucu bu eylemlerin gerçekleşmesi durumunda bunu gerçekleştiren kişilerin alacakları cezaların da caydırıcılığı bulunmuyor idi. Sporda şiddet ve düzensizlikle birlikte spor ahlakına aykırı fiillerin de artması sonucu kanun koyucu 6222 sayılı kanunu hayata geçirmiştir. Kanun ilk yayımlandığı tarihte bir çok tartışmayı da beraberinde getirmiş fakat en yoğun tartışma suçların cezalarının ağırlığı hususunda toplanmıştır. Daha sonra ise bu tartışmaların da etkisiyle kanun koyucu 6250 sayılı kanunu Cumhurbaşkanı'na sunmuş, Cumhurbaşkanı kanunun kişilere özel çıktığı gerekçesi ile cezalarda indirim öngören bu kanun teklifini geriye göndermiştir. Bunun üzerine 6259 sayılı kanun tekrar Cumhurbaşkanı'nın önüne getirilmiş ve bu kez kabul edilerek suçların cezalarında önemli derecede indirimlere gidilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle şike ve teşvik primi eylemleri, müsabaka sonucunu etkilemek üzere yapılan ve aynı zamanda spor ahlakına aykırı hareketler olarak değerlendirilmiştir. Spor denildiğinde akla gelen ilk şey dürüst oyundur ve dolayısıyla bu eylemlerin gerçekleştirilmesi spor ahlakına aykırı olacağından kişilerin de spora olan güvenini önemli derecede etkileyecektir.

Şike ve teşvik primi eylemleri spor hukuku kuralları içerisinde değerlendirilen ve uluslararası hukukta da cezasının genel olarak çok ağır olmadığı ve genelde spordan mene tabi olan yaptırımlara tabidir. Şike ve teşvik primi eylemlerini gerçekleştiren kişiler gerek rekabet kurallarına, gerekse toplumun sporun düzgün yapıldığına dair olan inançlarına aykırı davranmaktadırlar. Federasyonlar, mahkemelerin kararını

beklemeksizin kendi tabi oldukları usule göre olayı çözümlmeli ve bunun sonucunda bu eylemleri gerçekleştiren kişi ve kurumları birbirinden ayırarak bunlara gerekli cezaları uygulamalıdır. Kulübün başkanı ya da yöneticisinin gerçekleştirdiği bu eylemler, bu kişilerin kulübü temsile yetkili kişiler olması sebebiyle kulübü de bağlayacaktır ancak masör aracılığı ile yapılan şike ya da teşvik primi suçundan kimi zaman kimsenin haberi olmaması sebebiyle bu husus kulübe mal edilmemeli yalnızca bu eylemi gerçekleştiren kişi cezalandırılmalıdır.

Bu eylemlerin ispatını kolaylaştırmak açısından kanuna eklenen özel düzenleme ile iletişimin denetlenmesi tedbirine başvurulmasının önü açılmıştır. Ancak şunu belirtmekte fayda vardır ki yalnızca bu tedbire dayanarak başka somut deliller elde etmeksizin kişilere bu eylemlerin isnat edilmesi son derece yanlıştır.

Kanun ile ilgili olan tüm bu uyuşmazlıkların sebebi kanunun yazım tekniği ile alakalı olup, daha anlaşılır ve sade bir dille kanun herkesin anlayabileceği şekilde ifade edilebilirdi. Bu karmaşaya verilecek en güzel örnek ise içtima hükmünü düzenleyen madde olup, doktrinde bu konuda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Kanun bu noktada yeterli netlikte olmuş olsa idi tartışmalara da gerek kalmayacaktı.

Sonuç olarak, tüm dünyada şike ve teşvik primi eylemlerine her zaman başvurulmuş, bunların sonucunda çoğu kişi ömür boyu spordan men edilmiş, çoğu kişi ise özgürlüğü kısıtlayıcı cezalara çarptırılmıştır. Sporun bir oyun olduğu ve bunun sonucunda kazananın olacağı gibi kaybedenin de sporun bir gerçeği olduğunu kabul etmeli ve bununla birlikte kazanmak ve kaybetmeyi sporun içindeki olgular olarak kabul etmeliyiz. Böylelikle sırf kazanma iç güdüsü ile spor ahlakına aykırı olan bu eylemlere başvurulması da azalacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

Alacakaptan U., *İşlenemez Suç*, s.1-2, AÜHF Yayınları No: 223

Artuk M. E. & Gökçen A., & Yenidünya C., *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 6. Baskı, Adalet

Donay S., *Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi*, Beta, 2. Bası

Gülşen R., *Spor Hukuku*, Adalet Yayınevi, Kasım, 2012

Hakeri H., *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 13. Baskı

Hans-Heinrich Jescheck, *Alman Ceza Hukukuna Giriş*, Beta, 2007, Tercüme Eden: Feridun Yenisey

Hill D., *Şike Futbol ve Organize Suçlar*, Çev: Eren Odabaşı, Arkadaş Yayınları, Ankara, 2010

Koca M., Üzülmüş İ., *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 4. Bası.2011

Kocasakal H. Ö., *Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)*, Vedat, 2013

Kunter N., & Yenisey F., Nuhoglu A., *Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku*, 18. Bası, Beta, 2010

Nomer H. N., *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 12. Baskı, 2012, Beta Yayınları

Özbek Veli Ö. & Kanbur Nihat M. & Doğan K. & Bacaksız P. & Tepe İ., *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 3. Bası, 2012

Özgenç İ., *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. Bası 2012

Öztürk B., *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*, 12. Bası, 2012

Öztürk Y., *Uzlaşmalı Müsabaka Şike Teşvik Primi*, 1. Bası, Nisan 2012, Bilge

Şen E., & Özdemir B., *Şike*, 2012

Tezcan D., & Erdem Ruhan M., & Önok Murat R., *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, 8. Bası, Temmuz 2012

Toroslu N., *Ceza Hukuku*, T.C Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2283, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1280

Toroslu/Nevzat, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, 6. Baskı, 2012

Üçışık F., *Spor Hukuku*, Ötüken Yayınları, İstanbul, Mayıs, 2011

Ünver Y., & Hakeri H., *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 1. Cilt, 7. Baskı, 2013, Adalet

Yenisey/Plagemann, *Alman Ceza Kanunu*, 2009, Beta Yayıncılık

Yurtcan E., *Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu*, Adalet, 2011, 2. Bası

Makaleler:

Akyazan E., A., *5237 Sayılı TCK'da Hukuka Uygunluk Nedenleri*, Ankara Barosu Dergisi, 2006/1

Akyürek G., *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Yeni 252. Maddesi ve Özel Sektörde Rüşvet*, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, Kasım - Aralık, 2012, Sayı:99-100

Arıcan M., *Suç ve Ceza Siyaseti Bakımından Şike Yasası Değişikliği*, <http://www.ankarastrateji.org/yazar/doc-dr-mehmet-arican/suc-ve-ceza-siyaseti-bakimindan-sike-yasasi-degisikligi/>

Aydın U., *Pirincin Taşı*, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-pirincin-tasi.pdf>

Bozkurt E., *Match Fixing and Freud in Sport: Putting the Pieces Together*, <http://static.euractiv.com/sites/all/euractiv/files/19Sep%20Crim%20Hearing%20Bozkurt%20final.pdf>

Cirit Ahmet C., *Spor Hukuku, Şike Davası ve Yasanın Çıkış ve Değişikliği Süreci*, <http://www.hukukum.com/sike-davasi-ve-yasanin-cikis-ve-degisikligi-sureci-2.html>

Dülger M., V., *5237 Sayılı YTCCK'da Kastın Unsurları ve Türleri - Özellikle Olası Kastın Değerlendirilmesi*, <http://www.dulger.av.tr/assets/pdf/kastinunsurlariturleri.pdf>

Dülger V. M., *Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Suç Ortaklığı (Suça İştirak)*, <http://www.dulger.av.tr/assets/pdf/ytckdasucortakligi.pdf>

Erdem N., *6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Yasa, Spor Hukuku ve Çözümleri*, 29 Ağustos 2011, www.necatierdem.av.tr/dokuman/spordasiddetmakale.doc

Erem F., *Cezalandırılabilme Objektif Şartı (Şartlı Suçlar)*, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/322/3182.pdf>

Ertaş E., *Sporda Şiddet Yasayla Önlenebilir mi?*, BİLTEM, Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2012, Sayı:2

Güleç S. S., *Türk Ceza Hukukunda Haksızlık Yanılgısı*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:10, Sayı:1, 2008

Günel G. G., *Sporda Şiddetin Tarihçesi, Örnek Olaylar ve İlgili Mevzuatlar*, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı

Güngör D., *Şike Suçu*, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4

Günther H. L., *Ceza Hukuku Açısından Spor Oyunlarında Kural İhlallerinin Değerlendirilmesi ve Nitelenmesi*, Çev: Yard. Doç. Dr. Mustafa Ruhan Erdem, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi, Sayı:1, Spor ve Ceza Hukuku, Proje Yöneticisi, Prof. Dr. Kayıhan İçel

Güran S., *Futbol Müsabakasında Şike Disiplin Suçu*, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Atila Elmas Armağanı

Güven Ö & Kavasoglu İ., *Mahkeme Kararı ile Şike Yapıldığına Dair Karar Verilen Altınordu-İskenderunspor Müsabakası (28 Mayıs 1978)*, Ankara Barosu Av. Atila Elmas'a Armağan

Hafizoğulları Z., *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Fail*, <http://www.abchukuk.com/makale/makale308.html>

Iglesias Maria, *Criminal Law Applies to Match Fixing*, *Kea Newsletters No:31*, Nisan 2012, http://www.keanet.eu/news/independent%20voice%2031_en.pdf

Koca M., *6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler*, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bası

Köse H. A., *Şike ve Teşvik Priminde TFF Yönetim Kurulu ve Etik Kurulu Yargılama Mercii Değildir*, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-yargilama-mercii.pdf>

Köse H. A., *TFF'nin Talimatlarda Yaptığı 30.04.2012 Tarihli Değişikliklerin Değerlendirilmesi*, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/tff-talimat-30-04-2012.pdf>

Köse H. A., *TFF'nin Şike ve Teşvik Primi Soruşturmasında Vereceği Muhtemel Kararlar ve Sonuçları*, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-muhtemel-karar.pdf>

Köse H., A., *Şike Suçunun Rekabete Aykırılığının Değerlendirilmesi*, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-sike-sucu-ve-rekabet.pdf>

Match fixing in sport: A mapping of criminal law provisions in EU 27, http://ec.europa.eu/sport/news/documents/study-sports-fraud-final-version_en.pdf

Memiş P., *Şike ve Teşvik Hakkında Bilinmesi Gerekenler*, <http://www.kukreyenaslan.com/gundem/sike-ve-tesvik-hakkinda-bilinmesi-gerekenler-h2497.html>

Mosturoğlu Ş., *Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine İlişkin Yasa Tasarısı Taslağı Hakkındaki Düşüncelerim*, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/spor-musabakalarinda-siddet.pdf>

Özen M., & Yılmaz S., *Şike ve Teşvik Primi Suçları*, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2

Özgenç İ., *Sonuç ve Değerlendirme*, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi TÜRK-CE-MER

Özsoy S., *Spor Hukuku'nda Tahkim*

Sporda Yolsuzluk: *Şike ve Teşvik Primi Verme Suçu*, Çev: Çakmut Ö. Y., Ankara Barosu, Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnan Armağanı

Tuzcuoğlu E., *04.08.2006 Tarihinden Önceki Tüm Şike ve Teşvik Eylemleri Zamanaşımına Uğramıştır*, <http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale-sike-zaman-asi.pdf>

Üzülmez İ., *6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimalı*, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), 2. Bası

Yıldız A. K., *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Açıklamalar - Değerlendirmeler Öğretiden Görüşler ve Yargıtay Kararları*, İstanbul Barosu Yayınları, 2007

Yılmaz M., *Ceza ve Spor Hukuku Açısından Şike Suçu*, İstanbul Barosu Dergisi, 2012/5

Zafer H., *Belirli Bir Spor Müsabakasının Sonucunu Etkilemek Amacıyla Kazanç veya Sait Menfaat Temin Etme Suçu (Şike veya Teşvik Primi Verme)*, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/1

Tezler:

Albay F., *Türkiye Futbol Liglerindeki Şike Olgusunun İncelenmesi ve Türk Futboluna Yansımalarının Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, 19 Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Memiş P, *Spor Faaliyetlerinden Doğan Ceza Sorunluluğu*, Doktora Tezi, GSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ocak 2010

Şeker F. S., *Futboldaki Bahis Şikesinin Toplumsal Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2011

Mahkeme Kararları:

Anayasa Mahkemesi, 1988/4E., 1989/3K. , 12.01.1989 Tarihli Karar

Anayasa Mahkemesi, 1991/18E., 1992/20K. Ve 31.03.1992 Tarihli Karar

Anayasa Mahkemesi, 2005/55E., 2006/4K., 05.01.2006 Tarihli Karar

Anayasa Mahkemesi, 2012/9E., 2012/103K., 05.07.2012 Tarihli Karar

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2011/9-93E, 2011/95K, 17.05.2011 Tarihli Karar

Anayasa Mahkemesi Kararı, 2010/69E., 2011/116K., 07.07.2011 Tarihli Karar

Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2011/14294E, 2012/38821K, 11.03.2012 Tarihli Karar

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 1990/13984E., 1990/11144K., 28.12.1990 Tarihli Karar

Yargıtay 10. Ceza Dairesi 2005/19703E., 2006/2202K., 15.02.2006 Tarihli Karar

Yargıtay 10. CD., 2006/1054E., 2006/4780K., 30.03.2006 Tarihli Karar

Yargıtay 5. CD, 2005/14969E., 2005/20489K., 03.10.2005 Tarihli Karar

Yargıtay 4.CD, 2007/8700E., 2007/8903K., 06.11.2007 Tarihli Karar

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 2008/874E, 2008/7160K, 04.06.2008 Tarihli Karar

Yargıtay 1. Ceza Dairesi, 2009/1721E, 2009/5855K, 13.10.2009 Tarihli Karar

Yargıtay 15. Ceza Dairesi, 2012/13356E., 2012/44077K., 22.11.2012 Tarihli Karar

Başkaya ve Okçuoğlu vs Türkiye Davası, (23536/94 ve 24408/94), 8 Temmuz 1999

Uzun vs Almanya Kararı

Rekabet Kurulu Kararı, 2011-4-255 Dosya N, 11-54/1385495K., 27.10.2011 Tarihli Kararı

İnternet Siteleri:

http://dailytimes.com.pk/default.asp?page=2010%5C09%5C09%5Cstory_9-9-2010_pg7_7

<http://haber.mynet.com/400e-yakin-avrupa-macinda-sike-suphesi-676633-dunya>

http://tbconsulting.info/assets/files/StatsDocsSurveys/History_on_Match_Fixing_Sept2010.pdf

<http://tdkterim.gov.tr/bts/>

<http://www.bicakhukuk.com/redirect.php?fileid=10>

http://www.casinomeister.com/news/february2008/online_casino_news4/FIFA-EARLY-WARNING-SYSTEM-EXPANDED.php

<http://www.espnricinfo.com/england/content/player/16395.html>

http://www.fanatik.com.tr/Sike-degil-ayartma_3_Detail_34_254008.htm

<http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/footballgovernance/earlywarningsystem.html>

<http://www.fifa-ews.com/>

<http://www.frmtr.com/futbol/4110976-dunyada-sikenin-tarihi.html>

http://www.futbolekonomi.com/index.php?Itemid=81&catid=172:murat-baaran&id=928:sportf-muesabaka-sonucuna-zararli-etk-ke-ve-tesvk-prmnn-hukuksal-zemn-dar-ve-mal-sonuclari&option=com_content&view=article

<http://www.goal.com/tr/news/2556/editorial/2011/07/03/2558761/goalcom-%C3%B6zel-d%C3%BCnyada-%C5%9Fikenin-tarih%C3%A7esi>

<http://www.haberhakki.com/genel/dunya-sike-tarihi.html>

<http://www.hukuki.net/content.php?1079-Almanyadaki-%FEike-davas%FD-sonu%E7land%FD>

http://www.imdb.com/title/tt0095082/?ref_=sr_1

<http://www.kukreyenaslan.com/gundem/sike-ve-tesvik-hakkinda-bilinmesi-gerekenler-h2497.html>

<http://www.ntvspor.net/haber/spor-toto-super-lig/64322/pfdk-sike-kararini-acikladi-video>

<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414.htm>

http://www.sabah.com.tr/multimedya/galeri/spor/iste_dunyanin_en_buyuk_transferleri

http://www.tripadvisor.com.tr/LocationPhotos-g54258-d3572265-Shoeless_Joe_Jackson_Museum-Greenville_South_Carolina.html

<http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0990.pdf>

TBMM

Komisyon

Raporu,

<http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss956m.htm>